

**UCHWAŁA NR IX/90/2019
RADY MIEJSKIEJ W TUCHOWIE**

z dnia 29 maja 2019 r.

**w sprawie zmiany uchwały nr XXIII/144/2016 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 23 marca 2016 r.
w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na obszarze Gminy Tuchów
na lata 2016-2021.**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 poz. 506) oraz w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, 1693, 2192, 2245, 2354, 2529, z 2019 r. poz. 271, 730 i 752) Rada Miejska w Tuchowie uchwala, co następuje:

§ 1. Zmienia się treść § 1 Uchwały nr XXIII/144/2016 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na obszarze Gminy Tuchów na lata 2016-2021, zmienionej uchwałą nr XLII/279/2017 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXIII/144/2016 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na obszarze Gminy Tuchów na lata 2016 – 2021 w ten sposób, że uchyla się dotychczasową treść załącznika do w/w uchwały.

§ 2. W § 1 Uchwały nr XXII/144/2016 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na obszarze Gminy Tuchów na lata 2016-2021, ustala się treść załącznika do uchwały w brzmieniu jak załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Tuchowa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Tuchowie

mgr Stanisław Obrzut

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA GMINY TUCHÓW
NA LATA 2016-2021**

Maj 2019

SPIS TREŚCI

<u>1.</u>	<u>WSTĘP</u>	<u>5</u>
<u>2.</u>	<u>DOKUMENTY PROGRAMOWE POLITYKI SPOŁECZNEJ</u>	<u>7</u>
<u>3.</u>	<u>STRUKTURA DEMOGRAFICZNA GMINY</u>	<u>9</u>
<u>4.</u>	<u>SYSTEM EDUKACJI</u>	<u>22</u>
<u>5.</u>	<u>OPIEKA ZDROWOTNA</u>	<u>25</u>
<u>6.</u>	<u>BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE</u>	<u>27</u>
<u>7.</u>	<u>ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY</u>	<u>31</u>
<u>8.</u>	<u>BEZROBOCIE I RYNEK PRACY</u>	<u>34</u>
<u>9.</u>	<u>SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH</u>	<u>45</u>
<u>10.</u>	<u>WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ</u>	<u>59</u>
<u>11.</u>	<u>PRZEMOC W RODZINIE</u>	<u>62</u>
<u>12.</u>	<u>PROBLEM ALKOHOLOWY</u>	<u>64</u>
<u>13.</u>	<u>POMOC SPOŁECZNA. ZAGROŻENIE MARGINALIZACJA I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM</u>	<u>69</u>
<u>14.</u>	<u>PROGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH</u>	<u>86</u>
<u>15.</u>	<u>MONITORING I EWALUACJA</u>	<u>88</u>
<u>16.</u>	<u>PLANOWANIE SPOŁECZNE W STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH</u>	<u>90</u>
<u>17.</u>	<u>METODA TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH</u>	<u>91</u>
<u>18.</u>	<u>IDENTYFIKACJA CELU GENERALNEGO I PRIORYTETÓW STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH</u>	<u>94</u>
<u>19.</u>	<u>ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W DZIEDZINIE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO I POMOCY SPOŁECZNEJ</u>	<u>96</u>
<u>20.</u>	<u>WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH</u>	<u>103</u>
<u>21.</u>	<u>HARMONOGRAM, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJE STRATEGII, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA</u>	<u>110</u>
<u>22.</u>	<u>RAMY FINANSOWANIA DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY TUCHÓW NA LATA 2016-2021</u>	<u>115</u>

<u>23.</u>	<u><i>SPIS TABEL</i></u>	<u>116</u>
<u>24.</u>	<u><i>SPIS MAP</i></u>	<u>118</u>
<u>25.</u>	<u><i>SPIS WYKRESÓW</i></u>	<u>118</u>

I CZĘŚĆ WSTĘPNA

**CZĘŚĆ WSTĘPNA ZAWIERA ELEMENTARNE INFORMACJE
DOTYCZĄCE ZASAD KONSTRUOWANIA DOKUMENTU.
PRZEDSTAWIONE W NIEJ ZOSTAŁY ASPEKTY PRAWNE,
BĘDĄCE PODSTAWĄ DZIAŁANIA SAMORZĄDU LOKALNEGO,
NA KTÓRYCH OPIERA SIĘ LOKALNA POLITYKA SPOŁECZNA.**

1. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę w procesie planowania społecznego. Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny na mocy Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. O potrzebie stworzenia strategii decyduje także środowisko lokalne, które wykazuje duże zainteresowanie problemami społecznymi w swoim otoczeniu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tuchów wskazuje istotne kwestie społeczne, z jakimi zmagają się mieszkańcy, a także wytycza: cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych oraz zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian. Wskazuje również na sposób realizacji podejmowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii, określa ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań. Strategia jest dokumentem stworzonym na okres sześcioletni i dlatego niezbędny jest jej stały monitoring i ewaluacja realizowanych zadań. Działania te będą pomocne w dostosowywaniu celów i zadań przewidzianych do wykonania w kolejnych etapach realizacji w zależności od zmieniających się potrzeb społecznych.

Rozwój gminy opiera się na kształtowaniu celów polityki społecznej, uznając jednocześnie za J. Auleytnerem za fundamentalne dziedziny polityki społecznej następujące jej obszary:

- politykę ludnościową i rodzinną
- politykę w dziedzinie zatrudnienia, płac, warunków i ochrony pracy
- politykę mieszkaniową
- politykę w zakresie ochrony zdrowia
- politykę oświatową
- politykę kulturalną

- politykę w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej
- politykę w zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania szeroko rozumianym zjawiskom dezorganizacji społecznej oraz patologii społecznej

Wyjściowym materiałem diagnostycznym dla tworzonej strategii była analiza badawcza dokumentów oraz danych zawartych w systemie dziedzinowym „Pomost STD” Ośrodka Pomocy Społecznej, odnosząca się do kluczowych uwarunkowań zewnętrznych oraz ogólnej sytuacji gminy. Do opracowania strategii wykorzystano materiały sprawozdawcze z tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej, dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie, z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie, dane z Urzędu Miejskiego (z poszczególnych jego wydziałów), dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, a także dokumenty programowe polityki społecznej.

2. Dokumenty programowe polityki społecznej

Do aktów prawnych mających istotny wpływ na konstrukcję niniejszego dokumentu jak i monitoring przyszłych działań należą:

- 1) Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 poz. 506), regulująca zakres i charakter zadań spoczywających na gminie, m.in. ochronę zdrowia, pomoc społeczną, gminne budownictwo mieszkaniowe, edukację publiczną, współpracę z organizacjami pozarządowymi.
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r.o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z póź. zm).
- 3) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 2220 z późn.zm).
- 4) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2019, poz. 217 z późn. zm.).
- 5) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2018, poz. 998 z późn. zm.).
- 6) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018, poz. 1878 z późn. zm.).
- 7) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2019, poz. 688)
- 8) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2018, poz. 1265 z późn. zm.).
- 9) Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2018, poz. 1510 z późn. zm.)
- 10) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2018, poz. 2137 z późn. zm.).
- 11) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015, poz. 1390 z późn. zm.)
- 12) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r., poz.2134 z późn. zm.).
- 13) Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 poz. 1832 z późn. zm.).

II CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

3. Struktura demograficzna gminy

Diagnoza sytuacji demograficznej gminy jest podstawą do diagnozowania zjawisk społecznych. Wiedza o mieszkańcach gminy i jej szczegółowa charakterystyka w podziale na płeć, wiek, wykształcenie, czy inne kategorie osób jest wyznacznikiem przyszłych dokumentów polityki społecznej, jakie muszą powstać na wymienionym obszarze. Tylko profesjonalna diagnoza zasobów ludzkich pozwala określić rozwój kapitału ludzkiego i w przyszłości pomoże osiągnąć wyższy stopień zorganizowania społeczeństwa obywatelskiego.

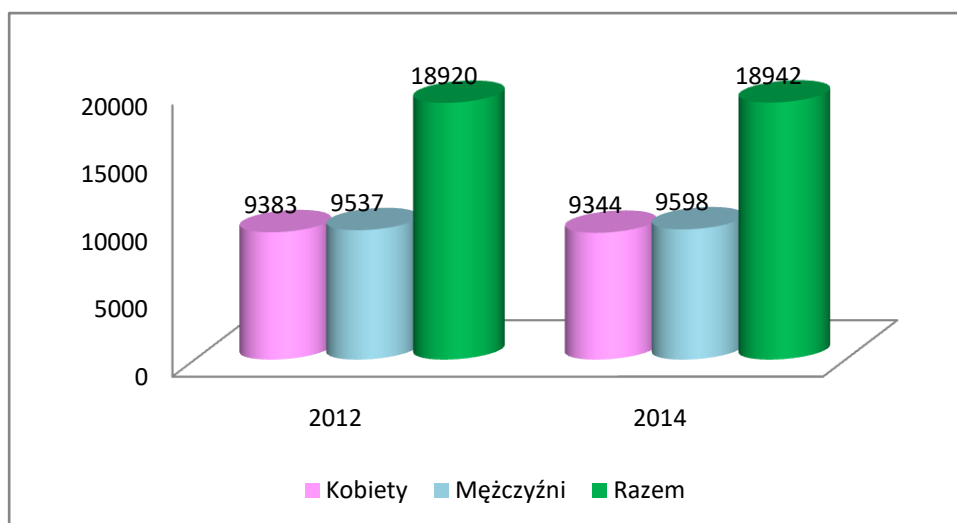
Miasto i Gmina Tuchów położone jest w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim, administracyjnie podzielone na 13 miejscowości: Buchcice, Burzyn, Dąbrówka Tuchowska, Jodłówka Tuchowska, Karwodrza, Lubaszowa, Łowczów, Mieszna Opacka, Piotrkowice, Siedliska, Trzemesna, Zabłędza, Tuchów.

W niniejszym opracowaniu mieszkańcy gminy zostali podzieleni na tzw. ekonomiczne grupy wiekowe, dzielące mieszkańców wg wieku ich aktywności zawodowej, określającej wielkość potencjalnych zasobów rąk do pracy. Znajomość liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, czyli wchodzącym na rynek pracy oraz w wieku poprodukcyjnym czyli wychodzącym z tego wieku jest nierozłączna w analizie popytu i podaży na rynku pracy. Przedstawiono również charakterystykę ludności najstarszej, tj. w wieku powyżej 81 lat. Dokonano również analizy przestrzennej badanego zjawiska.

Ogólna charakterystyka liczby mieszkańców

Według danych statystycznych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Tuchowie w 2012 roku liczba mieszkańców wynosiła 18 920 osób, a w 2014 roku zwiększyła się do 18 942 osób. Ludność gminy stanowiła 9,1% mieszkańców powiatu tarnowskiego. W podziale na płeć, większość stanowili mężczyźni.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Tabela 1. Struktura wg płci mieszkańców Gminy Tuchów w 2012 i 2014

	Kobiety	%	mężczyźni	%
2012	9383	49,6	9537	50,4
2014	9344	49,3	9598	50,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Największą liczbę mieszkańców posiadał Tuchów. W 2012 roku liczba mieszkańców tej miejscowości wynosiła 6964 osoby, a w 2014 roku 6980, stanowiąc 36,8% w ogólnej liczbie mieszkańców gminy. Kolejne miejsce zajmowała miejscowość Siedliska, w której mieszkało 12,7% mieszkańców gminy (2012 rok). Na kolejnych miejscach znalazły się: Jodłówka Tuchowska (7,4%), Burzyn (7,4%), Piotrkowice (5,4%), Karwodrza (5,0%), Zabłędza (4,6%), Dąbrówka Tuchowska (4,6%), Lubaszowa (4,4%), Buchcice (3,8%), Meszna Opacka (2,8%), Łowczów (2,7%) i Trzemesna (2,5%).

Tabela 2. Struktura mieszkańców Gminy Tuchów wg miejscowości zamieszkania w latach 2012-2014

	2012 rok		2014 rok	
	liczba osób	%	liczba osób	%
Buchcice	716	3,8	711	3,8
Burzyn	1391	7,4	1409	7,4
Dąbrówka Tuchowska	868	4,6	847	4,5
Jodłówka Tuchowska	1403	7,4	1398	7,4
Karwodrza	941	5,0	936	4,9
Lubaszowa	828	4,4	817	4,3
Łowczów	503	2,7	475	2,5
Siedliska	2402	12,7	2435	12,9
Trzemesna	473	2,5	473	2,5
Meszna Opacka	536	2,8	549	2,9
Piotrkowice	1018	5,4	1045	5,5
Zabłędza	877	4,6	867	4,6
Tuchów	6964	36,8	6980	36,8
Razem Gmina	18920	100	18942	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Struktura mieszkańców wg ekonomicznych grup wiekowych.

Ekonomiczne grupy wiekowe, to grupy ludności z uwagi na wiek zdolności do pracy tj. wiek przedprodukcyjny, czyli osoby młode do 17 roku życia, wiek produkcyjny, czyli kobiety od 18 do 59 roku życia oraz mężczyźni od 18 do 64 roku życia oraz wiek poprodukcyjny w przypadku kobiet powyżej 60 roku życia i mężczyzn powyżej 65 roku życia¹.

Z danych statystycznych wynika, że z ogólnej liczby mieszkańców gminy w 2012 roku, 20,2% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym. W 2014 roku udział tej grupy osób zwiększył się nieco wynosząc 20,4%. Udział osób w wieku produkcyjnym stanowił w 2012 roku 58,1% ogółu, a w 2014 roku 61,4%. Z kolei udział najstarszej grupy mieszkańców zmniejszył się z 20,1% w 2012 roku do 18,2% w 2014

¹ Definicja GUS: http://stat.gov.pl/bdl/app/slow_katgrup.pgru_lista?p_kate_id=1&p_grup_id=7

roku. W sytuacji gdy udział osób w wieku przedprodukcyjnym jest znacząco wyższy od udziału procentowego osób w wieku poprodukcyjnym, mówimy o młodości demograficznej gminy. Jeśli udział procentowy osób w wieku przedprodukcyjnym jest tożsamy z udziałem osób najstarszych, mówimy o stabilnej sytuacji demograficznej (stagnacja). Taką sytuację zaobserwowano w Gminie Tuchów w 2012 roku. Analiza danych dowiodła, że w 2014 roku udział osób młodych był wyższy od udziału osób w wieku poprodukcyjnym.

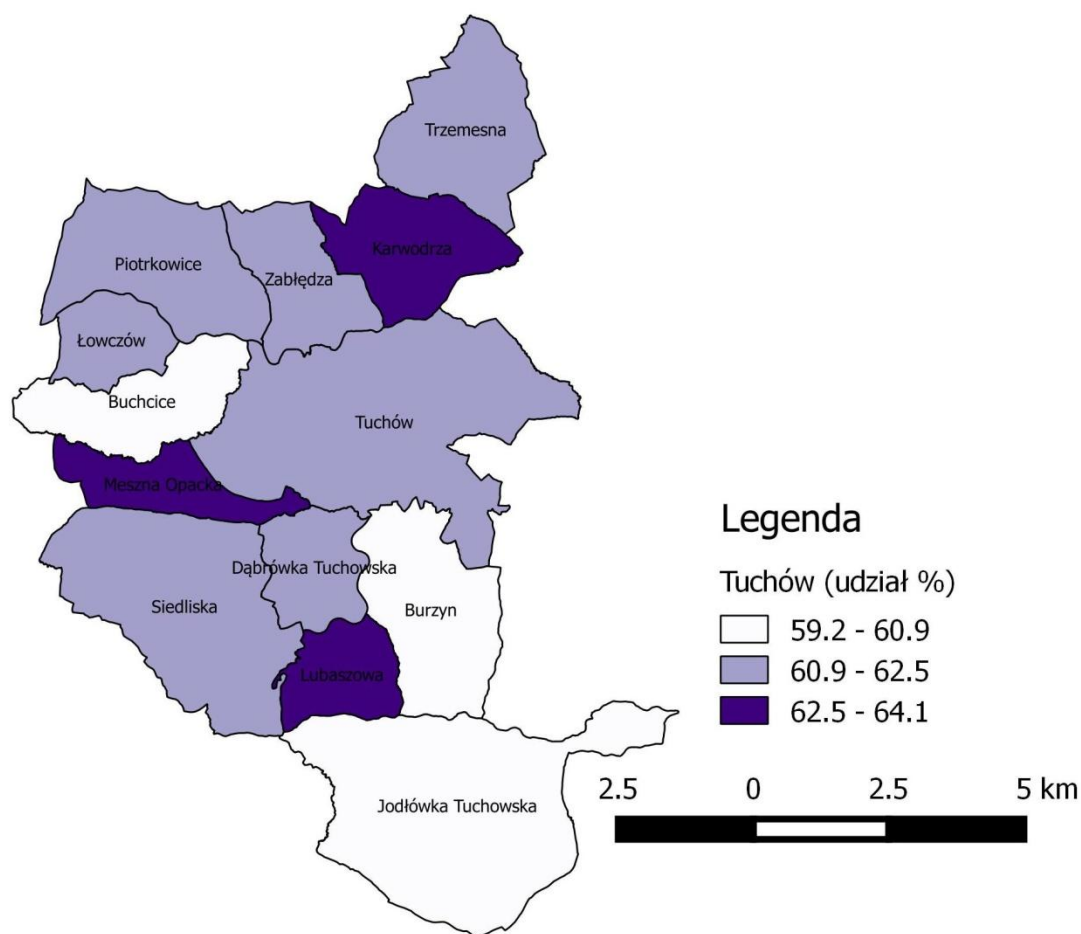
Jednak należy również dokonać analizy wewnętrznej (w podziale na miejscowości), gdyż struktura ekonomicznych grup wiekowych może być różna. Dokonana analiza dla 2012 roku podzieliła miejscowości w gminie na trzy grupy: młode demograficznie, do których należą: Burzyn, Siedliska, Trzemesna, Mieszna Opacka, Piotrkowice, Zabłędza. W podanych miejscowościach udział osób w wieku przedprodukcyjnym (ponad 21%) zdecydowanie przewyższa udział osób w wieku poprodukcyjnym (17,3% to wartość najwyższa). Najlepsza sytuacja kształtowała się w Trzemesnej i Piotrkowicach. W grupie miejscowości, które uznano jako stagnujące znalazły się: Buchcice, Dąbrówka Tuchowska, Lubaszowa, Łowczów oraz Tuchów. Najstarsze demograficzne miejscowości to Jodłówka Tuchowska oraz Karwodrza, w których procentowy udział osób starszych przewyższył udział osób młodych. Analiza danych za 2014 rok pokazała, w którym kierunku dokonują się zmiany demograficzne w poszczególnych miejscowościach. W niemal wszystkich miejscowościach w 2014 roku dokonały się nieznaczne spadki udziałów procentowych ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz nieznaczne wzrosty udziałów procentowych ludności w wieku poprodukcyjnym. Zauważono, że w Jodłówce Tuchowskiej zwiększył się jeszcze mocniej udział osób w wieku najstarszym, a nieco zmalał udział osób młodych. W Karwodrzy natomiast wzrósł udział osób młodych, a zmniejszył się udział osób starszych, nadal jednak przeważają osoby starsze. Do miejscowości starych demograficznie należy również dodać Lubaszowę oraz Tuchów.

Tabela 3. Ekonomiczne grupy wiekowe – Gmina Tuchów wraz z podziałem administracyjnym w latach 2012 i 2014

	2012 rok			2014 rok		
	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny
Buchcice	21,8	58,1	20,1	20,7	59,2	20,1
Burzyn	23,7	60,7	15,6	23,5	60,4	16,1
Dąbrówka Tuchowska	21,1	60,1	18,8	20,2	61,3	18,5
Jodłówka Tuchowska	18,8	61,2	20,0	18,2	60,7	21,0
Karwodrza	18,1	62,9	19,0	18,3	62,8	18,9
Lubaszowa	19,6	62,7	17,8	17,9	64,1	18,0
Łowczów	22,1	59,0	18,9	20,6	61,3	18,1
Siedliska	22,9	61,2	15,9	22,1	62,4	15,5
Trzemesna	25,2	61,5	13,3	24,1	62,2	13,7
Meszna Opacka	21,8	62,9	15,3	20,6	63,6	15,8
Piotrkowice	24,8	60,1	15,1	23,3	61,0	15,7
Zabłędza	22,0	60,7	17,3	21,2	61,0	17,8
Tuchów	20,2	61,3	18,5	19,4	61,0	19,5
Gmina Tuchów	20,2	58,1	20,1	20,4	61,4	18,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

**Mapa 1. Udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców
Gminy Tuchów w 2014 roku**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Struktura mieszkańców wg edukacyjnych grup wiekowych.

Edukacyjne grupy wieku obejmują dzieci i młodzież w wieku 3-24 lata, w podziale na dzieci w wieku przedszkolnym – od 3 do 6 lat (w przyszłości prawdopodobnie 3-5 lat), dzieci i młodzież w szkołach podstawowych w wieku 7-12 lat, młodzież gimnazjalna w wieku 13-15 lat, młodzież kształcąca się na poziomie ponadgimnazjalnym tj. 16-18 lat oraz osoby kształcące się w szkołach wyższych tj. 19-24 lat.

Ogólna liczba mieszkańców w wieku od 3 do 24 lat, kształcącej się na różnych poziomach edukacyjnych wynosiła w 2012 roku 5491 osób, co stanowiło 29,0% ogółu mieszkańców, zaś w 2014 roku ich liczba uległa zmniejszeniu do 5296 osób, stanowiąc

28,0% ogółu mieszkańców. Najmłodszy mieszkańcy gminy (3-6 lat) stanowili w 2012 roku 15,7% całej grupy, a w 2014 roku nastąpił wzrost tego udziału do 16,2%.

Tabela 4. Struktura mieszkańców Gminy Tuchów wg edukacyjnych grup wiekowych w latach 2012-2014

	3-6 lat	7-12 lat	13-15 lat	16-18 lat	19-24	Razem	% wśród mieszkańców
Liczba osób	861	1275	700	821	1834	5491	29,0
%	15,7	23,2	12,7	15,0	33,4	100,0	
Liczba osób	860	1267	668	737	1764	5296	28,0
%	16,2	23,9	12,6	13,9	33,3	100,0	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM

Zanotowano niewielki wzrost udziału w badanym okresie dzieci w wieku 7-12 lat oraz spadek udziału młodzieży szkół ponadgimnazjalnych z 15% do 13,9%. Ogół osób w grupie wieku edukacyjnego zmniejszył się o 1%. W podziale na miejscowość zamieszkania osób w poszczególnych kategoriach wieku edukacyjnego, największą liczbę osób stanowili mieszkańcy Tuchowa.

Tabela 5. Edukacyjne grupy wiekowe mieszkańców Gminy Tuchów wg miejsca zamieszkania w 2012 roku

2012	3-6 lat		7-12 lat		13-15 lat		16-18 lat		19-24lat	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Buchcice	33	3,8	61	4,8	21	3,0	23	2,8	63	3,4
Burzyn	71	8,2	100	7,8	53	7,6	69	8,4	125	6,8
Dąbrówka Tuchowska	34	3,9	62	4,9	36	5,1	38	4,6	85	4,6
Jodłówka Tuchowska	55	6,4	87	6,8	43	6,1	58	7,1	153	8,3
Karwodrza	39	4,5	66	5,2	27	3,9	30	3,7	92	5,0

Lubaszowa	40	4,6	36	2,8	28	4,0	43	5,2	81	4,4
Łowczów	21	2,4	30	2,4	21	3,0	18	2,2	57	3,1
Siedliska	131	15,2	173	13,6	99	14,1	114	13,9	260	14,2
Trzemesna	30	3,5	36	2,8	19	2,7	25	3,0	59	3,2
Meszna Opacka	18	2,1	35	2,7	25	3,6	26	3,2	74	4,0
Piotrkowice	54	6,3	81	6,4	44	6,3	60	7,3	102	5,6
Zabłędza	38	4,4	56	4,4	37	5,3	29	3,5	88	4,8
Tuchów	297	34,5	452	35,5	247	35,3	288	35,1	595	32,4
Gmina Razem	861	100	1275	100	700	100	821	100	1834	100

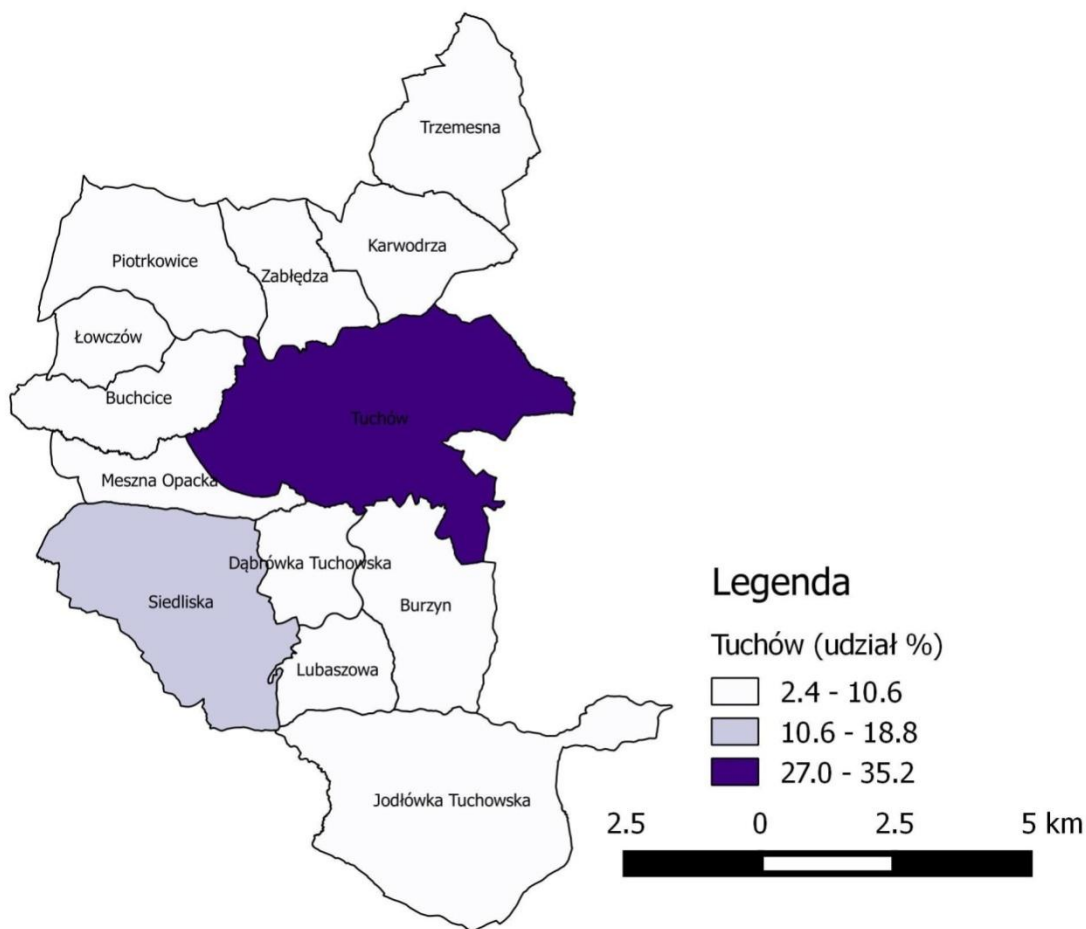
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM

Tabela 6. Edukacyjne grupy wiekowe mieszkańców Gminy Tuchów wg miejsca zamieszkania w 2014 roku

2014	3-6 lat		7-12 lat		13-15 lat		16-18 lat		19-24lat	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Buchcice	34	4,0	61	4,8	20	3,0	23	3,1	56	3,2
Burzyn	84	9,8	102	8,1	48	7,2	60	8,1	133	7,5
Dąbrówka T.	31	3,6	53	4,2	42	6,3	37	5,0	74	4,2
Jodłówka T.	55	6,4	79	6,2	50	7,5	45	6,1	138	7,8
Karwodrza	36	4,2	69	5,4	30	4,5	25	3,4	84	4,8
Lubaszowa	40	4,7	39	3,1	21	3,1	30	4,1	88	5,0
Łowczów	21	2,4	29	2,3	12	1,8	22	3,0	52	2,9
Siedliska	112	13,0	185	14,6	95	14,2	108	14,7	251	14,2
Trzemesna	25	2,9	35	2,8	24	3,6	20	2,7	53	3,0
Meszna O.	27	3,1	31	2,4	23	3,4	26	3,5	65	3,7
Piotrkowice	52	6,0	88	6,9	45	6,7	39	5,3	123	7,0
Zabłędza	40	4,7	55	4,3	30	4,5	38	5,2	70	4,0
Tuchów	303	35,2	441	34,8	228	34,1	264	35,8	577	32,7
Razem	860	100	1267	100	668	100	737	100	1764	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM

Mapa 2. Udział osób w wieku 3 -6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Tuchów w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM

Mieszkańcy gminy w wieku powyżej 85 roku życia.

Zjawisko starzenia się ludności będzie się pogłębiać, dlatego też należy podejmować działania mające na celu pomoc osobom w wieku sędziwym w ich życiu codziennym, w ich integracji ze społeczeństwem jak również podejmować działania mające na celu przeciwdziałanie ich marginalizacji.

Grupa osób w wieku sędziwym w 2012 roku stanowiła 1,5% ogółu mieszkańców (278 osób), a w 2014 roku zwiększyła się stanowiąc 1,6% (308 osób). W stosunku do całej populacji osób najstarszych w gminie, największa ich liczba mieszkała w Tuchowie tj. 39,9% w 2012 roku i 40,9% w 2014 roku oraz

w miejscowościach: Jodłówka Tuchowska (13,3%), Siedliska (10,4%). Zwiększenie się liczby osób najstarszych odnotowano w badanym czasookresie w: Burzynie, Dąbrówce Tuchowskiej, Jodłówce Tuchowskiej, Karwodrzy, Siedliskach, Mesznie Opackiej, Piotrkowicach i Tuchowie. W pozostałych miejscowościach nastąpił spadek omawianej grupy bądź też nie wystąpiły zmiany w jej liczbie.

Tabela 7. Mieszkańcy Gminy Tuchów w wieku powyżej 85 roku życia w podziale na miejsce zamieszkania w latach 2012-2014

Miejscowość	2012 rok		2014 rok	
	liczba osób	%	liczba osób	%
Bucheice	6	2,2	5	1,6
Burzyn	15	5,4	19	6,2
Dąbrówka Tuchowska	8	2,9	10	3,2
Jodłówka Tuchowska	37	13,3	41	13,3
Karwodrza	14	5,0	16	5,2
Lubaszowa	15	5,4	15	4,9
Łowczów	6	2,2	6	1,9
Siedliska	29	10,4	32	10,4
Trzemesna	5	1,8	3	1,0
Meszna Opacka	6	2,2	7	2,3
Piotrkowice	11	4,0	14	4,5
Zabłędza	15	5,4	14	4,5
Tuchów	111	39,9	126	40,9
Gmina	278	100,0	308	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM

Do prezentacji relacji międzypokoleniowych pomiędzy osobami najstarszymi, a ich dziećmi służy współczynnik wsparcia międzypokoleniowego, wskazujący ile osób w wieku powyżej 85 lat przypada na 100 osób w wieku 50-64 lat². W gminach, gdzie zmniejsza się dzietność wartość tego wskaźnika będzie narastać, co stwarza wyzwania dla polityki społecznej, przy zapewnianiu opieki i świadczeń dla osób w wieku najstarszym. W 2012 roku wartości wskaźnika dla całej gminy osiągnęły 8,8%

² S. Kurek Typologia starzenia się ludności w ujęciu przestrzennym, wyd. AP Kraków, 2008

i zwiększyły się do 9,5% w 2014 roku. W poszczególnych miejscowościach gminy wartości wskaźników były zróżnicowane. Najwyższe wskaźniki wsparcia międzypokoleniowego osiągnięte zostały w miejscowościach: Jodłówka Tuchowska (ponad 16%), Zabłędza (ponad 10%), Lubaszowa (blisko 10%).

Tabela 8. Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego w Gminie Tuchów w latach 2012 i 2014

Miejscowość	Osoby w wieku 50-64 lat				Osoby w wieku powyżej 85 lat				Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%		
	2012 rok		2014 rok		2012 rok		2014 rok		2012 rok	2014 rok
Buchcice	94	13,1	102	14,2	6	0,8	5	0,7	6,4	4,9
Burzyn	211	15,2	217	15,6	15	1,1	19	1,3	7,0	8,6
Dąbrówka Tuchowska	136	15,7	129	14,9	8	0,9	10	1,2	6,0	7,9
Jodłówka Tuchowska	232	16,5	252	18,0	37	2,6	41	2,9	16,0	16,3
Karwodrza	181	19,2	175	18,6	14	1,5	16	1,7	7,8	9,2
Lubaszowa	152	18,4	154	18,6	15	1,8	15	1,8	10,0	9,9
Łowczów	65	12,9	77	15,3	6	1,3	6	1,3	9,8	8,3
Siedliska	367	15,3	396	16,5	29	1,2	32	1,3	7,8	8,0
Trzemesna	73	15,4	78	16,5	5	1,1	3	0,6	6,8	3,8
Meszna Opacka	83	15,5	90	16,8	6	1,1	7	1,3	7,1	7,6
Piotrkowice	162	15,9	179	17,6	11	1,1	14	1,3	6,6	7,6
Zabłędza	145	16,5	142	16,2	15	1,7	14	1,6	10,5	10,0
Tuchów	1264	18,2	1264	18,2	111	1,6	126	1,8	8,8	9,9
Razem Gmina	3165	16,7	3255	17,2	278	1,5	308	1,6	8,8	9,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM

Wiek rozrodowy kobiet.

Płodność kobiet jest rozumiana jako natężenie urodzeń w badanej populacji kobiet, będącej w wieku rozrodczym, a jej miernikiem jest ogólny współczynnik płodności wyrażający stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat. W Polsce ogólny współczynnik płodności ulegał systematycznemu

zmniejszaniu: od 111 urodzeń na 1000 kobiet w wieku rozrodczym w 1950 roku i 37 w 2005 roku³.

Łączna liczba mieszanek w wieku rozrodczym w Gminie Tuchów wynosiła 4740 osoby w 2012 roku (25,1% ogółu mieszkańców) i 4672 osoby w 2014 roku (24,7% ogółu mieszkańców). Z ogólnej liczby w 2012 roku 35,7% to mieszkanki Tuchowa a 13,3% to mieszkanki Siedlisk. Dynamika zjawiska wykazała zwiększający się udział kobiet w tej grupie wiekowej mieszkających w Burzynie, Mesznie Opackiej i Piotrkowicach.

Tabela 9. Wiek rozrodczy kobiet w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

Miejscowość	2012 rok		2014 rok	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Buchcice	175	3,7	167	3,6
Burzyn	365	7,7	367	7,9
Dąbrówka Tuchowska	228	4,8	223	4,8
Jodłówka Tuchowska	324	6,8	307	6,6
Karwodrza	245	5,2	240	5,1
Lubaszowa	216	4,6	204	4,4
Łowczów	134	2,8	124	2,7
Siedliska	632	13,3	628	13,4
Trzemesna	110	2,3	110	2,4
Meszna Opacka	139	2,9	143	3,1
Piotrkowice	263	5,5	270	5,8
Zabłędza	215	4,5	210	4,5
Tuchów	1694	35,7	1679	35,9
Gmina razem	4740	100,0	4672	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM

³ S. Kurek Typologia starzenia się ludności w ujęciu przestrzennym, wyd. AP Kraków, 2008

Migracje.

Liczba osób napływających na dany obszar zależy w wielu przypadkach od różnych czynników, ale przede wszystkim w czasach współczesnych od możliwości zatrudnienia w danej gminie lub w jej pobliżu. Jeżeli w grę nie wchodzi dla pewnych grup ludności zatrudnienie, to ważnymi czynnikami są jakość środowiska przyrodniczego i społecznego, cena mieszkań (ziemi), koszty utrzymania, dostępność do infrastruktury a także więź rodzinna. Wg definicji z GUS migracje wewnętrzne to zmiany miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w obrębie kraju, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy, w tym: w przypadku gmin miejsko - wiejskich zmiany miejsca zamieszkania w obrębie gminy, z terenów wiejskich na miejskie lub odwrotnie. Fakt przybycia (tj. zameldowania) do danej jednostki administracyjnej w celu zamieszkania określa się mianem napływu migracyjnego (wędrowskiego), wyjazdu - w celu zamieszkania w innej jednostce - mianem odpływu migracyjnego (wędrowskiego). Saldo migracji to różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań.⁴

Wg danych statystycznych w Gminie Tuchów w 2012 roku zostało zameldowanych łącznie 187 osób, co stanowiło 9,5% łącznych zameldowań z powiatu tarnowskiego. W 2014 roku liczba zameldowań wzrosła do 200, stanowiąc 10,5% łącznych zameldowań w powiecie. Zameldowania z zagranicy stanowiły 10,2% ogółu zameldowań w 2012 roku i 6,5% w 2014 roku. Liczba wymeldowań w 2012 roku wynosiła również 187 a w 2014 roku zmniejszyła się do 176 osób, co stanowiło 11,3% wymeldowań w powiecie tarnowskim. 5 osób (2,7%) zostało wymeldowanych za granicę w 2012 roku oraz 16 osób (9,1%) w 2014 roku. Saldo migracji w gminie w 2014 roku wynosiło 24 (powiat tarnowski 60). Saldo migracji zagranicznych na 1000 osób było w 2012 roku dodatnie wynoszące 0,77 a w 2014 roku ujemne wynoszące -16 (powiat w 2012 roku 0,4 a w 2014 roku -0,29).

⁴ http://old.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-366.htm

4. System edukacji

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego.

Dane dotyczące systemu edukacji w Gminie Tuchów, przygotowane zostały przez Gminną Administrację Oświaty w Tuchowie (stan na dzień 30.09.2015).

W Gminie Tuchów działa dobrze zorganizowana sieć szkół i przedszkoli. W tutejszej gminie funkcjonuje 8 punktów przedszkolnych (12 oddziałów), do których uczęszcza 542 dzieci. Dzieci 3 letnie stanowiły 23,2% ogółu, dzieci 4 letnie 25,1%, dzieci 5 letnie 33,2% a dzieci 6 letnie 18,5% ogółu.

Tabela 10. Dzieci w oddziałach przedszkolnych na terenie Gminy Tuchów w 2015 roku

Wiek dzieci	Liczba dzieci	%
dzieci 3 letnie	126	23,2
dzieci 4 letnie	136	25,1
dzieci 5 letnie	180	33,2
dzieci 6 letnie	100	18,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM

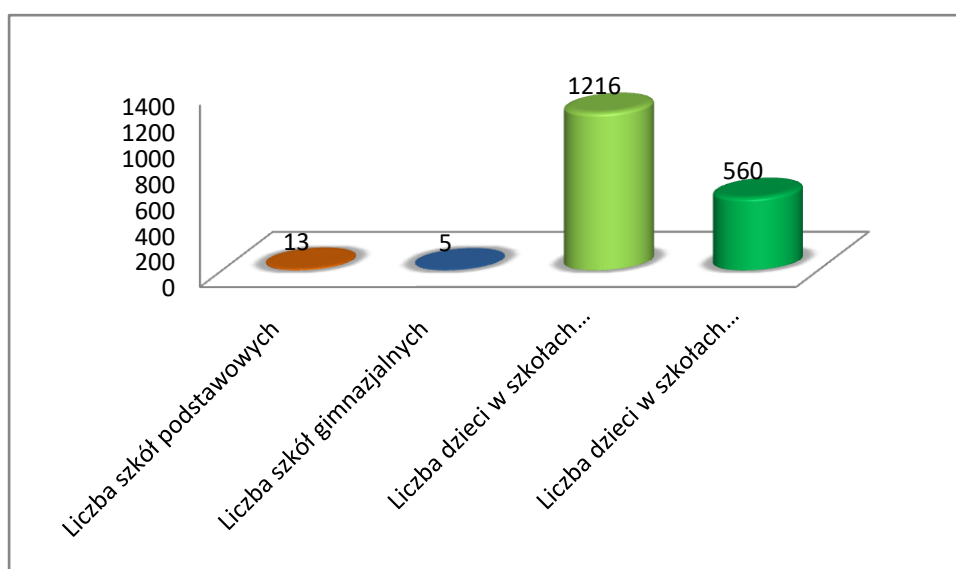
W tutejszej gminie znajduje się 13 szkół podstawowych: Szkoła Podstawowa im. sierż. AK Józefa Siwaka "Waligóra" w Buchcicach, Szkoła Podstawowa im. prof. Jana Sajdaka w Burzynie (w Zespole Szkół), Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Dąbrówce Tuchowskiej, Szkoła Podstawowa im. Marii Kotulskiej w Jodłówce Tuchowskiej (w Zespole Szkół), Szkoła Podstawowa im. o. Władysława Witkowskiego – Redemptorysty w Karwodrzy (w Zespole Szkół), Szkoła Podstawowa im. Batalionu AK "Barbara" w Lubaszowej, Szkoła Podstawowa w Łowczowie, Szkoła Podstawowa w Mesznej Opackiej, Szkoła Podstawowa im. ks. Prałata Władysława Gibały w Piotrkowicach, Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego

w Siedliskach (w Zespole Szkół), Szkoła Podstawowa w Trzemesnej, Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Tuchowie (w Zespole Szkół), Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zabłędzy.

Ogólna liczba uczniów uczących się w szkołach podstawowych na terenie gminy wynosiła 1216.

Na poziomie kształcenia gimnazjalnego w gminie zlokalizowanych jest 5 tego typu placówek znajdujących się w Zespołach Szkół w Burzynie, Karwodrzy, Tuchowie, Siedliskach oraz w Jodłówce Tuchowskiej. Ogólna liczba uczniów uczących się w gimnazjach wynosiła 560.

Wykres 2. Liczba dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjalnych na terenie Gminy Tuchów w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM

Istotnym elementem w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych jest świetlica szkolna. Podstawą funkcjonowania świetlicy szkolnej jest ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty. W ustawie (art.67), wymienione są statutowe zadania szkoły, z których wynika, że szkoła publiczna powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania ze świetlicy.

Świetlica szkolna jest integralną częścią szkoły przeznaczoną dla uczniów nie tylko klas młodszych, ale przede wszystkim dla uczniów pozbawionych opieki rodziców w czasie ich pracy zawodowej. Prowadzi zorganizowaną działalność

opiekunco - wychowawczą w celu racjonalnego wykorzystania czasu wolnego wychowanków.

W szkołach na terenie Gminy Tuchów działa 10 świetlic szkolnych, do których uczęszcza około 470 dzieci.

Rola aktywności ruchowej w życiu codziennym szczególnie młodych mieszkańców gmin stale wzrasta, dlatego też zasadnym jest zapewnienie niezbędnych warunków dla realizacji różnych form aktywności ruchowej. Na terenie gminy funkcjonuje 12 sal gimnastycznych, 17 boisk sportowych oraz 24 place zabaw.

Placówki oświatowe realizują liczne programy rządowe np. „Książki naszych marzeń”, programy autorskie np. „Buchcice moja mała Ojczyzna”, programy edukacyjne i profilaktyczne np. „Ratujemy i uczymy ratować”, „Owoce w szkole”, „Szkłanka mleka”, „Nie pal przy mnie, proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Szkoła Przyjazna Rodzinie”, „Szkoła Promująca Zdrowie” czy „Przedszkole na widelcu”. Realizują również programy sprawnościowe np. „Mały Mistrz” oraz programy stymulujące np. „Zdolny przedszkolak”. Placówki są realizatorami projektów innowacyjnych w szkole i w przedszkolu, projektów inwestycyjnych na modernizację czy zakup książek do bibliotek. Szkoły i przedszkola organizują turnieje, konkursy i pozalekcyjne zajęcia muzyczne, matematyczne czy sportowe.

5. Opieka zdrowotna

Opiekę w zakresie zdrowia w Gminie Tuchów zapewniają: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Zdrowia Tuchów, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Eskulap Spółka Partnerska Lekarzy w Tuchowie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Salubris Spółka z o.o. w Rzepienniku Strzyżewskim, Filia w Tuchowie, Centrum Medyczne Kol-Med Spółka z o.o. w Tarnowie - Przychodnia w Tuchowie, NZOZ Specjalistyczna Przychodnia Medyk w Tuchowie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Inmed w Siedliskach, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Oka w Tuchowie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie filia w Tuchowie, NZOZ Przychodnia Stomatologiczna w Tuchowie.⁵ Prócz tego zlokalizowane są prywatne placówki specjalistyczne.

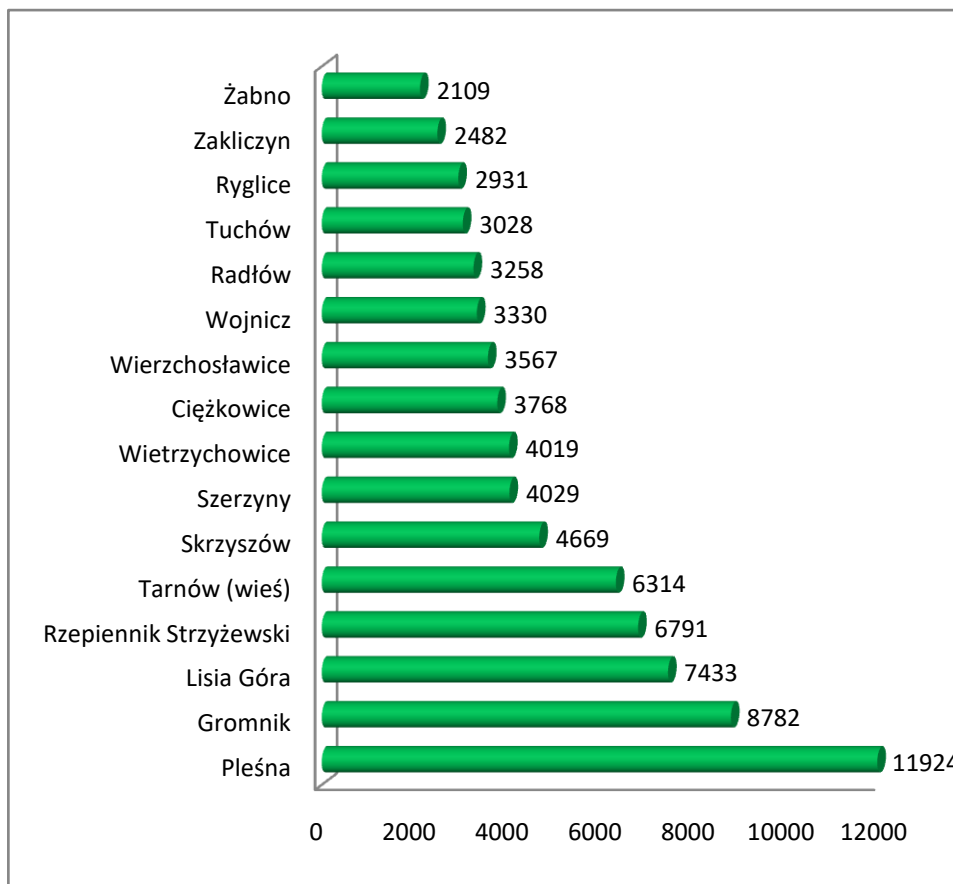
Dla mieszkańców Gminy Tuchów dostępnych jest 6 aptek zlokalizowanych w Tuchowie i Siedliskach.

Wg danych statystycznych⁶, wskaźnik dostępności aptek w Gminie Tuchów wyniósł 3028 i był on jednym z niższych w powiecie tarnowskim. Wskaźnik dostępności aptek to liczba osób przypadająca na jedną aptekę ogólnodostępną. Apteka, zgodnie z Ustawą "Prawo farmaceutyczne" z dnia 6 września 2001 roku, to placówka ochrony zdrowia publicznego, w której osoby uprawnione świadczą w szczególności usługi farmaceutyczne obejmujące zadania określone w ustawie. Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźnik dostępności aptek dla powiatu tarnowskiego w 2014 roku.

⁵ <http://www.tuchow.pl/niezbednik/ochrona-zdrowia/>

⁶ <http://obserwator.rops.krakow.pl/differenceanalysis>

Wykres 3. Wskaźnik dostępności aptek w powiecie tarnowskim w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z: <http://obserwator.rops.krakow.pl/differenceanalysis>

6. Bezpieczeństwo publiczne

Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnej jest jednym z podstawowych mierników ocenianych działań podejmowanych przez Policję. Działania muszą być oparte o współpracę wszystkich instytucji, organizacji i podmiotów uczestniczących i odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa, a w szczególności samorządów terytorialnych, społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych i wymiaru sprawiedliwości.

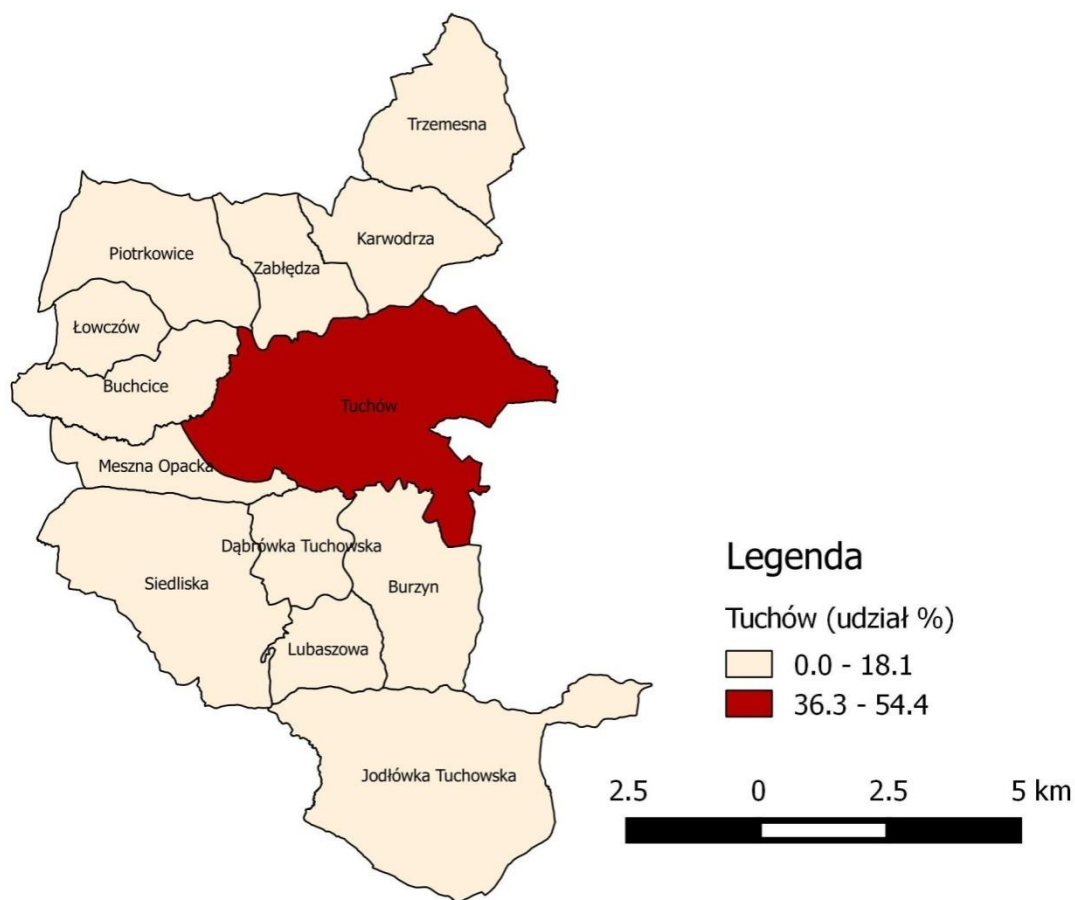
Za bezpieczeństwo publiczne w gminie odpowiada Komisariat Policji w Tuchowie. Wg danych za 2012 i 2014 rok ogólna liczba przestępstw popełnionych na terenie gminy wynosiła w 2012 roku 79, a w 2014 roku 78. Ponad połowa przestępstw została dokonana w Tuchowie, stanowiąc w 2012 roku 54,4%, a w 2014 roku 62,8% ogółu oraz 12,7% w 2012 roku i 11,5% w 2014 roku na terenie Siedlisk.

Tabela 11. Liczba przestępstw (ogółem) dokonanych na terenie Gminy Tuchów wg miejscowości w 2012 i 2014 roku

	2012 rok		2014 rok	
	l. osób	%	l. osób	%
Buchcice	1	1,3	0	0,0
Burzyn	6	7,6	2	2,6
Dąbrówka Tuchowska	0	0,0	5	6,4
Jodłówka Tuchowska	3	3,8	0	0,0
Karwodrza	2	2,5	4	5,1
Lubaszowa	5	6,3	2	2,6
Łowczów	2	2,5	1	1,3
Meszna Opacka	3	3,8	2	2,6
Piotrkowice	0	0,0	2	2,6
Siedliska	10	12,7	9	11,5
Trzemesna	0	0,0	2	2,6
Zabłędza	4	5,1	0	0,0
Tuchów	43	54,4	49	62,8
Gmina Razem	79	100,0	78	100,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji

Mapa 3. Udział procentowy przestępstw (ogółem) dokonanych na terenie Gminy Tuchów w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji

Ze względu na rodzaj popełnianego przestępstwa, łącznie na terenie gminy dopuszczono się 43 kradzieży i rozbojów w 2012 roku oraz 42 tego typu przestępstw w 2014 roku. Naturalnie, iż największa ich liczba wystąpiła na terenie samego miasta, natomiast zauważono utrzymującą się tendencję kradzieży z włamaniem w Piotrowicach tj. po 4 takie zdarzenia w badanym czasie. Łączna liczba zdarzeń przestępczych, w których dokonano uszczerbku na zdrowiu wynosiła w 2012 roku 16 i zmniejszyła się do 12 w 2014 roku. Analiza wykazała zwiększającą się liczbę tego typu zdarzeń w samym mieście.

Tabela 12. Liczba przestępstw w podziale na kradzieże i rozboje oraz uszczerbek na zdrowiu na zdrowiu wg miejscowości w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

	Kradzieże i rozboje				Uszczerbek na zdrowiu			
	2012		2014		2012		2014	
	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%
Buchcice	0	0,0	0	0,0	1	6,3	0	0,0
Burzyn	3	7,0	0	0,0	2	12,5	0	0,0
Dąbrówka Tuchowska	0	0,0	3	7,1	0	0,0	0	0,0
Jodłówka Tuchowska	3	7,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Karwodrza	2	4,7	3	7,1	0	0,0	0	0,0
Lubaszowa	3	7,0	1	2,4	2	12,5	0	0,0
Łowczów	1	2,3	1	2,4	1	6,3	0	0,0
Meszna Opacka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Piotrkowice	4	9,3	4	9,5	2	12,5	0	0,0
Siedliska	1	2,3	4	9,5	1	6,3	2	14,3
Trzemesna	0	0,0	2	4,8	0	0,0	0	0,0
Zabłędza	0	0,0	0	0,0	1	6,3	0	0,0
Tuchów	26	60,5	24	57,1	6	37,5	12	85,7
Gmina Razem	43	100,0	42	100,0	16	100,0	14	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji

Odnotowano również przestępstwa wypadku komunikacyjnego (drogowego, art. 177 kk), których łączna liczba zarówno w 2012 roku jak i 2014 roku wyniosła 11. W 2012 roku policja odnotowała po 4 wypadki w mieście oraz 3 w Zabłędzy. Analiza danych statystycznych dotyczących kolizji drogowych wykazała łączną ich liczbę 87 w 2012 roku i 88 w 2014 roku dla całej gminy, w tym niemal co drugi zdarzył się na terenie miasta. W ostatnim roku badania 12,5% kolizji dotyczyło miejscowości Siedliska, a 9,1% kolizji w miejscowości Zabłędza.

Tabela 13. Liczba przestępstw w podziale na wypadki i kolizje drogowe wg miejscowości w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

Miejscowość	Wypadki drogowe				Kolizje drogowe			
	2012		2014		2012		2014	
	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%
Buchceice	0	0,0	0	0,0	1	1,1	2	2,3
Burzyn	1	9,1	0	0,0	1	1,1	3	3,4
Dąbrówka Tuchowska	1	9,1	1	9,1	8	9,2	7	8,0
Jodłówka Tuchowska	0	0,0	1	9,1	5	5,7	3	3,4
Karwodrza	0	0,0	1	9,1	3	3,4	1	1,1
Lubaszowa	0	0,0	0	0,0	5	5,7	3	3,4
Łowczów	0	0,0	1	9,1	1	1,1	1	1,1
Meszna Opacka	0	0,0	0	0,0	2	2,3	1	1,1
Piotrkowice	0	0,0	0	0,0	3	3,4	7	8,0
Siedliska	2	18,2	2	18,2	8	9,2	11	12,5
Trzemesna	0	0,0	0	0,0	2	2,3	1	1,1
Zabłudza	3	27,3	1	9,1	6	6,9	8	9,1
Tuchów	4	36,4	4	36,4	42	48,3	40	45,5
Razem Gmina	11	100,0	11	100,0	87	100,0	88	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji

Na terenie gminy mniejszym stopniu zdarzyły się również przypadki bójek i pobic (4 w 2012 roku i 2 w 2014 roku) oraz uszkodzeń mienia (4 w 2012 roku i 3 w 2014 roku).

7. Zasoby mieszkaniowe gminy

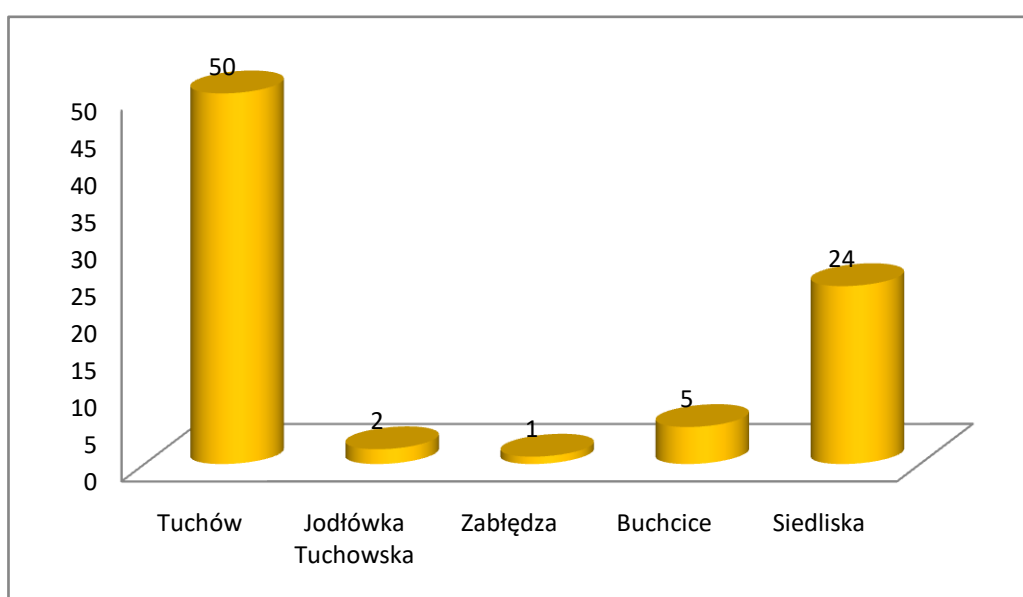
Dane otrzymane z Urzędu Miejskiego w Tuchowie przedstawiają zasoby mieszkaniowe gminy wg stanu na koniec 2014 roku. Dane te dotyczą lokalizacji budynków, ich powierzchni użytkowej, liczby zamieszkałych osób, roku zawarcia umowy najmu oraz wyposażenia lokalu w instalacje gazowe, elektryczne, wodociągowe.

Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego informuje nas o podstawowych definicjach do niniejszego rozdziału. Zgodnie z nią:

- Mieszkaniowy zasób gminy to lokale stanowiące własność gminy albo gminnych osób prawnych lub spółek handlowych utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem towarzystw budownictwa społecznego, a także lokale pozostające w posiadaniu samoistnym tych podmiotów;
- Lokal to miejsce służące do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. Lokalem nie jest pomieszczenie przeznaczone do krótkotrwałego pobytu osób w szczególności znajdujące się w budynkach internatów, burs, pensjonatów, hoteli, domów wypoczynkowych lub w innych budynkach służących do celów turystycznych lub wypoczynkowych.
- Lokal socjalny to lokal nadający się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w wypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie
- Powierzchnia użytkowa to powierzchnia wszystkich pomieszczeń znajdujących się w lokalu, a w szczególności pokoi, kuchni, spiżarni, przedpokoi, alków, holi, korytarzy, łazienek oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym i gospodarczym potrzebom lokatora bez względu na ich przeznaczenie i sposób używania.

Na terenie Gminy Tuchów zlokalizowanych jest łącznie 18 budynków, w których znajdują się lokale komunalne (mieszkania w zasobach gminy). Budynki te znajdują się w miejscowościach: Tuchów, Jodłówka Tuchowska, Zabłędza, Siedliska i Buchcice. W Tuchowie znajduje się 11 budynków, w których łącznie mieści się 50 lokali, w Jodłówce Tuchowskiej są 2 budynki, a w każdym z nich 1 lokal, w Zabłędzy 1 budynek z 1 lokalem, w Buchcicach 2 budynki z 5 lokalami, w Siedliskach 2 budynki, w których łącznie znajdują się 24 lokale.

Wykres 4. Liczba lokali komunalnych znajdujących się w zasobach mieszkaniowych Gminy Tuchów wg miejscowości w 2014 roku

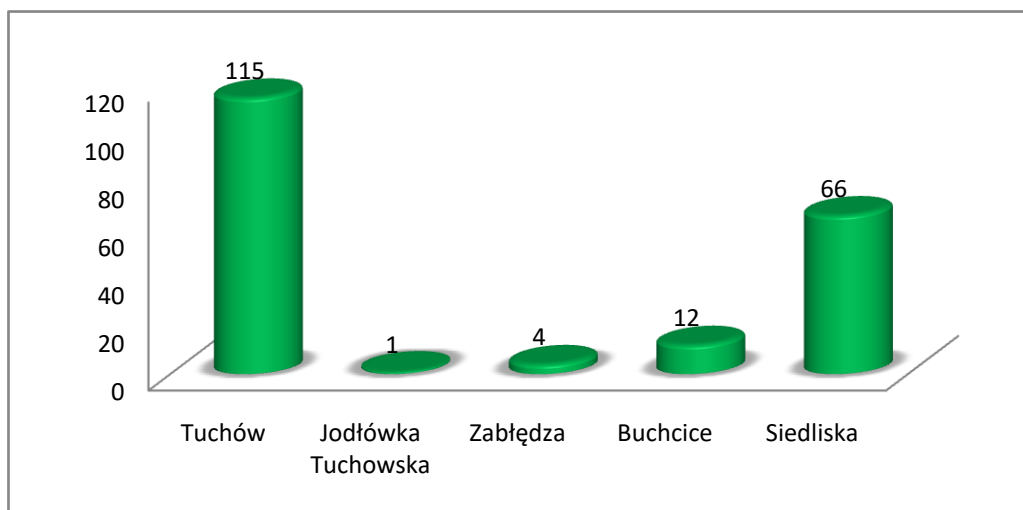

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM

W 4 budynkach doprowadzona jest instalacja c.o, 13 z nich posiada instalację kanalizacyjną a 7 z nich także gazową. W podziale tych budynków ze względu na ich stan techniczny odnotowano, że 1 z nich jest w stanie bardzo dobrym, 6 z nich jest w ogólnym stanie dobrym, 5 z nich jest w stanie średnim, 5 w stanie złym (pozostałe - brak danych).

Ogólna liczba mieszkańców w/w budynków wynosiła w 2014 roku 198, z tego 115 osób w budynkach zlokalizowanych w Tuchowie, 66 w Siedliskach, 12 w Buchcicach, 4 w Zabłędzy oraz 1 w Jodłówce Tuchowskiej.

Wykres 5. Liczba osób zamieszkałych w lokalach komunalnych na terenie Gminy Tuchów w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM

Łączna powierzchnia użytkowa w/w lokali mieszkalnych pozostających w zasobach gminy wynosiła w 2014 roku 2794,5m².

Uchwałą Rady Miejskiej w Tuchowie w 2011 roku przyjęto Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Tuchów na lata 2011-2016.

8. Bezrobocie i rynek pracy

Poczucie bezpieczeństwa i stabilizacja każdej rodziny zależy przede wszystkim od pozycji na rynku pracy dorosłych jej członków oraz od warunków materialnych tej rodziny. Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie tarnowskim wynosiła 13,4% (woj. małopolskie 9,9%).

Dane dotyczące powyższego rozdziału pochodzą z Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie i zostały podzielone wg kategorii i miejsca zamieszkania klientów PUP. Dane tego typu są więc danymi szczegółowymi, pozwalającymi na charakterystykę nie tylko cech klientów PUP, lecz na pokazanie ich przestrzennej dystrybucji – na mapach odsetkowych.

Analiza danych dotyczy takich cech osób pozostających bez zatrudnienia, jak: płeć, grupy wiekowe, wykształcenie, czas pozostawania bez pracy, liczba osób niepełnosprawnych oraz podjęcie pracy. Dane dotyczą 2012 i 2014 roku.

Wg danych statystycznych łączna liczba mieszkańców gminy zarejestrowanych w PUP wynosiła w 2012 roku 1058 osób, a w 2014 roku zmniejszyła się do 932. Udział procentowy ogólnej liczby bezrobotnych wśród mieszkańców w 2012 roku wynosił 5,6% i zmniejszył się w 2014 roku do 4,9%.

W podziale na płeć bezrobotnych, w 2012 roku przeważali mężczyźni stanowiący 50,2%, a z kolei w 2014 roku przewagę objęły kobiety tj. 51,3%.

Tabela 14. Liczba mieszkańców zarejestrowanych w PUP oraz udział procentowy w ogólnej liczbie bezrobotnych w podziale na płeć w Gminie Tuchów w 2012 i 2014r

	Razem	kobiety	%	mężczyźni	%
2012	1058	527	49,8	531	50,2
2014	932	478	51,3	454	48,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Rozmieszczenie bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiało się następująco. Najwięcej klientów PUP mieszkało w Tuchowie, stanowiąc po 35% ogółu wszystkich bezrobotnych w 2012 i 2014 roku. Kolejno 12,9% w 2012 roku stanowili bezrobotni mieszkańcy Siedlisk (wzrost do 13,9% w 2014 roku), Jodłówki Tuchowskiej

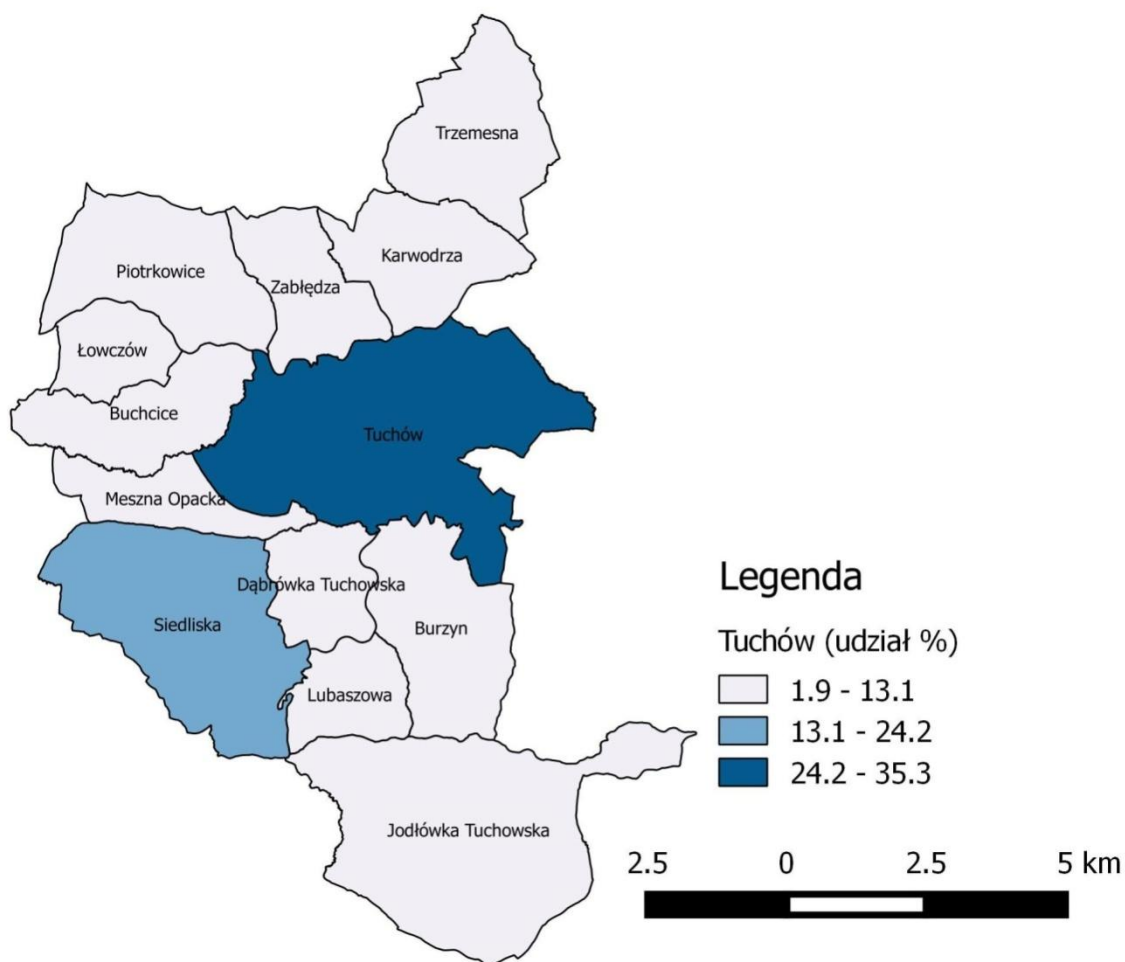
8,0% (7,4% w 2014 roku), Burzyna 6,4% (5,8% w 2014 roku), Piotrkowice 6,3% (również w 2014 roku), Lubaszowej 5,4% (6,2% w 2014 roku). Pozostałe dane zostały zawarte w tabeli.

Tabela 15. Liczba mieszkańców zarejestrowanych w PUP oraz udział procentowy w ogólnej liczbie bezrobotnych w podziale na miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

nazwa miejscowości	Bezrobotni w końcu 2012 roku		Bezrobotni w końcu 2014 roku	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Buchcice	45	4,3	26	2,8
Burzyn	68	6,4	54	5,8
Dąbrówka Tuchowska	52	4,9	52	5,6
Jodłówka Tuchowska	85	8,0	69	7,4
Karwodrza	52	4,9	38	4,1
Lubaszowa	57	5,4	58	6,2
Łowczów	40	3,8	36	3,9
Meszna Opacka	25	2,4	23	2,5
Piotrkowice	67	6,3	59	6,3
Siedliska	137	12,9	130	13,9
Trzemesna	17	1,6	18	1,9
Zabłędza	43	4,1	40	4,3
Tuchów	370	35,0	329	35,3
Ogółem gmina Tuchów	1058	100	932	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Mapa 4. Udział procentowy bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP w 2014r

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

W podziale bezrobotnych mieszkańców gminy na czasookres pozostawania bez pracy największy udział w 2012 roku stanowiły osoby będące w rejestracji PUP powyżej 24 miesięcy stanowiące 19,9% ogółu oraz osoby zarejestrowane przez okres 3-6 miesięcy stanowiące 19,7% ogółu. W 2014 roku największą grupę stanowiły osoby zarejestrowane w PUP krótkoterminowo tj. od 1 do 3 miesięcy tworzący 20,1% ogółu, a na drugim miejscu osoby długotrwale bezrobotne (19,6%).

Tabela 16. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na czasookres pozostawania bez pracy w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

Rok	do 1 m-ca		od 1 do 3 m-cy		od 3 do 6 m-cy		od 6 do 12 m-cy		od 12 do 24 m-cy		powyżej 24 m-cy	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
2012	119	11,2	185	17,5	208	19,7	165	15,6	170	16,1	211	19,9
2014	101	10,8	187	20,1	170	18,2	137	14,7	154	16,5	183	19,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Tabela 17. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na czas pozostawania bez pracy i miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w 2012 roku

nazwa miejscowości	Bezrobotni w końcu 2012 roku z podziałem na czas pozostawania bez pracy w miesiącach											
	do 1 m-ca		od 1 do 3 m-cy		od 3 do 6 m-cy		od 6 do 12 m-cy		od 12 do 24 m-cy		powyżej 24 m-cy	
	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
Buchcice	5	4,2	10	5,4	7	3,4	5	3,0	4	2,4	14	6,6
Burzyn	5	4,2	7	3,8	19	9,1	6	3,6	14	8,2	17	8,1
Dąbrówka T.	4	3,4	9	4,9	18	8,7	4	2,4	9	5,3	8	3,8
Jodłówka T.	7	5,9	17	9,2	19	9,1	9	5,5	13	7,6	20	9,5
Karwodrza	8	6,7	7	3,8	13	6,3	11	6,7	6	3,5	7	3,3
Lubaszowa	10	8,4	7	3,8	15	7,2	11	6,7	4	2,4	10	4,7
Łowczów	3	2,5	3	1,6	6	2,9	12	7,3	11	6,5	5	2,4
Meszna O.	4	3,4	7	3,8	3	1,4	1	0,6	4	2,4	6	2,8
Piotrkowice	8	6,7	14	7,6	14	6,7	13	7,9	9	5,3	9	4,3
Siedliska	16	13,4	24	13,0	24	11,5	27	16,4	19	11,2	27	12,8
Trzemesna	1	0,8	5	2,7	3	1,4	3	1,8	2	1,2	3	1,4
Zabłędza	9	7,6	5	2,7	7	3,4	4	2,4	9	5,3	9	4,3
Tuchów	39	32,8	70	37,8	60	28,8	59	35,8	66	38,8	76	36,0
Razem	119	100	185	100	208	100	165	100	170	100	211	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Tabela 18. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na czas pozostawania bez pracy i miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w 2014 roku

nazwa miejscowości	Bezrobotni w końcu 2014 roku z podziałem na czas pozostawania bez pracy w miesiącach											
	do 1 m-ca		od 1 do 3 m-cy		od 3 do 6 m-cy		od 6 do 12 m-cy		od 12 do 24 m-cy		powyżej 24 m-cy	
	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
Buchcice	1	1,0	2	1,1	3	1,8	4	2,9	7	4,5	9	4,9
Burzyn	9	8,9	10	5,3	10	5,9	5	3,6	10	6,5	10	5,5
Dąbrówka T.	7	6,9	6	3,2	13	7,6	5	3,6	10	6,5	11	6,0
Jodłówka T.	8	7,9	15	8,0	15	8,8	13	9,5	8	5,2	10	5,5
Karwodrza	7	6,9	4	2,1	7	4,1	8	5,8	5	3,2	7	3,8
Lubaszowa	14	13,9	14	7,5	6	3,5	4	2,9	7	4,5	13	7,1
Łowczów	4	4,0	5	2,7	12	7,1	2	1,5	7	4,5	6	3,3
Meszna O.	1	1,0	5	2,7	8	4,7	2	1,5	4	2,6	3	1,6
Piotrkowice	9	8,9	9	4,8	9	5,3	10	7,3	11	7,1	11	6,0
Siedliska	12	11,9	22	11,8	23	13,5	14	10,2	28	18,2	31	16,9
Trzemesna	0	0,0	8	4,3	1	0,6	5	3,6	1	0,6	3	1,6
Zabłędza	6	5,9	8	4,3	2	1,2	4	2,9	9	5,8	11	6,0
Tuchów	23	22,8	79	42,2	61	35,9	61	44,5	47	30,5	58	31,7
Razem	101	100	187	100	170	100	137	100	154	100	183	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Wśród osób zarejestrowanych jako bezrobotne w czasie od 3-6 miesięcy w 2012 roku, 28,8% to mieszkańcy Tuchowa, 11,5% to mieszkańcy Siedlisk a po 9,1% to mieszkańcy Jodłówki Tuchowskiej i Burzyna. Podobna sytuacje odnotowano w 2014 roku, za wyjątkiem Burzyna, w którym udział procentowy zmniejszył się do 5,9% a na czwartym miejscu znalazła się miejscowość Dąbrówka Tuchowska z udziałem 7,6%.

Osoby długotrwale bezrobotne w 2012 roku zamieszkałe na terenie Tuchowa stanowiły 36,0%, kolejne miejsce zajęły miejscowości: Siedliska 12,8%, Jodłówka Tuchowska 9,5%, Burzyn 8,1%. W ostatnim roku badania udziały procentowe w przypadku Tuchowa zmniejszyły się do 31,7%, w przypadku Siedlisk zwiększyły do 16,9% a kolejne miejsce zajęły: Lubaszowa 7,1% oraz 3 miejscowości tj. Dąbrówka Tuchowska, Piotrkowice i Zabłędza z udziałem 6,0%.

Bezrobotne osoby z terenu gminy to głównie ludzie młodzi w wieku 18-24 lata. W 2012 roku ich udział procentowy stanowił niemal 33,6% ogółu bezrobotnych mieszkańców z terenu gminy, a w 2014 roku 32,7% ogółu bezrobotnych. Również wysoki udział odnotowano w przypadku grupy osób w wieku 25-34 lata tj. 30,8% w 2012 roku i 29,1% w 2014 roku. Analiza dynamiki zjawiska w czasookresie 2012-2014 wykazała wzrost liczby osób w wieku 55-59 lat. Udział tej grupy podniósł się z 5,2% do 7,9%. W pozostałych grupach wiekowych nastąpił spadek liczby osób bezrobotnych.

Tabela 19. Liczba osób bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na wiek w Gminie Tuchów

(2012-2014)

	18 - 24 lata		25 - 34 lata		35 - 44 lata		45 - 54 lata		55 - 59 lat		powyżej 60 lat	
	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%
2012	355	33,6	326	30,8	164	15,5	151	14,3	55	5,2	40	3,8
2014	305	32,7	271	29,1	143	15,3	125	13,4	74	7,9	14	1,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Wśród grupy osób w wieku 18-24 lata, mieszkańcy Tuchowa to 26,8% ogółu bezrobotnych, którzy podjęli się rejestracji w urzędzie pracy w 2012 roku. Udział procentowy w 2014 roku zwiększył się do 31,8%. Udział procentowy osób bezrobotnych w tej grupie wiekowej wynoszący 14-16% to mieszkańcy Siedlisk, zaś 10-8% to mieszkańcy Jodłówki Tuchowskiej.

Tabela 20. Liczba osób bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na wiek oraz miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w 2012 roku

	18 - 24 lata		25 - 34 lata		35 - 44 lata		45 - 54 lata		55 - 59 lat		powyżej 60 lat	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Buchcice	15	4,2	9	2,8	14	8,5	5	3,3	1	1,8	1	14,3
Burzyn	28	7,9	23	7,1	6	3,7	7	4,6	3	5,5	1	14,3
Dąbrówka T.	15	4,2	18	5,5	11	6,7	6	4,0	2	3,6	0	0,0
Jodłówka T.	37	10,4	21	6,4	7	4,3	13	8,6	6	10,9	1	14,3
Karwodrza	18	5,1	24	7,4	4	2,4	5	3,3	1	1,8	0	0,0
Lubaszowa	18	5,1	13	4,0	9	5,5	13	8,6	3	5,5	1	14,3
Łowczów	19	5,4	15	4,6	4	2,4	2	1,3	0	0,0	0	0,0
Meszna O.	11	3,1	3	0,9	8	4,9	2	1,3	1	1,8	0	0,0
Piotrkowice	27	7,6	19	5,8	7	4,3	10	6,6	4	7,3	0	0,0
Siedliska	50	14,1	36	11,0	20	12,2	25	16,6	5	9,1	1	14,3
Trzemesna	7	2,0	5	1,5	3	1,8	1	0,7	1	1,8	0	0,0
Zabłędza	15	4,2	15	4,6	3	1,8	9	6,0	1	1,8	0	0,0
Tuchów	95	26,8	125	38,3	68	41,5	53	35,1	27	49,1	2	28,6
Ogółem	355	100	326	100	164	100	151	100	55	100	7	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

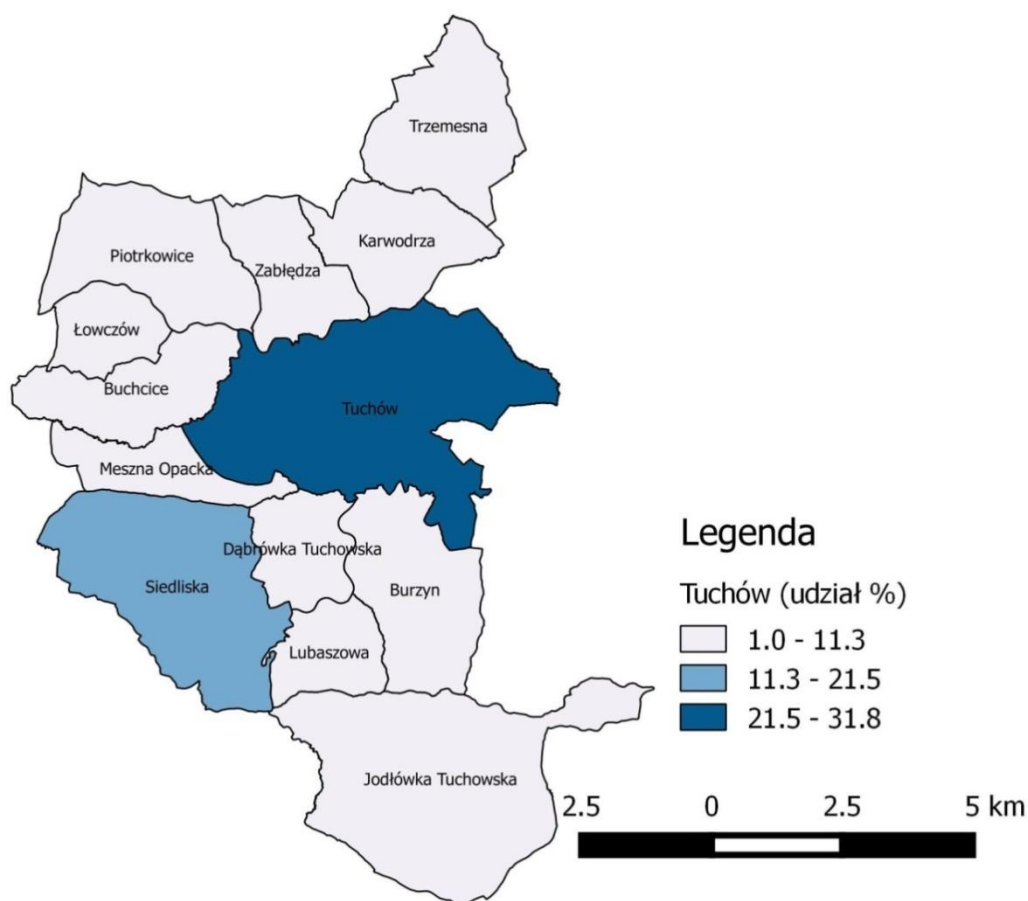
Tabela 21. Liczba osób bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na wiek oraz miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w 2014 roku

	18 - 24 lata		25 - 34 lata		35 - 44 lata		45 - 54 lata		55 - 59 lat		powyżej 60 lat	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Buchcice	3	1,0	10	3,7	7	4,9	5	4,0	0	0,0	1	7,1
Burzyn	19	6,2	19	7,0	11	7,7	4	3,2	1	1,4	0	0,0
Dąbrówka T.	18	5,9	17	6,3	8	5,6	5	4,0	4	5,4	0	0,0
Jodłówka T.	23	7,5	22	8,1	6	4,2	9	7,2	8	10,8	1	7,1
Karwodrza	11	3,6	15	5,5	5	3,5	3	2,4	4	5,4	0	0,0
Lubaszowa	19	6,2	13	4,8	8	5,6	11	8,8	6	8,1	1	7,1

Łowczów	21	6,9	7	2,6	1	0,7	6	4,8	1	1,4	0	0,0
Meszna O.	10	3,3	3	1,1	4	2,8	3	2,4	2	2,7	1	7,1
Piotrkowice	24	7,9	15	5,5	6	4,2	8	6,4	4	5,4	2	14,3
Siedliska	48	15,7	26	9,6	24	16,8	22	17,6	9	12,2	1	7,1
Trzemesna	6	2,0	6	2,2	3	2,1	3	2,4	0	0,0	0	0,0
Zabłędza	6	2,0	18	6,6	3	2,1	8	6,4	5	6,8	0	0,0
Tuchów	97	31,8	100	36,9	57	39,9	38	30,4	30	40,5	7	50,0
Ogółem	305	100	271	100	143	100	125	100	74	100	14	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Mapa 5. Udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP w wieku 18-24 lata w Gminie Tuchów w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Analiza danych wykazała również, że w latach 2012-2014 najczęściej rejestrowały się osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W 2012 roku była to grupa tworząca 31,8% badanych, a w 2014 roku 29,6%. W ostatnim roku badania również dużą grupę tworzyły osoby posiadające wykształcenie policealne lub średnie zawodowe tj. 29,1%. Dynamika zjawiska wykazała, że w badanych latach zmniejszył się udział osób z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym. Wzrost liczbowy i procentowy dokonał się w przypadku omawianej już wcześniej grupy osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym.

Tabela 22. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na wykształcenie w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

	wyższe		policealne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
2012	138	13,0	249	23,5	153	14,5	336	31,8	182	17,2
2014	111	11,9	271	29,1	102	10,9	276	29,6	172	18,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Niemal 40% osób zarejestrowanych w PUP z wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym to mieszkańcy Tuchowa w 2012 roku, a 11,6% to mieszkańcy Karwodrzy. W 2014 roku prawie co drugi bezrobotny z tym wykształceniem to mieszkaniec Tuchowa (47,7%), 9,9% to mieszkańcy Jodłówki Tuchowskiej, po 8,1% stanowili mieszkańcy Siedlisk i Karwodrzy.

W przypadku wykształcenia zasadniczego zawodowego 28,3% w 2012 roku (29,3% w 2014 roku) stanowili mieszkańcy miasta Tuchów. Na drugim miejscu w badanym czasookresie pozostawała miejscowość Siedliska, a na trzecim miejscu w przypadku 2012 roku miejscowość Piotrkowice (8,0%), a w przypadku 2014 roku Lubaszowa (8,0%).

Tabela 23. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na wykształcenie i miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w 2012 r.

	wyższe		policjalne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Buchcice	5	3,6	7	2,8	4	2,6	21	6,3	8	4,4
Burzyn	9	6,5	18	7,2	8	5,2	25	7,4	8	4,4
Dąbrówka T.	7	5,1	12	4,8	7	4,6	20	6,0	6	3,3
Jodłówka T.	11	8,0	24	9,6	10	6,5	16	4,8	24	13,2
Karwodrza	16	11,6	5	2,0	10	6,5	14	4,2	7	3,8
Lubaszowa	6	4,3	19	7,6	4	2,6	19	5,7	9	4,9
Łowczów	7	5,1	8	3,2	6	3,9	14	4,2	5	2,7
Meszna O.	2	1,4	2	0,8	1	0,7	15	4,5	5	2,7
Piotrkowice	6	4,3	9	3,6	11	7,2	27	8,0	14	7,7
Siedliska	11	8,0	37	14,9	11	7,2	48	14,3	30	16,5
Trzemesna	1	0,7	1	0,4	4	2,6	7	2,1	4	2,2
Zabłędza	2	1,4	11	4,4	7	4,6	15	4,5	8	4,4
Tuchów	55	39,9	96	38,6	70	45,8	95	28,3	54	29,7
Ogółem Tuchów	138	100	249	100	153	100	336	100	182	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Tabela 24. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na wykształcenie i miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w 2014r.

	wyższe		policjalne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Buchcice	1	0,9	8	3,0	3	2,9	6	2,2	8	4,7
Burzyn	3	2,7	24	8,9	7	6,9	14	5,1	6	3,5
Dąbrówka Tuchowska	8	7,2	13	4,8	8	7,8	16	5,8	7	4,1

Jodłówka										
Tuchowska	11	9,9	22	8,1	5	4,9	15	5,4	16	9,3
Karwodrza	9	8,1	8	3,0	3	2,9	10	3,6	8	4,7
Lubaszowa	6	5,4	17	6,3	4	3,9	22	8,0	9	5,2
Łowczów	5	4,5	7	2,6	9	8,8	9	3,3	6	3,5
Meszna										
Opacka	1	0,9	6	2,2	0	0,0	10	3,6	6	3,5
Piotrkowice	4	3,6	17	6,3	7	6,9	18	6,5	13	7,6
Siedliska	9	8,1	38	14,0	10	9,8	50	18,1	23	13,4
Trzemesna	1	0,9	4	1,5	2	2,0	10	3,6	1	0,6
Zabłędza	0	0,0	12	4,4	3	2,9	15	5,4	10	5,8
Tuchów	53	47,7	95	35,1	41	40,2	81	29,3	59	34,3
Ogółem										
Tuchów	111	100	271	100	102	100	276	100	172	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

W 2014 roku 559 osób podjęło zatrudnienie, z czego 35,8% to mieszkańcy miasta, 12,5% to mieszkańcy miejscowości Siedliska, 9,1% - Jodłówka Tuchowska, 8,2% Burzyn oraz w dalszej kolejności: Dąbrówka Tuchowska, Karwodrza, Lubaszowa, Piotrkowice, Zabłędza, Łowczów, Trzemesna, Buchcice i Meszna Opacka. W ogólnym rozkładzie, 55,1% mężczyzn podejmowało zatrudnienie (kobiety 44,9%).

Podsumowanie:

W 2014 roku osobą bezrobotną z terenu Gminy Tuchów była najczęściej kobieta (51,3% ogółu bezrobotnych w gminie), będąca najczęściej zarejestrowana w okresie od 1 do 3 miesięcy (20,1%), w wieku 18-24 lata (32,7%), z wykształceniem zasadniczym zawodowym (29,6%).

9. Sytuacja osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne wymagają szczególnej uwagi i interwencji ze strony pomocy społecznej. Na podstawie art.2 ust.10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawnością nazwiemy trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Od 1 września 1997r. obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa:

- 1) Orzecznictwo do celów pozarentowych – prowadzone przez Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.
- 2) Orzecznictwo o niezdolności do pracy do celów rentowych - prowadzone przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie działa na podstawie poniższych ustaw i rozporządzeń:

- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.
- Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenia o stopniach niepełnosprawności oraz o wskazaniach do ulg i uprawnień. Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej rozróżnia się trzy stopnie niepełnosprawności:

- 1) Znaczny – zalicza się do niego osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

- 2) Umiarkowany – zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych
- 3) Lekki – zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie przekazał dane za rok 2014 na temat liczby klientów zamieszkałych na terenie gminy Tuchów w podziale na miasto i wieś oraz ze względu na stopień niepełnosprawności, wiek, płeć i wykształcenie dorosłych osób, a także ze względu na wiek i płeć osób do 16 roku życia. Różne kategorie osób zostały podzielone również względem liczby symboli przyczyny niepełnosprawności (1-3 symbole). Kolejny podział osób niepełnosprawnych dotyczył rodzaju symbolu oraz miejsca zamieszkania w strukturze miasto-wieś, stopnia niepełnosprawności, płci i wieku.

W pierwszej kolejności zostanie dokonana analiza osób niepełnosprawnych po 16 roku życia, w podziale na liczbę symboli oraz poszczególne kategorie wiekowe, stopnie niepełnosprawności, płeć i wykształcenie w strukturze miasto-wieś. Dane statystyczne obejmują czasookres 2012-2014.

Wg danych statystycznych ogólna liczba osób z jednym symbolem przyczyny niepełnosprawności wynosiła 540, z dwoma przyczynami 129, a z trzema symbolami 21. Niepełnosprawni mieszkańcy miasta, którzy posiadali 1 symbol przyczyny

niepełnosprawności stanowili 39,1% ogółu niepełnosprawnych. Mieszkańcy wsi to ponad 60% ogółu niepełnosprawnych z 1 symbolem. Większość niepełnosprawnych osób, które posiadały 3 symbole niepełnosprawności mieszkało w mieście i stanowiło 57,1% ogółu.

Tabela 25. Struktura niepełnosprawnych mieszkańców Miasta i Gminy Tuchów wg liczby symboli przyczyny niepełnosprawności w latach 2012-2014.

	1 symbol	%	2 symbole	%	3 symbole	%
Tuchów miasto	211	39,1	45	34,9	12	57,1
Tuchów wieś	329	60,9	84	65,1	9	42,9
Razem	540	100	129	100	21	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Dokonana analiza osób z jednym symbolem przyczyny niepełnosprawności w podziale tych osób na stopień niepełnosprawności wskazała, że lekki stopień niepełnosprawności przyznano łącznej grupie 212 osób. W mieście udział tej grupy osób stanowił 44,1%, 35,5% to osoby z umiarkowanym stopniem a 20,4% to osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Analiza danych z powiatowego zespołu dowiodła, że niepełnosprawni mieszkańcy wsi to głównie osoby posiadające umiarkowany stopień niepełnosprawności, stanowiący 37,7% ogółu. W przypadku osób z dwoma symbolami przyczyny niepełnosprawności największą grupą, zarówno w przypadku osób zamieszkałych w mieście jak i na wsi okazały się osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Taka sytuacja również dotyczyła osób posiadających trzy symbole.

Tabela 26. Liczba osób niepełnosprawnych wg liczby symboli oraz stopnia niepełnosprawności zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Tuchów wg miejsca zamieszkania w układzie miasto-wieś (dane za okres 2012-2014)

	Jeden symbol					
	znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Tuchów miasto	43	20,4 %	75	35,%	93	44,1
Tuchów wieś	86	26,1%	124	37,7%	119	36,2
	Dwa symbole					
	znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Tuchów miasto	12	26,7	25	55,6	8	17,8
Tuchów wieś	19	22,6	51	60,7	14	16,7
	Trzy symbole					
	znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Tuchów miasto	5	41,7	7	58,3	0	0
Tuchów wieś	4	44,4	5	55,6	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Wiek osób to kolejna cecha, którą poddano analizie w niniejszym opracowaniu. Wśród osób z jednym symbolem przyczyny niepełnosprawności dominującą grupę stanowiły osoby w wieku 41-60 lat, tj. 43,0%. Równie wysoki udział odnotowano wśród osób powyżej 60 roku życia (34,6%). Osoby posiadające dwa symbole, będące w wieku 41-60 lat stanowiły równie wysoki udział 44,2% a w wieku powyżej 60 lat

41,9%. Największą grupę osób z trzema symbolami, tj. ponad połowa osób stanowili niepełnosprawni mieszkańcy gminy będący w wieku powyżej 60 lat.

Tabela 27. Liczba osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Gminy Tuchów wg liczby symboli przyczyny niepełnosprawności i wieku (dane za okres 2012-2014)

Jeden symbol							
16-25 lat		26-40 lat		41-60 lat		60 i więcej lat	
l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
44	8,1	77	14,3	232	43,0	187	34,6
Dwa symbole							
16-25 lat		26-40 lat		41-60 lat		60 i więcej lat	
l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
10	7,8	8	6,2	57	44,2	54	41,9
Trzy symbole							
16-25 lat		26-40 lat		41-60 lat		60 i więcej lat	
l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
1	4,8	2	9,5	6	28,6	12	57,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Optymistyczny jest w Polsce fakt stałego rozwoju osób niepełnosprawnych w zakresie edukacyjnym. Ustawicznie wzrasta odsetek osób posiadających wykształcenie na poziomie średnim i wyższym, co powinno sprzyjać aktywnemu uczestnictwu w rynku pracy. Również jak poprzednio dokonano podziału osób niepełnosprawnych wg liczby symboli przyczyny niepełnosprawności. Wśród osób z jednym symbolem największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, tj. 35,0%. Drugą grupę objęły osoby posiadające wykształcenie podstawowe i gimnazjalne (30,2%), a na trzecim miejscu osoby z wykształceniem średnim (22,2%). W przypadku osób z dwoma symbolami największe udziały procentowe wystąpiły u osób niepełnosprawnych z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym (39,5%). Osoby z trzema symbolami przyczyny niepełnosprawności najczęściej legitymowały się wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym (61,9%).

Tabela 28. Liczba osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Tuchów wg liczby symboli przyczyny niepełnosprawności oraz wykształcenia

	mniej niż podstawowe		podstawowe i gimnazjalne		zasadnicze zawodowe		średnie		wyższe	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
jeden symbol	35	6,5	163	30,2	189	35,0	120	22,2	33	6,1
dwa symbole	8	6,2	51	39,5	43	33,3	20	15,5	7	5,4
trzy symbole	0	0,0	13	61,9	6	28,6	1	4,8	1	4,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie przekazał dane na temat liczby osób do 16 roku życia. Ogólna liczba osób niepełnosprawnych do 16 roku życia z jednym symbolem przyczyny niepełnosprawności wynosiła 61, w tym 25 dziewcząt (41,0%) i 36 chłopców (59,0%). Liczba osób do 16 roku życia z dwoma symbolami wynosiła 7 osób, w tym 2 chłopców i 7 dziewcząt. Osoby z trzema symbolami w tej grupie wiekowej nie występowały. W podziale na wiek tych osób najliczniejszą grupę stanowiły dzieci i młodzież w wieku 8-16 lat: z jednym symbolem stanowiąc 50,8%, a z dwoma symbolami stanowiąc 57,1%.

Ostatnią analizowaną cechą niepełnosprawnych jest ich podział ze względu na symbol niepełnosprawności. Na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności rozróżnia się symbole przyczyny niepełnosprawności:

- 01-U – upośledzenie umysłowe,
- 02-P – choroby psychiczne,
- 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O – choroby narządu wzroku,
- 05-R – upośledzenie narządu ruchu,
- 06-E – epilepsja,

- 07-S – choroby układu oddechowego i krążenia,
- 08-T – choroby układu pokarmowego,
- 09-M – choroby układu moczowo-płciowego,
- 10-N – choroby neurologiczne,
- 11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej dziecka.⁷

W badanym czasookresie w Gminie Tuchów najliczniejsza okazała się grupa osób z upośledzeniem ruchowym stanowiąca 36,9% ogółu. Mniej liczne to grupy osób z chorobami układu oddechowego i krążenia (18,8%) oraz z chorobami neurologicznymi (10,6%). Osoby z chorobami psychicznymi stanowiły 10,3%.

Tabela 29. Liczba osób niepełnosprawnych (klienci PCPR) zamieszkałych na terenie Gminy Tuchów w podziale na miasto-wieś wg symboli niepełnosprawności osób w wieku powyżej 16 roku życia w latach 2012 i 2014

	Miasto Tuchów		Tuchów obszar wiejski		Razem Gmina	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
01-U	4	1,2	13	2,5	17	2,0
02-P	30	8,9	59	11,3	89	10,3
03-L	9	2,7	22	4,2	31	3,6
04-O	7	2,1	13	2,5	20	2,3
05-R	130	38,6	188	35,9	318	36,9
06-E	9	2,7	15	2,9	24	2,8
07-S	63	18,7	99	18,9	162	18,8

⁷ <http://www.niepelnosprawni.gov.pl>

08-T	10	3,0	12	2,3	22	2,6
09-M	9	2,7	15	2,9	24	2,8
10-N	44	13,1	47	9,0	91	10,6
11-I	22	6,5	41	7,8	63	7,3
RAZEM	337	100	524	100	861	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

W mieście Tuchów najliczniejszą grupą niepełnosprawnych osób (PCPR) okazali się mieszkańcy z upośledzeniem narządów ruchu, stanowiący 38,6% oraz chorobami układu oddechowego i krążenia (18,7%). W dalszej kolejności niepełnosprawnych mieszkańców miasta dotykały choroby neurologiczne (13,1%), choroby psychiczne (8,9%) oraz inne choroby (6,5%).

Niepełnosprawnych mieszkańców wsi dotykały najczęściej choroby narządów ruchu (35,9%) oraz tak jak w przypadku miasta, choroby układu oddechowego i krążenia (18,8%). Na trzecim miejscu wśród rodzaju symbolu niepełnosprawności znalazły się choroby psychiczne, stanowiące 11,3% ogółu.

Przeprowadzona analiza danych zastanych Powiatowego Zespołu wskazuje, iż zespół wydał najwięcej orzeczeń przyznających mieszkańcom gminy umiarkowany stopień niepełnosprawności - osoby z tym stopniem stanowiły 44,9% (387 osób). Lekki stopień niepełnosprawności przyznano 256 osobom, co stanowiło 29,7% ogółu klientów Powiatowego Zespołu. Znaczny stopień niepełnosprawności zespół przyznał 218 osobom zamieszkałym na obszarze gminy. Stanowili oni 25,3% badanej zbiorowości.

Tabela 30. Liczba wydanych orzeczeń wg symboli oraz stopnia niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia zamieszkałych na terenie Gminy Tuchów

symbole	Stopień niepełnosprawności					
	znaczny		umiarkowany		lekki	
	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%
01-U	4	1,8	11	2,8	2	0,8
02-P	34	15,6	44	11,4	11	4,3
03-L	3	1,4	11	2,8	17	6,6
04-O	4	1,8	7	1,8	9	3,5
05-R	36	16,5	127	32,8	155	60,5
06-E	1	0,5	17	4,4	6	2,3
07-S	60	27,5	78	20,2	24	9,4

08-T	4	1,8	12	3,1	6	2,3
09-M	9	4,1	13	3,4	2	0,8
10-N	51	23,4	33	8,5	7	2,7
11-I	12	5,5	34	8,8	17	6,6
12-C	0	0,0	0	0,0	0	0,0
RAZEM		100,0		100,0		100,0
Razem gmina	218	25,3	387	44,9	256	29,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Przyznanie umiarkowanego stopnia niepełnosprawności związane było najczęściej z chorobami narządów ruchu (32,8%). Nieco mniej osób otrzymało umiarkowany stopień niepełnosprawności z powodu chorób układu oddechowego i krążenia (20,2%). Z powodu chorób psychicznych umiarkowany stopień otrzymało 11,4% osób.

Przyznanie lekkiego stopnia niepełnosprawności związane było głównie tj. w 60,5% z chorobami narządów ruchu.

Zarejestrowane osoby niepełnosprawne o znacznym stopniu niepełnosprawności, to przede wszystkim osoby z chorobami układu oddechowego i krążenia (27,5%). Przyznanie znacznego stopnia związane było również z chorobami neurologicznymi (23,4%), chorobami narządów ruchu (16,5%) jak i również z chorobami psychicznymi (15,6%).

Tabela 31. Liczba wydanych orzeczeń wg symboli oraz stopnia niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w Gminie Tuchów

symbole	Stopień niepełnosprawności					
	znaczny		umiarkowany		lekki	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
01-U	4	1,8	11	2,8	2	0,8
02-P	34	15,6	44	11,4	11	4,3
03-L	3	1,4	11	2,8	17	6,6
04-O	4	1,8	7	1,8	9	3,5
05-R	36	16,5	127	32,8	155	60,5
06-E	1	0,5	17	4,4	6	2,3

07-S	60	27,5	78	20,2	24	9,4
08-T	4	1,8	12	3,1	6	2,3
09-M	9	4,1	13	3,4	2	0,8
10-N	51	23,4	33	8,5	7	2,7
11-I	12	5,5	34	8,8	17	6,6
12-C	0	0,0	0	0,0	0	0,0
RAZEM		100,0		100,0		100,0
Razem gmina	218	25,3	387	44,9	256	29,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Największa liczba osób mieszkających w Mieście Tuchów, którzy zostali zaliczeni do stopnia niepełnosprawności wiązała się z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Przyznanie tego stopnia łączyło się głównie z chorobami narządów ruchu (35,6%) i chorobami układu oddechowego i krążenia (22,6%). W przypadku znacznego stopnia niepełnosprawności największa liczba przyznanych stopni wiązała się z chorobami neurologicznymi (30,5%), a w przypadku lekkiego stopnia – z chorobami narządów ruchu (59,6%). Podobną sytuację zaobserwowano wśród osób mieszkających na wsi. Szczegółowe dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 32. Liczba wydanych orzeczeń wg symboli oraz stopnia niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w Gminie Tuchów

symbole	Tuchów miasto						Tuchów obszar wiejski					
	Stopień niepełnosprawności						Stopień niepełnosprawności					
	znaczny		umiarkowany		lekki		znaczny		umiarkowany		lekki	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
01-U	0	0,0	3	2,1	1	0,9	4	2,9	8	3,3	1	0,7
02-P	12	14,6	12	8,2	6	5,5	22	16,2	32	13,3	5	3,4
03-L	2	2,4	1	0,7	6	5,5	1	0,7	10	4,1	11	7,5
04-O	2	2,4	2	1,4	3	2,8	2	1,5	5	2,1	6	4,1
05-R	13	15,9	52	35,6	65	59,6	23	16,9	75	31,1	90	61,2
06-E	0	0,0	6	4,1	3	2,8	1	0,7	11	4,6	3	2,0
07-S	19	23,2	33	22,6	11	10,1	41	30,1	45	18,7	13	8,8
08-T	2	2,4	6	4,1	2	1,8	2	1,5	6	2,5	4	2,7
09-M	4	4,9	4	2,7	1	0,9	5	3,7	9	3,7	1	0,7

10-N	25	30,5	15	10,3	4	3,7	26	19,1	18	7,5	3	2,0
11-I	3	3,7	12	8,2	7	6,4	9	6,6	22	9,1	10	6,8
12-C	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
RAZEM	82	100,0	146	100,0	109	100,0	136	100,0	241	100,0	147	100,0
Razem gmina		24,3		43,3		32,3						

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Kolejną cechą, która została poddana analizie jest wiek osób niepełnosprawnych, którzy pozostają w rejestrze Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Osoby niepełnosprawne w wieku 41-59 stanowiły największą grupę tych osób. W grupie tej dominowały choroby narządów ruchu (49,5%). Z kolei w grupie osób najstarszych, tj. 60 lat i więcej, 2 głównymi powodami ubiegania się o niepełnosprawność były choroby narządów ruchu oraz choroby układu oddechowego i krążenia stanowiące po 29%. Łączna grupa osób najstarszych stanowiła 38,4% ogółu niepełnosprawnych w gminie. Natomiast osoby młode w wieku 26-40 lat tworzyły grupę, której udział wyniósł 11,5% ogółu. W jej strukturze również dominowały choroby narządów ruchu (34,3%), lecz na drugim miejscu zanotowano wysoki udział procentowy osób z chorobami psychicznymi, stanowiące 15,2% w tej grupie wiekowej. Spośród najmłodszej grupy wiekowej niepełnosprawnych mieszkańców gminy, która stanowiła łącznie 7,8% najwięcej z osób zostało dotkniętych upośledzeniem umysłowym (17,9%) oraz chorobami neurologicznymi i psychicznymi (po 13,4%).

Tabela 33. Liczba wydanych orzeczeń wg symboli oraz wieku osób powyżej 16 roku życia w Gminie Tuchów

symbole	16-25 lat		26-40 lat		41-59 lat		60 i więcej	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
01-U	12	17,9	1	1,0	2	0,5	2,0	0,6
02-P	9	13,4	15	15,2	34	9,3	31,0	9,4
03-L	3	4,5	1	1,0	11	3,0	16,0	4,8
04-O	8	11,9	3	3,0	4	1,1	5,0	1,5
05-R	6	9,0	34	34,3	180	49,5	98,0	29,6
06-E	7	10,4	6	6,1	8	2,2	3,0	0,9
07-S	3	4,5	9	9,1	54	14,8	96,0	29,0
08-T	3	4,5	3	3,0	9	2,5	7,0	2,1

09-M	1	1,5	1	1,0	12	3,3	10,0	3,0
10-N	9	13,4	13	13,1	26	7,1	43,0	13,0
11-I	6	9,0	13	13,1	24	6,6	20,0	6,0
12-C	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
RAZEM	67	100,0	99	100,0	364	100,0	331,0	100,0
Razem gmina		7,8		11,5		42,3		38,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Tabela 34. Liczba wydanych orzeczeń wg symboli oraz wieku osób powyżej 16 roku życia w podziale na miasto i wieś w Gminie Tuchów

symbole	Tuchów miasto								Tuchów obszar wiejski							
	16-25 lat		26-40 lat		41-59 lat		60 i więcej		16-25 lat		26-40 lat		41-59 lat		60 i więcej	
	l.osób	%	l. osób	%	l.osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
01-U	3	12,0	0	0,0	1	0,7	0,0	0,0	9	21,4	1	1,4	1	0,5	2	1,1
02-P	4	16,0	2	7,7	13	9,0	11,0	7,7	5	11,9	13	17,8	21	9,5	20	10,6
03-L	1	4,0	0	0,0	1	0,7	7,0	4,9	2	4,8	1	1,4	10	4,5	9	4,8
04-O	1	4,0	1	3,8	3	2,1	2,0	1,4	7	16,7	2	2,7	1	0,5	3	1,6
05-R	2	8,0	11	42,3	73	50,7	44,0	31,0	4	9,5	23	31,5	107	48,6	54	28,6
06-E	5	20,0	0	0,0	2	1,4	2,0	1,4	2	4,8	6	8,2	6	2,7	1	0,5
07-S	2	8,0	2	7,7	22	15,3	37,0	26,1	1	2,4	7	9,6	32	14,5	59	31,2
08-T	1	4,0	1	3,8	3	2,1	5,0	3,5	2	4,8	2	2,7	6	2,7	2	1,1
09-M	0	0,0	0	0,0	4	2,8	5,0	3,5	1	2,4	1	1,4	8	3,6	5	2,6
10-N	4	16,0	4	15,4	11	7,6	25,0	17,6	5	11,9	9	12,3	15	6,8	18	9,5
11-I	2	8,0	5	19,2	11	7,6	4,0	2,8	4	9,5	8	11,0	13	5,9	16	8,5
12-C	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
RAZEM		100		100		100		100		100		100		100		100
Razem gmina	25	7,4	26	7,7	144	42,7	142	42,1	42	8,0	73	13,9	220	42,0	189	36,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Wspieranie osób niepełnosprawnych.

Jednym z problemów z jakim w swoim życiu spotykają się osoby niepełnosprawne są bariery architektoniczne, które uniemożliwiają dotarcie niepełnosprawnym do pewnych miejsc. Likwidacja barier architektonicznych polega na wykonywaniu czynności lub podejmowaniu inwestycji, które będą miały na celu udostępnianie przestrzeni architektonicznej. Likwidacja barier technicznych to inwestowanie w sprzęt

techniczny, który pozwala osobom niepełnosprawnym na samodzielne, niezależne od innych osób funkcjonowanie.

Dane otrzymane z PCPR w Tarnowie wskazują dofinansowania na likwidację barier architektonicznych, technicznych, dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Dane dotyczą 2012 i 2014 roku i zostały przygotowane wg miejscowości w Gminie Tuchów.

Ogólna liczba osób, które otrzymały dofinansowanie na likwidację barier architektonicznych w 2012 roku wynosiła 6, w tym 2 to mieszkańcy miejscowości Siedliska oraz po 1 z miejscowości: Burzyn, Łowczów, Mieszna Opacka i Tuchów. W 2014 roku 2 osoby to mieszkańcy miasta, a 3 pozostałe zamieszkiwały Mieszna Opacką, Piotrkowice oraz Zabłędzę.

Liczba dofinansowań do barier technicznych była większa w 2012 roku, wynosząca 18, a w 2014 roku takich dofinansowań było 6. W 2012 roku 13 osób zostało objętych dofinansowaniem z terenu Karwodrzy oraz po 1 osobie z Piotrkowic, Siedlisk, Zabłędzy i 2 z Tuchowa. W 2014 roku po 2 osoby zostały objęte dofinansowaniem z terenu Siedlisk i Tuchowa oraz po 1 osobie z Jodłówki Tuchowskiej i Karwodrzy.

Łączna liczba dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych dla niepełnosprawnych mieszkańców gminy wynosiła w 2012 roku 67 a w 2014 roku zmniejszyła się do 49. Najwięcej dofinansowań otrzymali mieszkańcy Tuchowa, stanowiąc 56,7% ogółu oraz w 2014 roku 49,0%.

Ogólna liczba dofinansowań zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny nie była wysoka w tutejszej gminie, bowiem w 2012 roku jak i w 2014 roku tego typu dofinansowań odnotowano 3. Z kolei w badanym czasookresie dofinansowano do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 104 osób w 2012 roku i 94 osób w 2014 roku.

Tabela 35. Liczba osób, którym udzielono dofinansowania w Gminie Tuchów wg rodzaju dofinansowania (wybrane) i miejsca zamieszkania osób w latach 2012-2014

	Dofinansowanie zaopatr. w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze				Likwidacja barier architektonicznych				Turnusy rehabilitacyjne			
	2012 rok		2014 rok		2012 rok		2014 rok		2012 rok		2014 rok	
	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%
Buchcice	5	4,8	2	2,1	0	0,0	0	0	2	3,0	0	0,0
Burzyn	8	7,7	6	6,4	1	16,7	0	0	8	11,9	0	0,0
Dąbrówka T.	7	6,7	8	8,5	0	0,0	0	0	2	3,0	3	6,1
Jodłówka T.	9	8,7	9	9,6	0	0,0	0	0	1	1,5	3	6,1
Karwodrza	6	5,8	4	4,3	0	0,0	0	0	4	6,0	5	10,2
Lubaszowa	5	4,8	2	2,1	0	0,0	0	0	2	3,0	0	0,0
Łowczów	1	1,0	5	5,3	1	16,7	0	0	2	3,0	2	4,1
Meszna O.	1	1,0	2	2,1	1	16,7	1	20	0	0,0	3	6,1
Piotrkowice	10	9,6	4	4,3	0	0,0	1	20	3	4,5	2	4,1
Siedliska	13	12,5	13	13,8	2	33,3	0	0	4	6,0	6	12,2
Trzemesna	0	0,0	1	1,1	0	0,0	0	0	0	0,0	1	2,0
Zabłędza	1	1,0	3	3,2	0	0,0	1	20	1	1,5	0	0,0
Tuchów	38	36,5	35	37,2	1	16,7	2	40	38	56,7	24	49,0
RAZEM	104	100	94	100	6	100	5	100	67	100	49	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

10. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W myśl w/w ustawy piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej (rodzina zastępcza) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze). Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a. spokrewniona
 - b. niezawodowa
 - c. zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna
- 2) rodzinny dom dziecka

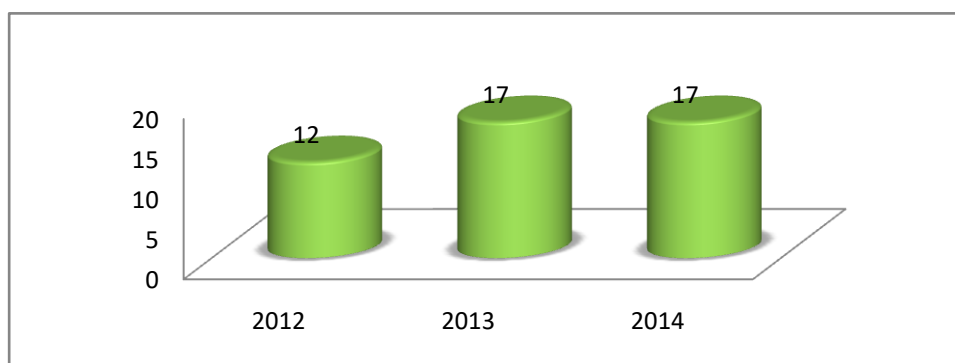
Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, a gmina jako podmiot odpowiedzialny za pracę z rodziną biologiczną powinna położyć szczególny nacisk na wsparcie tych rodzin. Wspieranie rodziny powinno polegać w szczególności na analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu roli funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomoc w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji rodziny. Rodziny mające problem opiekuńczo - wychowawczy mogą otrzymać pomoc w formie asystenta rodziny. Asystent prowadzi pracę z rodziną poprzez realizację planu pracy we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielaniem pomocy w poprawie sytuacji życiowej rodziny – zwłaszcza w prowadzeniu gospodarstwa domowego, udzielaniem pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych oraz wspieraniem aktywności społecznej rodziny, udzielaniem pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,

motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia dzieciom, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

W ramach wsparcia dziecka i rodziny, gmina współpracuje ze Stowarzyszeniem Monar – Markot Dom Samotnych Matek z Dziećmi w Tuchowie. Gmina posiada i realizuje gminny program wspierania rodziny, który opracowano na podstawie diagnozy społecznej dotyczącej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodzin zamieszkałych na terenie gminy.

Wg danych statystycznych ze sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej łączna liczba rodzin objętych pracą asystenta rodzin (1 asystent) w 2012 roku wynosiła 12, a w 2013 i 2014 roku zwiększyła się do 17 rodzin.

Wykres 6. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

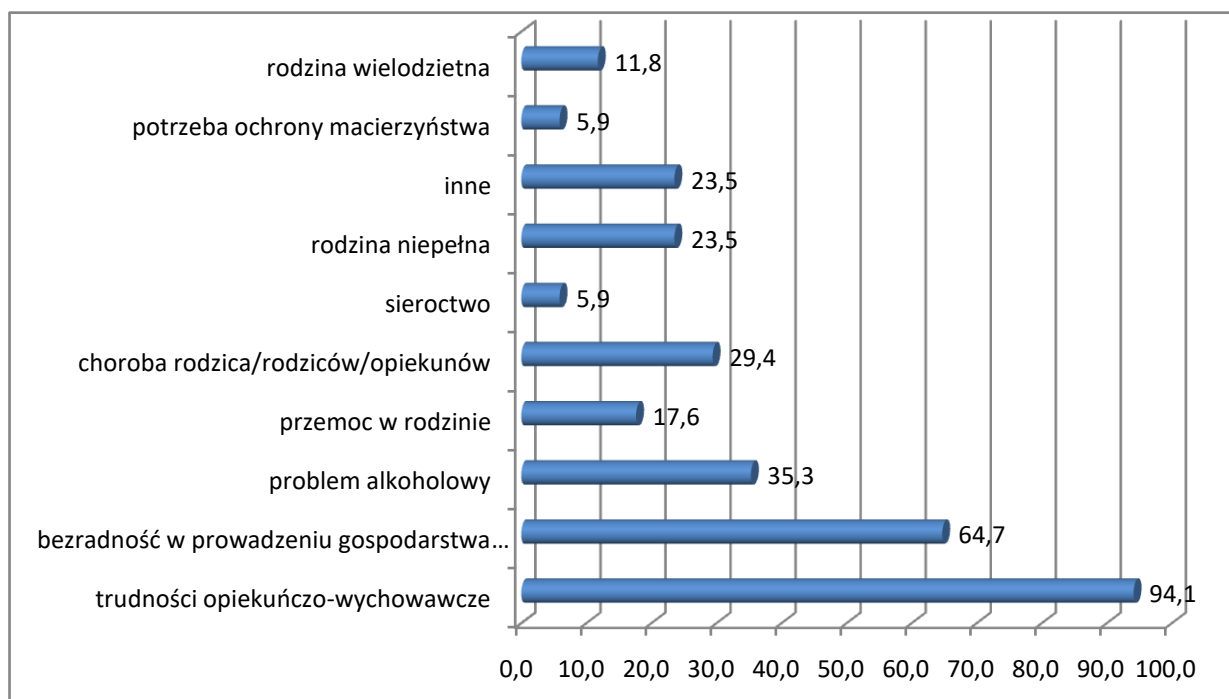
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

W 2014 roku 1 rodzina odmówiła skorzystania z pomocy asystenta rodziny a dzieci zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej: w pogotowiu opiekuńczym.

Głównym powodem, dla którego został przyznawany asystent rodziny były trudności opiekuńczo-wychowawcze w tych rodzinach. Na 17 rodzin, 16 z nich

tj.94,1% posiadało takie problemy. U 64,7% rodzin pojawił się problem bezradności (niezaradności lub trudności) w prowadzeniu gospodarstwa domowego, u 35,3% rodzin wystąpił problem alkoholowy a u 17,6% również przemoc. Wg danych, 29,4% rodzin, którym przyznano asystenta borykało się z niepełnosprawnością lub chorobą rodzica.

Wykres 7. Powody przyznania asystenta rodziny w Gminie Tuchów w 2014 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Łączna liczba dzieci, które zostały umieszczone w formach pieczy zastępczej w 2014 roku wynosiła 10, z tego 2 dzieci zostało umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej tj. w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, a 8 dzieci zostało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w tym 6 dzieci w placówce typu socjalizacyjnego oraz 2 dzieci w placówce typu interwencyjnego.

Gmina Tuchów monitoruje sytuację dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej. 2014 roku do rodziny biologicznej powróciło 1 dziecko, które przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

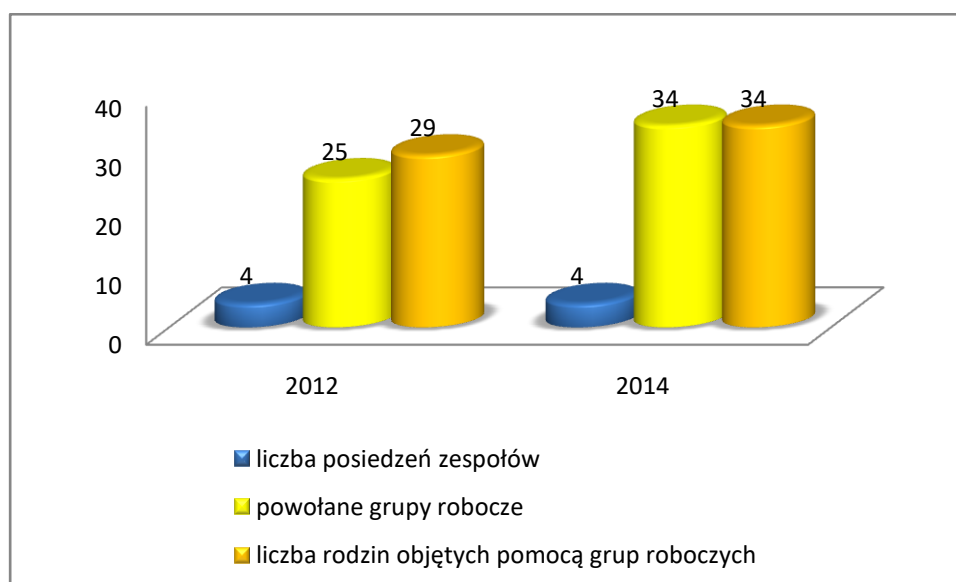
11. Przemoc w rodzinie

Na podstawie art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przez przemoc w rodzinie należy rozumieć powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zjawisko przemocy w rodzinie ma charakter złożony i rozpatrywane jest zarówno w aspekcie prawnym, psychologicznym jak i społecznym.

Dane dotyczące powyższego rozdziału pochodzą ze sprawozdań z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie sporządzonych w latach 2012-2014.

W gminie funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy Zespołu Interdyscyplinarnego. W latach 2012-2014 Zespół Interdyscyplinarny spotykał się w każdym roku 4 razy, a liczba rodzin objętych wsparciem i działaniami Zespołu zwiększyła się z 25 w 2012 roku do 34 w 2014 roku.

Wykres 8. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OPS

W ramach Zespołu powołano grupy robocze w liczbie 25 w 2012 roku i 34 w 2014 roku. Z powyższych danych widać wyraźnie, iż wzrasta zarówno liczba grup roboczych jak i liczba rodzin objętych ich działaniem. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego w 2014 roku weszli przedstawiciele OPS, oświaty (Dyrektor ZS), ochrony zdrowia (pielęgniarka), Policji (kierownik KP), GKRPA, organizacji pozarządowych oraz kurator sądowy.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” uregulowany został sposób postępowania służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Wg danych, na terenie gminy Tuchów w 2012 roku zakończono 10 procedur NK a w 2014 roku 44, z tego 40 zakończono w wyniku ustania przemocy w rodzinie, a 4 w wyniku braku zasadności podejmowanych działań.

Łączna liczba założonych NK w 2014 roku wynosiła 34, w tym najwięcej założonych zostało przez Policję.

W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie, gmina świadczyła poradnictwo dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. W 2014 roku łącznie 51 osób uzyskało pomoc socjalną, dla 14 osób świadczone poradnictwo rodzinne, a dla 10 osób również poradnictwo prawne. Poradnictwo świadczone było w Ośrodku Pomocy Społecznej oraz w Punkcie Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie.

12. Problem alkoholowy

Narodowy Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych definiuje uzależnienie od alkoholu, jako kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały dla pacjenta poprzednio większą wartość. Głównym objawem zespołu uzależnienia jest pragnienie alkoholu (często silne, czasami przemożne).

Na ostateczne rozpoznanie uzależnienia pozwala identyfikacja trzech lub więcej następujących cech lub objawów występujących łącznie przez pewien czas w ciągu ostatniego roku (picia):

1. Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia („głód alkoholowy”).
2. Upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z piciem (trudności w unikaniu rozpoczęcia picia, trudności w zakończeniu picia do wcześniej założonego poziomu, nieskuteczność wysiłków zmierzających do zmniejszenia lub kontrolowania picia).
3. Fizjologiczne objawy stanu odstawienia pojawiającego się, gdy picie alkoholu jest ograniczone lub przerywane albo używanie alkoholu lub pokrewnie działających substancji (np. leków) w celu złagodzenia ww. objawów, uwolnienie się od nich lub uniknięcia ich.
4. Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożycia większych dawek dla wywołania oczekiwanego efektu.
5. Z powodu picia alkoholu narastające zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności lub zainteresowań, zwiększona ilość czasu przeznaczona na zdobywanie alkoholu lub jego picie, bądź uwolnienia się od następstw jego działania.
6. Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia.⁸

W 2013 roku Rada Miejska w Tuchowie przyjęła Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Tuchów na 2014 rok. Do głównych zadań opisanych w programie należą: zwiększenie dostępności pomocy

⁸ http://www.parpa.pl/images/image/NP%202011_2015_11_011.pdf

terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomani w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem zakazu reklamy, zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W ramach pomocy osobom uzależnionym od alkoholu działa Punkt Konsultacyjny, w którym zatrudniony psycholog kliniczny udziela informacji o chorobie alkoholowej oraz ośrodkach leczenia stacjonarnego i ambulatoryjnego, motywuje osoby do podjęcia leczenia odwykowego, udziela stosownego wsparcia osobom doznającym przemocy a także zapewnia wsparcie psychologiczne.

W ramach programu Gminna Komisja kontynuowała współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komisariatem Policji, Sądem Rejonowym (III Wydział Rodzinny i Nieletnich), Prokuraturą Rejonową, Wojewódzkim Szpitalem im. Św. Łukasza w Tarnowie, Poradnią Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Tuchowie, Stowarzyszeniem „Nowa Szansa”, Dekanalnym Duszpasterzem Trzeźwości.

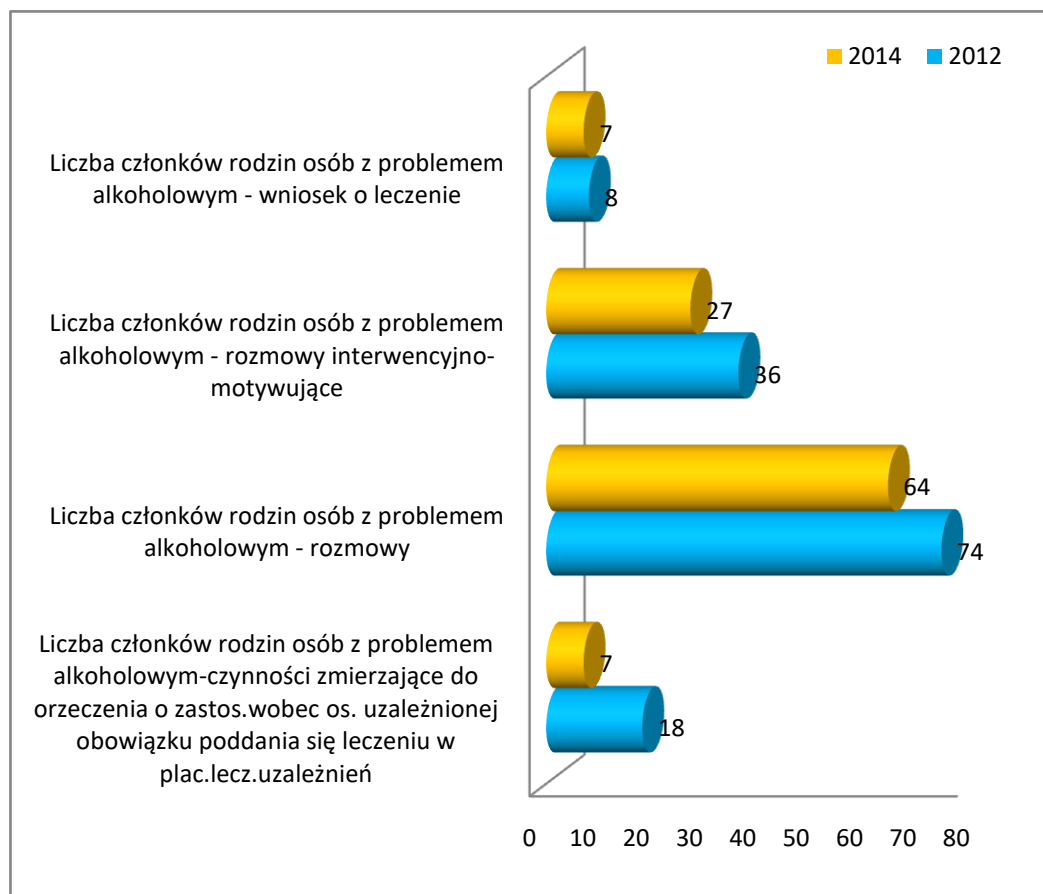
Wg danych ze sprawozdania PARPA-G1 na lata 2012 i 2014, łączny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalony przez radę miejską wynosił 50, w tym limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) 30, a w miejscu sprzedaży 20 (lokale gastronomiczne). Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła łącznie w 2012 roku 50 w tym 30 to sklepy, a 20 to lokale gastronomiczne. W 2014 roku liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła 49, w tym 36 to sklepy a 13 to lokale gastronomiczne.

Wg stanu na koniec 2014 roku liczba członków Gminnej Komisji wynosiła 9.

W 2012 roku w stosunku do 18 członków rodzin osób z problemem alkoholowym, a w 2014 roku w stosunku do 7 członków rodzin z tym problemem podjęto czynności

zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w placówce uzależnień od alkoholu. W 2012 roku Gminna Komisja przeprowadziła 74 a w 2014 roku 64 rozmowy z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym. Z kolei w 2012 roku dla 8, a w 2014 roku dla 7 osób uzależnionych złożono wnioski o leczenie odwykowe.

Wykres 9. Liczba osób z problemem alkoholowym w Gminie Tuchów (2012 i 2014)

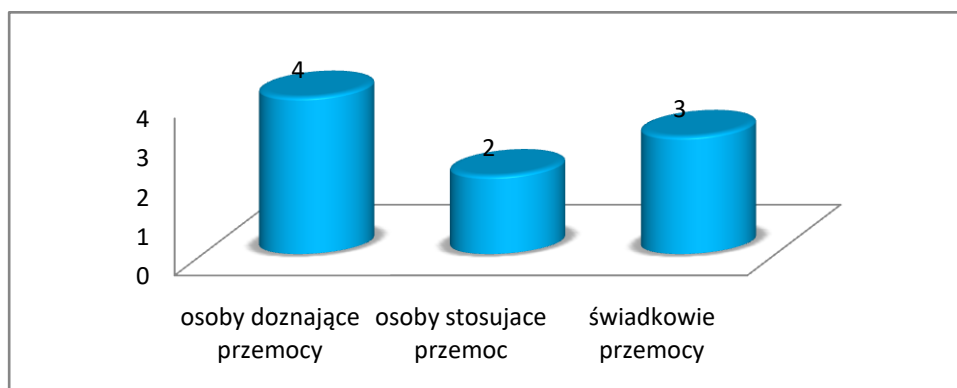

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PARPA-G1

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powołano grupy robocze, które udzieliły w 2014 roku pomocy 20 rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym.

Z kolei osoby oraz rodziny, w których wystąpił problem alkoholowy mogły skorzystać z punktu konsultacyjno-informacyjnego, w którym pracownicy udzielili porad dla osób z problemem alkoholowym, dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym, osób doznających i stosujących przemoc. Poniżej zamieszczono dane na opisany temat.

**Wykres 10. Liczba osób otrzymujących wsparcie w Punkcie Konsultacyjno-
Informacyjnym w Gminie Tuchów w 2014 roku**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PARPA – GI

W punkcie konsultacyjno-informacyjnym udzielono łącznie 38 porad dla 29 osób z problemem alkoholowym w 2012 roku i 64 porady dla 27 osób z tym problemem w 2014 roku.

Porad w punkcie konsultacyjnym w latach 2012-2014 porad udzielały osoby, w tym specjaliści, do których należeli: specjalista psychoterapii (2014 rok), osoba ze średnim wykształceniem w trakcie szkolenia na specjalistę (2014 rok), psycholog (2012 rok), przedstawiciel pomocy społecznej (2012 rok), policjant (2012 rok) oraz inne osoby w tym: lekarz, urzędnik.

Do działań profilaktycznych realizowanych na terenie szkół w Gminie Tuchów należą programy profilaktyczne, w których wzięło udział w 2012 roku ponad 980 uczniów. W tego typu zajęciach brali również udział nauczyciele oraz rodzice. Realizowane były również inne programy profilaktyczne, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców. Liczba uczestników wynosiła: 663 uczniów, 19 nauczycieli oraz 28 rodziców.

Tabela 36. Liczba uczniów, rodziców i nauczycieli biorących udział w programach profilaktycznych dotyczących problemu alkoholowego w Gminie Tuchów w latach 2012 i 2014

	programy profilaktyczne	inne programy profilaktyczne
	liczba osób (2012)	liczba osób (2014)
Liczba uczniów	983	663
Liczba nauczycieli	81	19
Liczba rodziców	76	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PARPA – G1

Ogólna liczba rodzin korzystająca z pomocy materialnej ośrodka pomocy społecznej z tytułu problemów alkoholowych w 2012 roku wynosiła 28, a w 2014 roku 22.

13. Pomoc społeczna. Zagrożenie marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Tuchów realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Został on utworzony jako jednostka organizacyjna i budżetowa gminy do realizowania zadań w zakresie pomocy społecznej. OPS działa na podstawie Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Ustawodawca poprzez niniejszą ustawę określił zadania Ośrodka Pomocy Społecznej względem mieszkańców, których należy wesprzeć świadczeniami socjalnymi oraz pracą socjalną. Osoby/rodziny ubiegające się o pomoc społeczną, w tym wsparcie finansowe, powinny spełniać warunki określone przez w/w ustawę. Mowa tu o narzuconym przez Ustawodawcę kryterium dochodowym na osobę w gospodarstwie domowym, w rozumieniu ustawy oraz kryterium dochodowym na osobę samotnie prowadzącą gospodarstwo domowe. Ustawodawca określił również inne przesłanki, które uprawniają do korzystania z systemu pomocy społecznej – zostały bowiem wskazane przyczyny przyznania pomocy społecznej. Ustawodawca określił w formie katalogu zamkniętego problemy społeczne, które uprawniają do korzystania ze świadczeń socjalnych. Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej pomoc udziela się osobom/rodzinom z powodu:

- 1) ubóstwa;**
- 2) sieroctwa;**
- 3) bezdomności;**
- 4) bezrobocia;**
- 5) niepełnosprawności;**
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;**
- 7) przemocy w rodzinie;**
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;**
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;**
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;**
- 10) (uchylony)**
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt**

czasowy udzielone w związku okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;

- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;**
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;**
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;**
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.**

Wyznaczenie powyższego katalogu wiąże się z koniecznością badania i monitorowania, w większości przypadków wykorzystując instrumenty badań społecznych. Badania podstawowe wykonane na potrzeby Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pozwalają poznać główne dysfunkcje rodzin oraz osób otrzymujących pomoc socjalną w obszarze świadczonej pomocy społecznej przez tutejszy Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadanie to zostało wykonane poprzez analizę systemu dziedzinowego „Pomost STD” oraz analizę dokumentów wytworzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

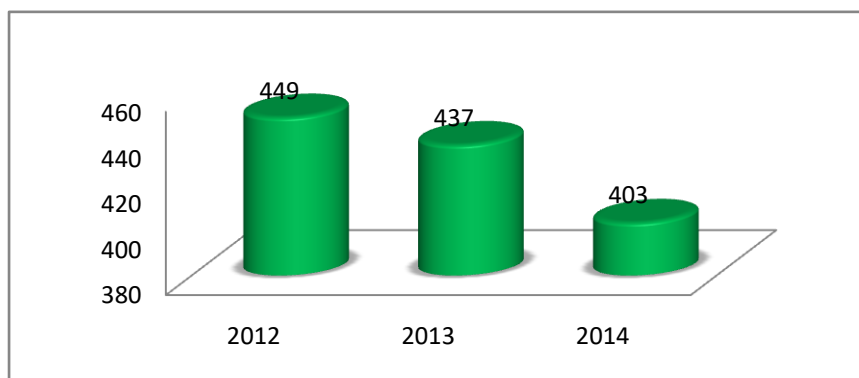
Analiza gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w latach 2012-2014

Prezentację wyników przeprowadzonego badania dotyczącego mieszkańców tutejszej gminy, którzy zostali objęci wsparciem przez Ośrodek Pomocy Społecznej rozpoczyna charakterystyka gospodarstw domowych oraz analiza dynamiki zjawiska w latach 2012-2014. Zbiór danych, którym zespół badawczy posługiwał się w trakcie studiów, to sprawozdania Ministerstwa Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej (MPRiPS), sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej, sprawozdania w zakresie realizacji programu dofinansowania aktywnych form pracy socjalnej oraz danych dostępnych w ramach systemu dziedzinowego „Pomost STD”. Z założeń diagnozy społecznej, na potrzeby niniejszego dokumentu strategicznego wynika, że rok 2012 wyznaczono jako podstawowy, w aspekcie przeprowadzonej analizy dynamiki badanych zjawisk i problemów społecznych w czasookresie 2012-2014.

Badania zasobów Ośrodka Pomocy Społecznej umożliwiły uzyskanie odpowiedzi na pytania dotyczące liczby gospodarstw domowych objętych wsparciem

pomocy społecznej, strukturę gospodarstw domowych, liczbę dzieci w gospodarstwach domowych, która korzysta z pomocy społecznej oraz powody ubiegania się o pomoc społeczną. Poniższy wykres przedstawia pierwszy z badanych wskaźników tj. liczebność gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w latach 2012-2014.

Wykres 11. Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Charakterystyka gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia publicznej pomocy społecznej wskazuje, iż w 2012 roku w systemie pomocy społecznej funkcjonowało 449 rodzin, w 2013 roku liczba wynosiła 437, a w 2014 roku nastąpił dalszy spadek liczby rodzin do 403.

Tabela 37. Liczba osób korzystających ze wsparcia OPS w Gminie Tuchów ze względu na liczbę osób w rodzinie w latach 2012-2014

Liczba rodzin o liczbie osób:	2012 rok		2013 rok		2014 rok	
	l. rodzin	%	l. rodzin	%	l. rodzin	%
1 osoba w rodzinie	148	33,0	160	36,6	137	34,0
2 osoby w rodzinie	73	16,3	46	10,5	42	10,4
3 osoby w rodzinie	63	14,0	58	13,3	56	13,9
4 osoby w rodzinie	66	14,7	60	13,7	58	14,4
5 osób w rodzinie	42	9,4	51	11,7	51	12,7
6 i więcej osób w rodzinie	57	12,7	62	14,2	59	14,6
Razem	449	100,0	437	100,0	403	100,0

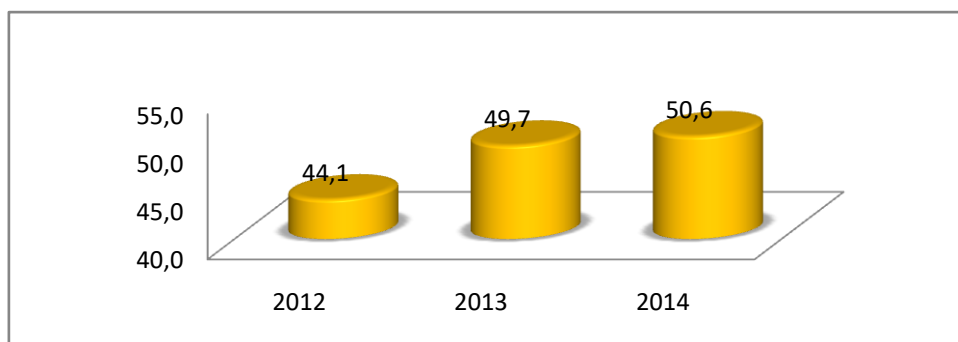
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

W latach 2012-2014 największą liczbę rodzin stanowiły te, które posiadały w swoim składzie jedną osobę. W 2012 roku udział procentowy rodzin jednoosobowych wynosił 33,0% (148 rodzin), a w 2014 roku zwiększył się do 34,0% ogółu rodzin (137 rodzin). W 2012 roku drugą grupę stanowiły rodziny, w składzie których były 2 osoby (16,3% ogółu rodzin, 73 rodziny). W 2013 roku udział rodzin dwuosobowych zmniejszył się do 10,5% (46 rodzin) i w 2014 roku pozostał na podobnym poziomie (42 rodziny). Na trzecim miejscu znalazły się gospodarstwa domowe czteroosobowe, z udziałem procentowym 14,7% (66 rodzin), które w 2013 roku zmniejszyły swój udział do 13,7% ogółu rodzin (60 rodzin), a w 2014 roku ich udział ponownie sięgnął do 14,4% (58 rodzin).

W oparciu o dane pozyskane z OPS, można dokonać także analizy dynamiki badanego zjawiska. Analiza ta wskazała, iż w badanym okresie największy wzrost udziału procentowego odnotowano w przypadku gospodarstw pięcioosobowych tj. o 3,3 punktów procentowych. W przypadku gospodarstw jednoosobowych nastąpił wzrost o 1,0 punkt procentowy. Największy spadek udziału wystąpił u rodzin dwuosobowych tj. o 5,8 punktów procentowych.

W tworzeniu obrazu gospodarstw korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w Gminie Tuchów, kolejną istotną cechą jest liczba rodzin z dziećmi oraz liczba dzieci w rodzinie. Przeprowadzona analiza danych wskazuje, iż w 2012 roku udział rodzin z dziećmi względem ogółu rodzin objętych pomocą społeczną stanowił 44,1% (198 rodzin), w 2013 roku 49,7% (217 rodzin), w 2014 roku 50,6% (204 rodziny), co pokazuje poniższy wykres.

Wykres 122. Procentowy (%) udział rodzin z dziećmi w stosunku do ogółu rodzin objętych wsparciem OPS w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Przedstawiona analiza wskazuje na wzrost udziału liczby rodzin z dziećmi pomiędzy 2012 a 2014 rokiem.

Dokonano również podziału rodzin z dziećmi ze względu na liczbę dzieci. W badanych latach największy udział rodzin miały te, które w swoim składzie posiadały 1 dziecko – ponad 30% takich rodzin, udział procentowy z tendencją wzrostową. W 2012 roku drugą grupę stanowiły rodziny z dwójką dzieci tj. 28,8% (57 rodzin), a liczebność tych rodzin do roku 2014 zmniejszyła się, stanowiąc udział 26,0% (53 rodziny). Wzrost udziału procentowego nastąpił w przypadku rodzin z trójką dzieci tj. z 23,7% (47 rodzin) w 2012 roku, do 25,0% (51 rodzin) w 2014 roku. Udziały procentowe rodzin z czwórką i piątką dzieci pozostawały na podobnym poziomie. Zauważono spadek liczby rodzin pozostających w pomocy społecznej z 6 dzieci. W 2012 roku 4 rodziny z 6 dzieci korzystały ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej, a w 2014 roku odnotowano brak takich rodzin.

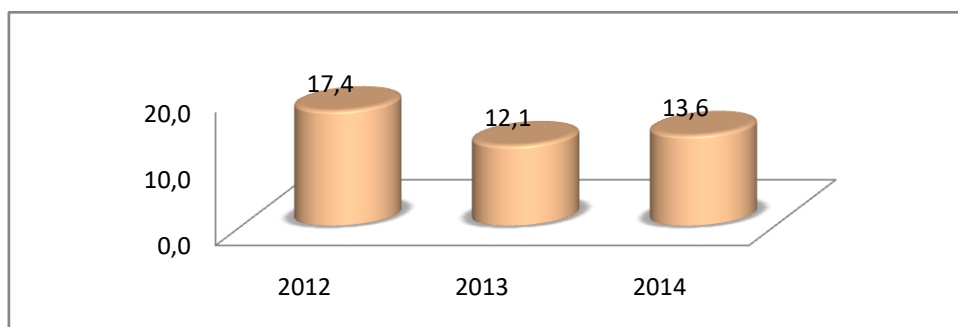
Tabela 37. Procentowy (%) udział rodzin z dziećmi ze względu na liczbę dzieci w rodzinie w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

Liczba dzieci w rodzinie	2012 rok		2013 rok		2014 rok	
	L. rodzin	%	L. rodzin	%	L. rodzin	%
1 dziecko	62	31,3	70	32,3	70	34,3
2 dzieci	57	28,8	58	26,7	53	26,0
3 dzieci	47	23,7	55	25,3	51	25,0
4 dzieci	20	10,1	22	10,1	20	9,8
5 dzieci	7	3,5	7	3,2	9	4,4
6 dzieci	4	2,0	5	2,3	0	0,0
7 i więcej	1	0,5	0	0,0	1	0,5
Razem	198	100,0	217	100,0	204	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Kolejną cechą, która została poddana analizie statystyczno-socjologicznej jest skład gospodarstwa domowego, uznawany za jeden z zasadniczych determinant sytuacji życiowej dziecka. W tym przypadku szczególną uwagę zwrócono na to, czy rodzina jest pełna, czy niepełna podkreślając znaczenie socjalizacji do ról rodzinnych (ojca, matki).

Wykres 13. Procentowy (%) udział rodzin niepełnych względem ogólnej liczby rodzin objętych wsparciem OPS w Tuchowie w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Liczba rodzin niepełnych w 2012 roku wynosiła 78 co stanowiło 17,4% ogółu rodzin objętych wsparciem OPS. W 2013 roku liczba rodzin niepełnych zmniejszyła się do 53, co stanowiło 12,1% ogółu rodzin, a w 2014 roku liczba omawianych rodzin utrzymywała się na poziomie 55, stanowiąc udział 13,6%.

Poniższa analiza dotycząca rodzin niepełnych dotyczy także liczby dzieci funkcjonujących w tych rodzinach. Wśród rodzin niepełnych, największy udział stanowiły te rodziny, które posiadały w swoim składzie 1 dziecko. W 2012 roku udział tych rodzin wynosił 44,9% a w 2014 roku zmniejszył się do 41,8%. Wzrost udziału procentowego odnotowano w przypadku rodzin 2 dzieci tj. z 12,8% w 2012 roku do 27,3% w 2014 roku oraz w przypadku rodzin z 3 dzieci tj. z 14,1% w 2012 roku do 23,6% w 2014 roku. Spadek liczby rodzin niepełnych zanotowano w przypadku rodzin, mających 4 dzieci i więcej.

Tabela 38. Udział procentowy rodzin niepełnych z dziećmi ze względu na liczbę dzieci w rodzinie objętych wsparciem OPS w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

Liczba dzieci w rodzinie niepełnej	2012 rok		2013 rok		2014 rok	
	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
1 dziecko	35	44,9	24	45,3	23	41,8
2 dzieci	10	12,8	16	30,2	15	27,3
3 dzieci	11	14,1	9	17,0	13	23,6
4 dzieci i więcej	22	28,2	4	7,5	4	7,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Aktywne formy pracy socjalnej.

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi a także rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej. Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny.

W 2014 roku w tutejszym ośrodku pomocy społecznej zostało zawartych 108 kontraktów. Rezultatem działania na rzecz poprawy osoby bierniej zawodowo w wyniku realizacji kontraktu było ukończenie kursu lub szkolenia w przypadku 2 osób, podjęcie zatrudnienia - prace społeczno użyteczne w przypadku 15 osób.

W 2014 roku w ośrodku pomocy społecznej realizowane były zadania na rzecz poprawy stanu zdrowia beneficjentów. W wyniku realizacji kontraktu uzyskano orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w przypadku 4 osób realizujących kontrakt.

Charakterystyka dominujących problemów społecznych gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną.

Kolejnym elementem przeprowadzonej diagnozy jest próba określenia, w jakim stopniu odnotowane w ustawie o pomocy społecznej dysfunkcje i problemy społeczne dotyczyły mieszkańców Gminy Tuchów w latach 2012-2014. Struktura problemów społecznych w zbiorowości rodzin OPS w Gminie Tuchów została zamieszczona w poniższej tabeli.

Tabela 40. Dominujące powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

	liczba rodzin 2012	%	liczba rodzin 2013	%	liczba rodzin 2014	%
Ubóstwo	129	28,7	222	50,8	246	61,0
Bezdomność	3	0,7	3	0,7	4	1,0
Bezrobocie	193	43,0	201	46,0	173	42,9
Niepełnosprawność	176	39,2	175	40,0	173	42,9

Długotrwała lub ciężka choroba	137	30,5	141	32,3	160	39,7
Potrzeba ochrony macierzyństwa	49	10,9	55	12,6	63	15,6
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (ogółem)	72	16,0	82	18,8	85	21,1
w tym rodziny niepełne	43	9,6	53	12,1	45	11,2
w tym rodziny wielodzietne	34	7,6	38	8,7	39	9,7
Alkoholizm	25	5,6	39	8,9	32	7,9
Przemoc w rodzinie	9	2,0	8	1,8	9	2,2
Zdarzenie losowe	21	4,7	3	0,7	16	4,0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	0,4	4	0,9	4	1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Struktura problemów społecznych beneficjentów tutejszego ośrodka pomocy różniła się w latach 2012-2014. Najczęściej spotykanym powodem ubiegania się o pomoc społeczną w 2012 były uciążliwości wynikające z bezrobocia. Z tego tytułu pomocą OPS-u objętych zostało 193 rodziny tj. 43,0% względem ogólnej liczby rodzin, w 2013 roku 201 rodzin, tj. 46,0% ogółu rodzin, a w 2014 roku liczba rodzin, które wymagały wsparcia przez ośrodek pomocy z powodu bezrobocia wynosiła 173 rodzina (42,9%). W 2013 roku co druga osoba korzystała ze wsparcia z tytułu ubóstwa (50,8%). Liczba tych rodzin w 2014 roku zwiększyła się jeszcze, stanowiąc 61,0% beneficjentów OPS-u.

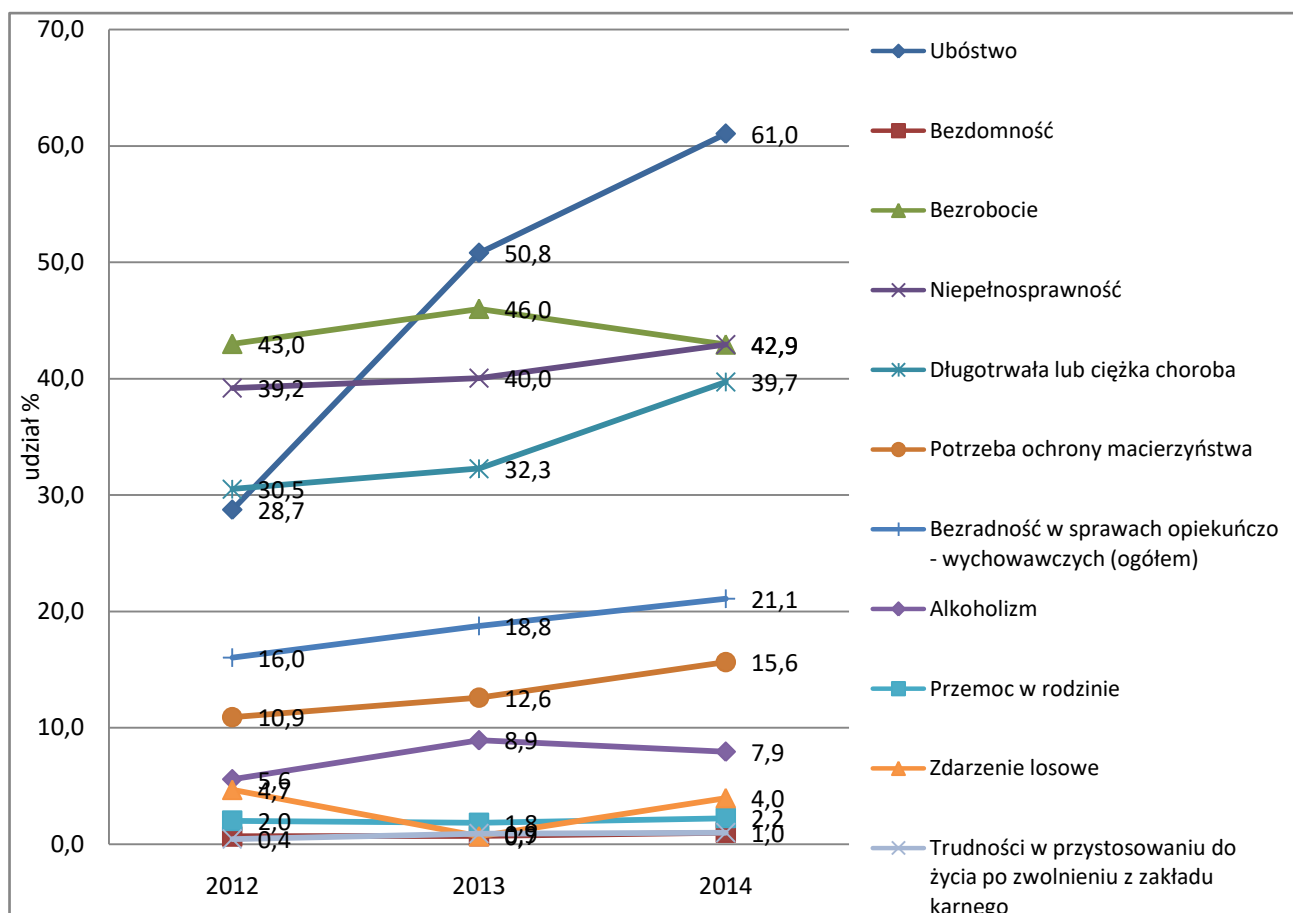
Kolejną przyczyną ubiegania się o pomoc społeczną była niepełnosprawność. Z tego tytułu w 2012 roku wsparciem zostało objętych 176 rodzin, stanowiąc 39,2% ogółu rodzin. W 2014 roku liczba rodzin korzystająca ze wsparcia utrzymywała się na poziomie 173 rodzin, stanowiąc 42,9%.

Długotrwała lub ciężka choroba była następną przyczyną ubiegania się o pomoc społeczną. W 2012 roku z tego tytułu ubiegało się 137 rodzin (30,5%), a w 2014 roku liczba ich wzrosła do 160 rodzin (39,7%).

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych to kolejna przyczyna ubiegania się o pomoc społeczną. Udział procentowy rodzin z tym problemem w 2012 roku wynosił 16,0% ogółu rodzin. W 2014 roku udział procentowy tych rodzin zwiększył się do 21,1%. W podziale bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych występującej w rodzinach niepełnych oraz rodzinach wielodzietnych przeważała ta, która występuje w rodzinach niepełnych. W 2012 roku liczba rodzin niepełnych, w których wystąpił problem bezradności wynosiła 43, a udział procentowy w ogólnej liczbie 9,6%. W 2014 roku wartości udziału procentowego zwiększyły się do 11,2%.

W dalszej kolejności, ze względu na częstotliwość pojawiania się w dokumentacji OPS, znalazły się takie przyczyny jak: potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, przemoc w rodzinie, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zdarzenie losowe czy bezdomność.

Wykres 14. Dynamika (%) wybranych problemów społecznych w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

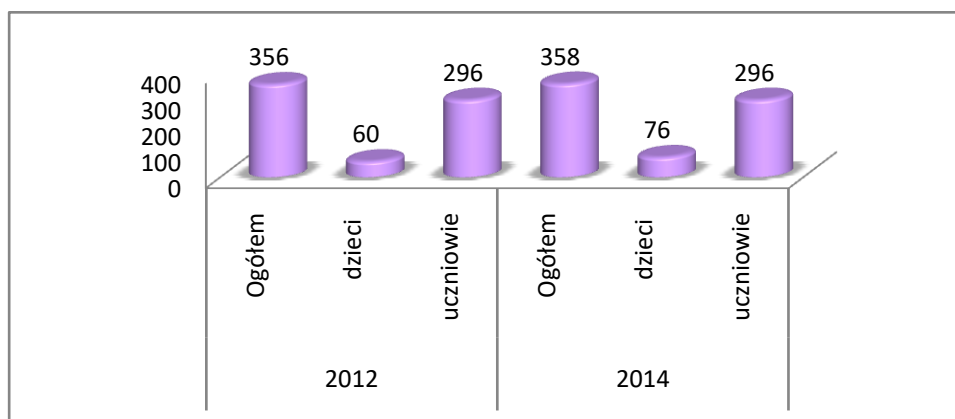
Na podstawie danych w OPS dokonano również analizy dynamiki dominujących problemów społecznych, które występowały z największą częstotliwością w badanym okresie czasu. Dokonano porównania 2014 roku z 2012 rokiem i wyliczono różnice w udziale procentowym. Biorąc pod uwagę wszystkie przyczyny ubiegania się o wsparcie rodzin tutejszego ośrodka pomocy odnotowano wzrost udziału procentowego w przypadku ubóstwa o 32,3 punkty procentowe, długotrwałej choroby o 9,2 punkty procentowe, bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych o 5,1 punkty procentowe, potrzeby ochrony macierzyństwa o 4,7 punktów procentowych, niepełnosprawności o 3,7 punktów procentowych. W przypadku występujących problemów takich jak: bezdomność, alkoholizm, przemoc czy trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego zanotowano niewielki wzrost (maksymalnie 2,5 punkty procentowe), bądź też wskaźnik utrzymywał się na podobnym poziomie. Spadek udziału procentowego wystąpił w przypadku problemów społecznych jakimi są: bezrobocie oraz zdarzenie losowe.

„Pomoc państwa w zakresie dożywiania” lata 2014 -2018

O skali zagrożenia wykluczeniem społecznym świadczy także liczba dzieci i młodzieży oraz osób objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Pomoc w dożywianiu skierowana jest w szczególności do: dzieci do siódmego roku życia i uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej.

Ogólna liczba osób objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wynosiła w 2012 roku 356 osób, w tym 60 dzieci do 7 roku życia i 296 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. W 2014 roku ogólna liczba zwiększyła się do 358 osób, w tym 76 to dzieci w wieku przedszkolnym a 296 to uczniowie szkół. Dzięki programowi o którym mowa, udzielana jest pomoc w formie: posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Wykres 15. Liczba osób korzystająca z programu Pomoc państwa w zakresie dożywiania w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

W 2012 roku liczba osób korzystająca z posiłku, w tym w formie całodziennego wyżywienia wynosiła ogółem 32 osoby, z pełnego obiadu skorzystało 226 osób, z jednego dania gorącego 8 a z posiłku w postaci mleka/bułki, kanapki 120 osób. Szczegółowy podział znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 39. Liczba osób korzystająca z programu Pomoc państwa w zakresie dożywiania wg formy wyżywienia w Gminie Tuchów w latach 2012-2014

	2012 rok			2014 rok		
	Ogółem	dzieci	uczniowie	Ogółem	dzieci	uczniowie
Liczba osób korzystająca z posiłku	356	60	296	358	76	296
w formie całodziennego wyżywienia	32	30	2	30	30	0
pełnego obiadu	226	16	210	272	37	243
jednego dania gorącego	8	0	8	0	0	0
mleka/bułki/kanapki	120	20	100	84	16	70

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

„Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

W latach 2019-2023 we wszystkich województwach realizowany będzie program „Posiłek w szkole i w domu”. Zapewni on pomoc osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach oraz dzieciom i uczniom, którzy wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program wpisuje się w inicjatywy strategiczne mające znaczenie dla rozwoju Polski wyznaczone w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

W ramach programu przewidziano wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego (w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności) oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafi do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 150 proc. kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.

Istotnym elementem programu jest także zapewnienie młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Rozwiązanie takie umożliwi większą kontrolę nad jakością kupowanych produktów, z których przygotowywane są posiłki oraz nad procesem ich przygotowywania. Wsparcie finansowe będzie udzielane organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkoły zorganizowane w zespołach szkół, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, a także publiczne szkoły artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej. Z tych środków będzie można np. doposażyć i poprawić standard funkcjonujących stołówek lub zaadaptować inne pomieszczenie na jadalnię.

Ze środków przekazywanych gminom w ramach programu dofinansowane zostaną posiłki wydawane w stołówkach oraz te dowożone osobom dorosłym, w tym nieopuszczającym domu (np. ze względu na podeszły wiek, czy niepełnosprawność), które nie są w stanie same przygotować sobie gorącego posiłku (w programie przeznaczono środki na dowóz posiłków).

Społeczno – demograficzna charakterystyka osób objętych świadczeniem z pomocy społecznej.

Istotnym uzupełnieniem diagnozy problemów społecznych w Gminie Tuchów jest analiza osób funkcjonujących w rodzinach objętych pomocą społeczną. Ta część diagnozy obejmuje 2014 rok, w zakresie charakterystyki społeczno – demograficznej osób żyjących w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy OPS, którzy otrzymali pośrednie lub bezpośrednie wsparcie z tej instytucji.

Wg danych uzyskanych z systemu dziedzicowego „Pomost STD”, ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej wynosiła 1269 osób, co stanowiło 6,7% mieszkańców gminy.

Tabela 40. Zbiorowość klientów Ośrodka Pomocy Społecznej według płci

Ogółem		Liczba Klientów OPS ze względu na płeć			
		Kobiety		Mężczyźni	
L.B	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
1269	100	629	49,6	640	50,4

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Przeprowadzona analiza wtórna zebranego materiału wskazała, że w badanej zbiorowości dominowali mężczyźni. Stanowili oni w 2014 roku 50,4% badanej zbiorowości.

Wiek osób potrzebujących pomocy w Gminie Tuchów był drugą cechą, która weszła do charakterystyki klientów OPS, uwzględnionych w procesie analizy danych.

Tabela 41. Zbiorowość klientów OPS w podziale na wiek w 2014 roku

Wiek	Kobiety		Mężczyźni		Ogółem	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
0-12	166	26,4	157	24,5	323	25,5
13-24	133	21,1	168	26,3	301	23,7
25-36	90	14,3	67	10,5	157	12,4
37 i więcej	240	38,2	245	38,3	485	38,2

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Wśród wszystkich osób, które były objęte wsparciem OPS-u w Gminie Tuchów w 2014 roku, najbardziej liczne były kategorie klientów w wieku powyżej 37 lat. Stanowili oni w badanej zbiorowości ponad 38% wszystkich mieszkańców, którym pomoc świadczył OPS w Tuchowie w omawianym roku. Niepokojącym faktem jest duża grupa osób do 12 roku życia oraz od 13 do 24 roku życia. Zatem powyższe dane dotyczące wieku osób, do których dotarła pomoc społeczna prowadzą do bardzo istotnych dyrektyw dla strategii rozwiązywania problemów społecznych. Bez wątpienia jedną z ważniejszych uwag jest konieczność, jak najszybszego wyprowadzenia w grono beneficjentów OPS najmłodszych roczników mieszkańców gminy.

Kolejną cechą, jaką wzięto pod uwagę analizując dane z sytemu dziedzicznego „Pomost STD” był stan cywilny.

Tabela 42. Zbiorowość klientów OPS w Gminie Tuchów ze względu na stan cywilny w roku 2014

	Liczba kobiet	%	Liczba mężczyzn	%
Panna/kawaler	341	54,2	399	62,3
Zamężna/zamężny	203	32,3	180	28,1
Wdowa/wdowiec	33	5,2	12	1,9
Rozwiedziona/rozwiedziony	27	4,3	21	3,3
Separowana/separowany	5	0,8	2	0,3
Brak danych	20	3,2	24	3,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Szczegółowa analiza tabeli pozwala określić główne kategorie klientów objętych wsparciem OPS. Dominującą grupą świadczeniobiorców wśród kobiet były kobiety stanu wolnego, które stanowiły 54,2%. Kobiety w związku małżeńskim w badanym okresie czasu stanowiły 32,3%, zaś kobiety rozwiedzione stanowiły w badanym okresie czasu 4,3%. Wśród mężczyzn objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej dominowały osoby stanu wolnego 62,3%. Mężczyźni pozostający w związku małżeńskim w badanej grupie stanowili 28,1%. Natomiast rozwodnicy stanowili 3,3%.

W tworzeniu obrazu klientów pomocy społecznej w gminie należy obecnie zwrócić uwagę na inną istotną cechę, jaką jest poziom wykształcenia. Charakterystyka

ta może być użyteczna przy konstruowaniu projektów socjalnych, zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych w gminie.

Tabela 43. Zbiorowość klientów OPS w Gminie Tuchów ze względu na wykształcenie w 2014 roku.

	Liczba kobiet	%	Liczba mężczyzn	%	Razem	%
Bez wykształcenia	101	16,1	87	13,6	188	14,8
Brak danych	19	3,0	23	3,6	42	3,3
Gimnazjalne	6	1,0	22	3,4	28	2,2
Niepełne podstawowe	6	1,0	4	0,6	10	0,8
Nieustalony poziom wykształcenia	41	6,5	51	8,0	92	7,2
Podstawowe	111	17,6	108	16,9	219	17,3
Policealne/ pomaturalne	7	1,1	1	0,2	8	0,6
Student	5	0,8	2	0,3	7	0,6
Średnie ogólnokształcące	37	5,9	18	2,8	55	4,3
Średnie zawodowe	60	9,5	35	5,5	95	7,5
Uczeń gimnazjum	23	3,7	39	6,1	62	4,9
Uczeń szkoły podstawowej	76	12,1	83	13,0	159	12,5
Uczeń szkoły policealnej /pomaturalnej	5	0,8	0	0,0	5	0,4
Uczeń szkoły ponadgimnazjalnej	31	4,9	33	5,2	64	5,0
Wyższe	7	1,1	1	0,2	8	0,6
Wyższe-licencjat	4	0,6	1	0,2	5	0,4
Zasadnicze zawodowe	90	14,3	132	20,6	222	17,5
Razem	629	100,0	640	100,0	1269	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Analiza danych osób objętych wsparciem OPS pozwoliła na odnotowanie istotnych obserwacji odnośnie klientów w 2014 roku. Osoby, które zakończyły swój poziom edukacji na poziomie wykształcenia zasadniczego zawodowego stanowiły 17,5%. Zdecydowaną większość stanowili mężczyźni. W grupie mężczyzn korzystających ze wsparcia OPS liczną grupę stanowili również ci, którzy posiadali wykształcenie podstawowe oraz byli bez wykształcenia. Z kolei w grupie kobiet korzystających ze wsparcia dominowały osoby z wykształceniem podstawowym, bez wykształcenia oraz uczniowie szkół podstawowych, którzy pośrednio i bezpośrednio są beneficjentami pomocy społecznej.

Aktywność zawodowa to kolejny, bardzo ważny wskaźnik dla zbiorowości klientów pomocy społecznej. Umożliwia to identyfikację głównego problemu społecznego w gminie i wskazuje kierunek strategicznych działań planistycznych odnośnie propozycji jego rozwiązania.

Tabela 44. Zbiorowość klientów OPS w Gminie Tuchów ze względu na aktywność zawodową w 2014 roku

	Liczba kobiet	%	Liczba mężczyzn	%	Razem	%
Bezrobotni	101	16,1	115	18,0	216	17,0
Bierni zawodowo	433	68,8	415	64,8	848	66,8
Brak danych	19	3,0	23	3,6	42	3,3
Pracujący	76	12,1	87	13,6	163	12,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Analiza danych zamieszczona w tabeli pozwoliła sformułować kilka ogólnych uwag. Łączna grupa biernych zawodowo osób korzystających ze wsparcia to udział 66,8% osób. Z kolei drugą grupę stanowiły osoby bezrobotne, tj. 17,0% ogółu, a 12,8% to osoby pracujące.

Uzupełnieniem analizy społeczno-demograficznej klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Tuchów jest analiza przestrzennej koncentracji świadczeniobiorców (ujęto tylko mieszkańców gminy).

Tabela 45. Miejscowość zamieszkania klientów OPS Tuchów w 2014 roku

Razem	Liczba osób	% w gminie
Buchcice	55	4,3
Burzyn	109	8,6
Dąbrówka Tuchowska	36	2,8
Jodłówka Tuchowska	104	8,2
Karwodrza	37	2,9
Lubaszowa	49	3,9
Łowczów	41	3,2
Meszna Opacka	34	2,7
Piotrkowice	117	9,2
Siedliska	125	9,9
Trzemesna	76	6,0
Tuchów	417	32,9
Zabłędza	44	3,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Przeprowadzona analiza przestrzennej dystrybucji świadczeniobiorców OPS wskazuje na ich zróżnicowanie. Największy odsetek klientów OPS w 2014 roku to mieszkańcy miasta, stanowiący 32,9% ogółu. Mieszkańcy pozostałych miejscowości stanowili mniej niż 10% ogółu. 9,9% to osoby mieszkające w miejscowości Siedliska, 9,2% to osoby mieszkające w Piotrowicach, a 8,6% to mieszkańcy Burzyna.

14. Prognoza problemów społecznych

Zmieniająca się sytuacja demograficzna oznacza - w perspektywie do roku 2021 wzrost osób w wieku senioralnym. Należy podejmować działania zarówno w obszarze opieki jak i aktywizacji osób w wieku senioralnym – np. kluby seniora. W zakresie opieki decydujące o możliwościach jak najdłuższego przebywania w dotychczasowym środowisku poprzez realizację szeroko rozumianej pracy socjalnej z tą grupą społeczną. Osoba, która z powodu stanu zdrowia nie może przebywać w miejscu zamieszkania winna trafić do placówki całodobowej dostosowanej do jej indywidualnych potrzeb. Mając na uwadze wzrost liczby osób starszych w najbliższych latach należy zadbać o rozwój współpracy z placówkami tego typu. Konieczne jest też systematyczne monitorowanie sytuacji demograficznej i ich trendów w gminie – celem dokonania bieżącej sytuacji demograficznej gminy.

W obszarze aktywizacji należy zadbać o wyrównanie dostępu do usług społecznych, np. klubów, placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych. Uwaga lokalnych polityków społecznych winna koncentrować się nie tylko na pomocy dla samych seniorów, ale także ich rodzin.

Sytuacja materialna osób w wieku senioralnym wymaga wsparcia ze strony publicznej pomocy społecznej. Wraz ze starzeniem się populacji wzrasta liczba osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą, konieczna jest zatem polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia im funkcjonowanie na rynku pracy.

Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi jeżeli chodzi o ich edukację i aktywny udział w społeczeństwie. Sporych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa oraz budowa dla tej grupy osób systemu wsparcia.

Równie istotnym elementem wsparcia osób niepełnosprawnych jest kwestia wsparcia materialnego przez publiczną pomoc społeczną w postaci świadczeń materialnych. System opieki nad dzieckiem pozbawionym właściwej opieki rodziców winien dalej rozwijać się zgodnie z potrzebami społecznymi, czyli m.in. proponować działania profilaktyczne i osłonowe dla rodzin niewydolnych wychowawczo, tak by jak

najdłużej utrzymać dziecko w środowisku rodzinnym poprzez wsparcie systemowe w formie asystenta rodziny oraz specjalistyczne poradnictwo w formach indywidualnych oraz grupowych. Kryzys rodziny przekładający się na upośledzenie jej funkcji wychowawczych winien zaktywizować system pomocy społecznej do aktywności szczególnie w rozwoju pracy socjalnej oraz asystentury rodzin. Wzmacnianie rodziny wraz z rozwojem atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego adresowanych do dzieci i młodzieży winno przełożyć się na ograniczenie rozwoju zachowań o charakterze niedostosowania społecznego oraz patologii społecznej.

Analiza przemocy w rodzinie w oparciu o dostępne dane zastane wskazuje, że jej poziom nie będzie w najbliższych latach wzrastał, ale wraz ze wzrostem świadomości społecznej, coraz więcej przypadków przemocy będzie ulegało ujawnieniu. W związku z powyższym instytucje samorządu lokalnego muszą wykazać aktywność w przychodzeniu z pomocą zarówno ofiarom przemocy, jak i poprzez promowanie dostępnych form pomocy dla osób doznających przemocy. Konieczna jest realizacja i rozwój działań profilaktycznych w tym obszarze w ramach realizowanych programów.

Pozycja członków rodziny na rynku pracy silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych. Sytuacja danej osoby na rynku pracy jest uzależniona od poziomu wykształcenia, płci i wieku. Bardzo wyraźnie widać, że wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia maleje zagrożenie ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Posiadane kwalifikacje oraz kompetencje społeczne zwiększają szansę osób wykluczonych na aktywny udział na otwartym rynku pracy. Tym samym beneficjenci pomocy społecznej wymagają profesjonalnego wsparcia w ramach realizowanej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych. Konieczne zatem jest doksztalcanie kadry w tym zakresie. Niezbędne jest również, aby były podejmowane aktywne działania OPS-u na rzecz ich klientów w szczególności osób pozostających bez pracy w ramach realizowanych projektów unijnych.

Również zabezpieczenie socjalne (świadczenia materialne) stają się niezbędnym elementem systemu pomocy celem zmiany ich sytuacji materialnej jak również społeczno- zawodowej i tym samym rodzinnej. Bez tego typu form wsparcia liczba rodzin wykluczonych społecznie będzie systematycznie rosła. Konieczne jest też systematyczne monitorowanie występujących problemów społecznych na obszarze gminy.

15. Monitoring i ewaluacja

Monitoring to systematyczne określanie dynamiki zmian danego zjawiska. Monitoring rozumiany jest jako proces systematycznego zbierania i analizowania danych ilościowych i jakościowych dotyczących prowadzonych działań, wdrażanych projektów bądź całej strategii, tak w aspekcie finansowym jak i rzeczowym. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i wytyczonymi celami.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Ewaluacja jest częścią procesu podejmowania decyzji, który to polega na wydawaniu opinii o wartości działania poprzez systematyczne, jawne zbieranie i analizowanie o nim informacji w odniesieniu do przyjętych celów, kryteriów i wartości. Ewaluację strategii należy rozumieć jako systematyczne zbieranie informacji na temat działań, charakterystyki i efektów programu w celu ocenienia strategii, poprawy jej skuteczności oraz/lub wsparcia procesu decyzyjnego dotyczącego przyszłego programowania⁹.

Cele prowadzenia ewaluacji można ująć w czterech zasadniczych punktach:

1. kontrola nad działaniem władz publicznych oraz zwiększanie przejrzystości tych działań,
2. zwiększanie skuteczności i efektywności projektów i programów podejmowanych przez sektor publiczny;
3. kształtowanie kierunków i priorytetów działalności sektora publicznego,
4. poznawanie mechanizmów programów i projektów¹⁰.

Realizacja działań przewidzianych w celach operacyjnych niniejszej strategii odbywać się będzie w ramach kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych

⁹ T. Kierzkowski, Ocena (ewaluacja) programów i projektów o charakterze społeczno-gospodarczym w kontekście przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, Warszawa 2002, s. 19–20.

¹⁰ Tamże, str. 11

gminy. Potwierdzeniem osiągnięcia wskaźników realizacji działań, o których mowa w niniejszym dokumencie będzie coroczne sprawozdanie z realizacji strategii. Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

– **Zespół wdrażający strategię.**

Zespół powinien zostać powołany przez Burmistrza odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m.in.: Sekretarz Gminy, Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez Burmistrza

– **Roczna ocena wdrażania strategii.**

Zespół wdrażający Strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku w celu oceny poziomu wdrożenia poszczególnych celów i kierunków działań zawartych w niniejszym dokumencie. Zespół powinien przedstawić swoją ocenę Burmistrzowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

16. Planowanie społeczne w strategii rozwiązywania problemów społecznych

Nowe podejście do polityki gminnej wymaga profesjonalnego zarządzania zasobami administracji gminnej oraz realizacji aktywnej polityki społecznej na poziomie samorządu terytorialnego. Realizacja przez gminę lokalnej polityki społecznej odbywa się na podstawie dokumentów strategicznych planowania społecznego. Pierwszym z nich to strategia zintegrowanego rozwoju (ustawa o samorządach i przestrzennym zagospodarowaniu kraju). Druga to strategia rozwiązywania problemów społecznych wyznaczająca de facto cele realizowanej przez samorząd lokalnej polityki społecznej. Przedmiotowe cele polityki społecznej wyznaczają dziedziny, czyli obszary polityki społecznej – rozumianej nie tylko jako działalność praktyczna państwa, ale również jako nauka. Za fundamentalne dziedziny polityki społecznej uznaje się zatem:

- Politykę ludnościową i rodzinną
- Politykę w dziedzinie zatrudnienia, płac, warunków i ochrony pracy;
- Politykę mieszkaniową;
- Politykę w zakresie ochrony zdrowia;
- Politykę oświatową;
- Politykę kulturalną;
- Politykę w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej;
- Politykę w zakresie bezpieczeństwa publicznego
- Poziom zorganizowania społeczeństwa obywatelskiego, grup obywatelskich inicjatyw itp.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tuchów na lata 2016-2021 obejmuje fundamentalne dziedziny polityki społecznej tym samym staje się dokumentem planistycznym w zakresie lokalnej polityki społecznej, a nie jak to często bywa dokumentem strategicznym w zakresie pomocy społecznej.

17. Metoda tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych

Przy tworzeniu strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Tuchów wybrano metodę MAPS (Metodę Aktywnego Planowania Strategii) z elementami ZOPP (Planowanie Projektu Zintegrowane na Cel) jako najbardziej odpowiednią dla efektywnego i wielokierunkowego przygotowania kierunków polityki społecznej w gminie. Planowanie społeczne oparte na metodzie MAPS i ZOPP bazuje na bezpośrednich wynikach diagnozy społecznej gminy oraz wiedzy ekspertów. Niemniej główną metodą tworzenia strategicznych kierunków działania polityki społecznej w Tuchowie, były analizy dokumentów oraz „burza mózgów”. Pozwoliło to poszczególnym członkom grupy w stosunkowo krótkim czasie zorientować się w poglądach pozostałych uczestników na najważniejsze kwestie, uzgodnić najważniejsze pojęcia oraz wypracować wspólne kierunki działań strategicznych.

Proces konstruowania głównych kierunków polityki społecznej przebiegał według omówionych poniżej czterech etapów:

- 1. Analiza problemów** - której celem było zidentyfikowanie głównych grup problemów i kwestii społecznych w gminie w oparciu o wyniki diagnozy oraz dostępne analizy dotyczące poszczególnych działów polityki społecznej i uporządkowanie ich w związku przyczynowo – skutkowe.
- 2. Analiza głównych celów polityki społecznej** - które umożliwiły wskazanie i identyfikację strategicznych celów i ich wzajemnej zależności zgodnie z kryterium „cel – środek do jego osiągnięcia”. Celowi generalnemu strategii przypisano cele strategiczne oraz kierunki działań szczegółowych oraz wskazano tzw. przedsięwzięcia, które stanowią podstawę do projektowania projektów socjalnych oraz programów szczegółowych.
- 3. Określenie wskaźników relacji** - które umożliwiły wskazanie stopnia realizacji założonych celów w poszczególnych dziedzinach polityki społecznej. Wskaźniki zostały określone liczbowo oraz procentowo. Założono, iż wskaźniki realizacji wskazują zakładaną wartość do osiągnięcia w horyzoncie czasowym do 2021 roku. Niemniej monitoring i ewaluacja stopnia realizacji będzie dokonywana nie rzadziej niż raz w roku. Ze względu na fakt, że strategia będzie obowiązywała od roku 2016 pierwsza cenzura ewaluacyjna zostanie dokonana w roku 2017.

- 4. Określenie ram finansowych** - które określają limit środków, które gmina zamierza przeznaczyć na realizację. Określenie ram finansowych na poziomie celów strategicznych poprzedzono analizą kosztów poszczególnych przedsięwzięć w ramach celów strategicznych możliwych źródeł finansowania oraz prognozą finansową na poszczególne lata realizacji strategii. W rozdziale pt. ramy finansowe zawarto adnotacje, iż zastrzega się możliwość dokonywania korekt ram finansowych ze względu na możliwość dostępności środków finansowych własnych oraz zewnętrznych ze względu na fakt, iż określone ramy finansowe opierają się wyłącznie na prognozie finansowej, która może ulec zmianie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tuchów na lata 2016-2021, to kolejny w historii gminy dokument programowo-wdrożeniowy z zakresu polityki społecznej. Nagromadzenie wielu zjawisk i problemów społecznych doświadczanych przez mieszkańców gminy to pejzaż okresu zmian społecznych trwających w tak intensywnej postaci od 1989 roku.

Wychodząc naprzeciw tym problemom, władze samorządowe realizujące zadania własne wynikające z wielu ustaw i rozporządzeń przeprowadziły proces planowania społecznego: od inwentaryzacji zjawisk i problemów społecznych poprzez ich diagnozę do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która stanowi wyznacznik i podstawę do dalszego planowania społecznego w postaci gminnych programów i projektów z zakresu polityki społecznej.

Naczelną przesłanką przygotowania strategii była koncepcja zrównoważonego rozwoju społecznego i aktywnej polityki społecznej. Ta pierwsza nakazuje brać pod uwagę w trakcie planowania społecznego wszystkie obszary polityki społecznej. Natomiast aktywna polityka społeczna oznacza opracowanie i wdrażanie wygenerowanych w procesie planowania społecznego aktywnych form oddziaływania na zidentyfikowane grupy problemowe.

W celu usprawnienia lektury strategii w rozdziale „Planowanie społeczne (...)” zastosowano technikę używaną w tego typu dokumentach, polegającą na szeregowym identyfikowaniu konkretnego przedsięwzięcia. Sposób oznaczania struktury priorytetów, celów, kierunków i przedsięwzięć w strategii ukazuje schemat:

C1K1P1

- Cel strategiczny i jego numer
- Kierunek działań strategicznych w ramach celu strategicznego i jego numer
- Przedsięwzięcie

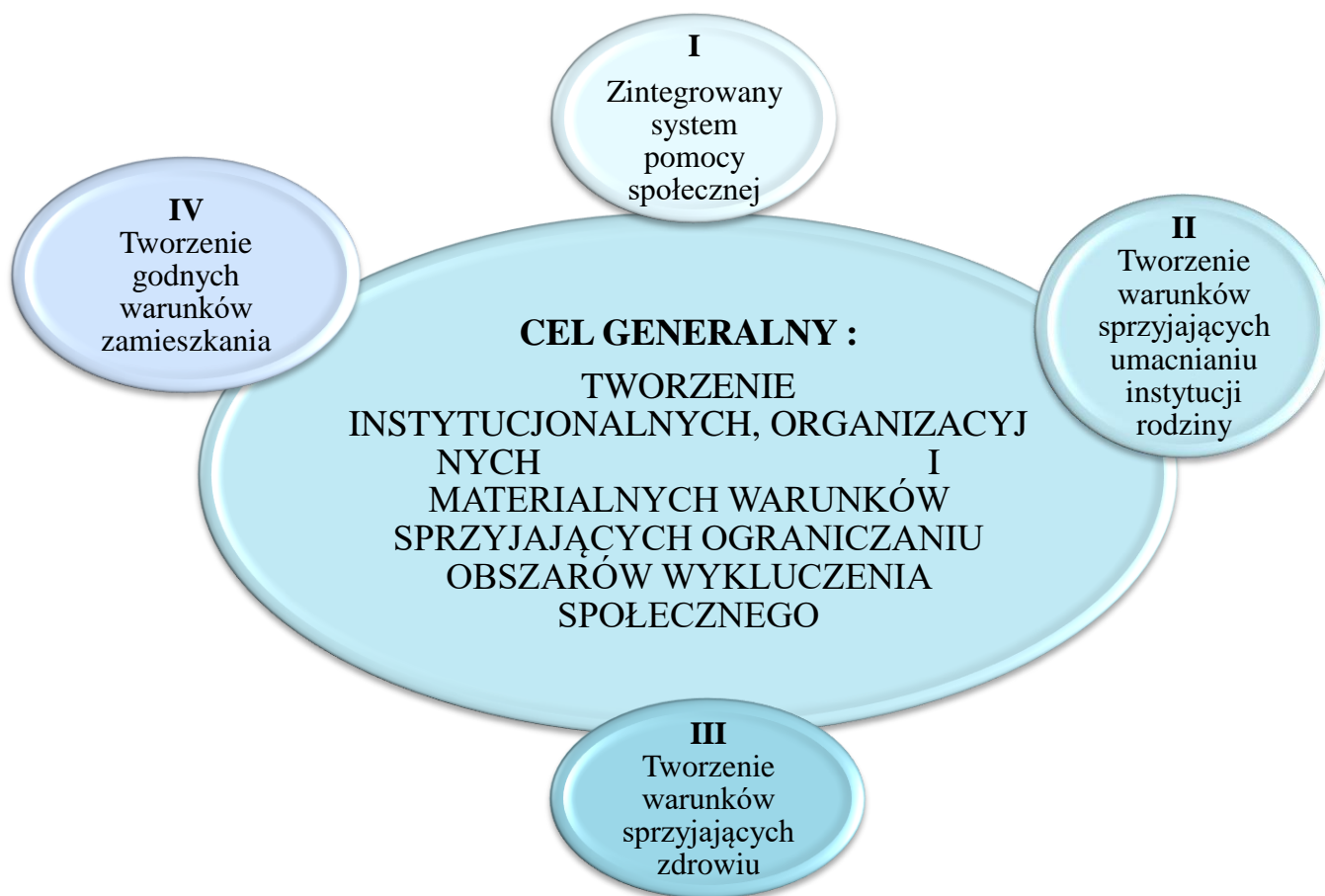
18. Identyfikacja celu generalnego i priorytetów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Diagnoza problemów i zjawisk społecznych, przesłanki i dyrektywy płynące z różnych poziomów planowania i zarządzania rządowego i samorządowego oraz cel generalny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są podstawą wyznaczania priorytetów przedmiotowej Strategii w zakresie lokalnej polityki społecznej w tym i rozwiązywania kwestii i problemów społecznych, na których koncentrować się będą działania Samorządu Gminy Tuchów do roku 2021.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz konsultacji z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tuchowie przyjęto za cel generalny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2021:

CEL GENERALNY:

**TWORZENIE INSTYTUCJONALNYCH,
ORGANIZACYJNYCH
I MATERIALNYCH WARUNKÓW
SPRZYJĄCYCH OGRANICZANIU
OBSZARÓW WYKLUCZENIA
SPOŁECZNEGO.**

Diagnoza zjawisk i problemów społecznych oraz wyznaczony cel generalny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuchów stanowiły podstawę wyznaczania priorytetów, na których koncentrowane będą działania Samorządu Gminy do roku 2021.

19. Założenia strategii rozwiązywania problemów społecznych w dziedzinie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej

CEL STRATEGICZNY:

(C1) Zintegrowany system pomocy społecznej

C1K1	Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych
C1K2	System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych
C1K3	System wsparcia na rzecz osób ubogich i podlegających wykluczeniu społecznemu
C1K4	Kontynuowanie działań systemu wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy
C1K5	Rozwijanie form wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych
C1K6	Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej

CEL STRATEGICZNY

(C1) Zintegrowany system pomocy społecznej

Kierunek Działań Strategicznych

C1K1	Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia:

C1K1P1	Monitorowanie problemów społecznych
--------	-------------------------------------

Kierunek Działań Strategicznych

C1K2	System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia:

C1K2P1	Praca socjalna z bezrobotnymi beneficjentami Ośrodka Pomocy Społecznej
C1K2P2	Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społeczno- zawodowej osób bezrobotnych

Kierunek Działań Strategicznych

C1K3	System wsparcia na rzecz osób ubogich i podlegających wykluczeniu społecznemu
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia:

C1K3P1	Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej
C1K3P2	Realizacja pracy socjalnej przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz osób wykluczonych społecznie

Kierunek Działań Strategicznych

C1K4	Kontynuowanie działań systemu wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia:

C1K4P1	Kontynuacja działań zespołu interdyscyplinarnego
C1K4P2	Kontynuacja działań prowadzonych przez punkt konsultacyjny
C1K4P3	Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem alkoholowym
C1K4P4	Zacieśnianie współpracy z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego
C1K4P5	Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom doznającym przemocy domowej
C1K4P5	Opracowanie i skuteczne wdrażanie gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przemocy domowej
C1K4P6	Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych
C1K4P7	Realizacja działań profilaktycznych wśród dorosłych mieszkańców gminy z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych

Kierunek Działań Strategicznych

C1K5	Rozwijanie form wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia:

C1K5P1	Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy – analiza trendów demograficznych
C1K5P2	Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych wymagających wsparcia z systemu zabezpieczenia społecznego
C1K5P3	Zacieśnianie współpracy z Domami Pomocy Społecznej
C1K5P4	Zacieśnianie współpracy z Środowiskowymi Domami Samopomocy

C1K5P5	Wsparcie mieszkańców gminy w wieku senioralnym poprzez stworzenie warunków dla funkcjonowania nieformalnych grup samopomocowych
C1K5P6	Zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych dla osób starszych z terenu miasta i gminy

Kierunek Działań Strategicznych

C1K6	Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia:

C1K6P1	Monitoring sytuacji dziecka i rodziny
C1K6P2	Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych
C1K6P3	Zapewnienie dostępności do systemu świadczeń rodzinnych
C1K6P4	Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo
C1K6P5	Realizacja przez Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin ubogich oraz niewydolnych opiekuńczo – wychowawczych
C1K6P6	Opracowanie i realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

CEL STRATEGICZNY:

(C2) Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny

C2K1	Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
C2K2	Tworzenie systemu edukacji i wspierania rodziny
C2K3	Tworzenie warunków do organizowania aktywnego wypoczynku dla rodzin.

C2K4	Budowanie systemu wsparcia materialnego dla rodzin
------	--

Kierunek Działań Strategicznych

C2K1	Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia:

C2K1P1	Organizacja czasu pozalekcyjnego na terenie szkoły
C2K1P2	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty zajęć sportowych, kulturalnych itp.

Kierunek Działań Strategicznych

C2K2	Tworzenie systemu edukacji i wspierania rodziny
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia:

C2K2P1	Pomoc psychologiczna dla rodzin
--------	---------------------------------

Kierunek Działań Strategicznych

C2K3	Tworzenie warunków do organizowania aktywnego wypoczynku dla rodzin
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia:

C2K3P1	Organizacja festynów rodzinnych
C2K3P2	Organizacja rodzinnych zawodów sportowych z wykorzystaniem bazy rekreacyjnej i sportowej

Kierunek Działań Strategicznych

C2K4	Budowanie systemu wsparcia materialnego dla rodzin
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia:

C2K4P1	Realizacja systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży
C2K4P2	Realizacja programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny, Rodzina 500+, Dobry Start

CEL STRATEGICZNY:

(C3) Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu

C3K1	Zapewnienie dostępu do stacjonarnej opieki zdrowotnej
C3K2	Rozwój lecznictwa specjalistycznego

Kierunek Działań Strategicznych

C3K1	Zapewnienie dostępu do stacjonarnej opieki zdrowotnej
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia:

C3K1P1	Pełna dostępność do usług medycznych
--------	--------------------------------------

Kierunek Działań Strategicznych

C3K2	Rozwój lecznictwa specjalistycznego
------	-------------------------------------

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C3K2P1	Zapewnienie dostępu mieszkańców gminy do lecznictwa specjalistycznego
--------	---

CEL STRATEGICZNY:

(C4) Tworzenie godnych warunków zamieszkania

Kierunek Działań Strategicznych

C4K1	Zwiększenie zasobów lokalowych dostosowanych do potrzeb mieszkańców
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C4K1P1	Bank danych o istniejących zasobach oraz zapotrzebowaniu na lokale socjalne
C4K1P2	Monitoring w zakresie zagrożeń eksmisją w zasobach własnych i poza zarządem gminy
C4K1P3	Baza danych o stanie technicznym budynków i mieszkań, program remontów, adaptacji i wymiany zużytej zabudowy
C4K1P4	Utworzenie mieszkania chronionego

20. Wskaźniki realizacji celów strategicznych

Tabela 46. Wskaźniki realizacji CELU I - (C1) Zintegrowany system pomocy społecznej

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Monitorowanie problemów społecznych	Liczba raportów z monitoringu	1	6
Praca socjalna z bezrobotnymi beneficjentami Ośrodka Pomocy Społecznej	Liczba bezrobotnych rodzin objętych pracą socjalną	173	1030
Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych	Liczba podmiotów, z którymi zawarto porozumienie i/lub podpisano list intencyjny o współpracy	1	1
Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objęta wsparciem materialnym z tytułu ubóstwa oraz osób, które są zaliczane do grupy wykluczonych społecznie	246	1400
Realizacja pracy socjalnej przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz osób wykluczonych społecznie	Liczba osób, które zostały objęte pracą socjalną przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej	276	1650

Kontynuacja działań zespołu interdyscyplinarnego	Liczba zespołów interdyscyplinarnych	1	1
Kontynuacja działań prowadzonych przez punkt konsultacyjny	Liczba osób objęta wsparciem punktu konsultacyjnego	27	160
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobą z problemem alkoholowym	Liczba osób z problemem alkoholowym i/lub z otoczenia osoby z problemem alkoholowym, którym udzielono rady	27	160
Zacieśnianie współpracy z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego	Liczba skierowanych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym	7	42
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobą doznającym przemocy domowej.	Liczba osób zdiagnozowanych jako ofiary przemocy domowej, którym udzielono specjalistycznej pomocy np. psycholog, prawnik itp.	75	450
Opracowanie i skuteczne wdrażanie gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przemocy domowej	Liczba raportów z monitoringu i ewaluacji z programu	1	6
Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych	Liczba spotkań z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych	663	4000
Realizacja działań profilaktycznych wśród dorosłych mieszkańców gminy z zakresu uzależnień od alkoholu	Liczba spotkań z dorosłymi mieszkańcami w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu oraz	47	300

oraz środków psychoaktywnych	środków psychoaktywnych		
Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy – analiza trendów demograficznych	Coroczny raport z analizy trendów demograficznych	1	6
Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych wymagających wsparcia z systemu zabezpieczenia społecznego	Liczba osób w wieku powyżej 60 roku życia objęta wsparciem materialnym przez Ośrodek Pomocy Społecznej	75	450
Zacieśnianie współpracy z domami pomocy społecznej	Liczba osób skierowanych do Domu Pomocy Społecznej	32	190
Zacieśnianie współpracy z Środowiskowymi Domami Samopomocy	Liczba listów intencyjnych i/lub porozumień w zakresie podejmowanej współpracy	1	6
Zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych dla osób starszych z terenu gminy	Liczba osób objęta usługami opiekuńczymi	19	110
Monitoring sytuacji dziecka i rodziny	Liczba raportów	1	6
Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Liczba rodzin objętych wsparciem OPS z tytułu niewydolności opiekuńczo - wychowawczej	85	500
Zapewnienie dostępności do systemu świadczeń rodzinnych.	Liczba rodzin objęta wsparciem systemu świadczeń rodzinnych	1080	6400
Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo	Liczba osób objęta wsparciem asystenta rodziny	17	100

Realizacja przez Ośrodek Pomocy Społecznej programu Posiłek w szkole i w domu	Liczba osób (dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych) objętych programem	254	720
Opracowanie i realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	Liczba raportów z monitoringu.	1	6

Tabela 47. Wskaźniki realizacji CELU II - (C2) Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty zajęć sportowych, kulturalnych itp.	Liczba dzieci i młodzieży z ternu gminy uczestnicząca w zajęciach rozwijających zainteresowania i umiejętności	554	3320
Organizacja festynów rodzinnych	Liczba festynów rodzinnych	129	770
Realizacja sytemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dzieci i młodzieży objęta systemem stypendialnym	1042	6250
Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny	Liczba rodzin objęta wsparciem w ramach Karty Dużej Rodziny	133	790
Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Rodzina 500+	Liczba rodzin objęta wsparciem w ramach programu Rodzina 500+	1344	8064
Realizacja programów wsparcia materialnego rodzin np. Dobry Start	Liczba rodzin objętych wsparciem w ramach programu Dobry Start	2319	6500

Tabela 50. Wskaźniki realizacji CELU III - (C3) Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Pełna dostępność do usług medycznych	Liczba placówek medycznych świadczących usługi medyczne w ramach kontraktu NFZ w zakresie podstawowej opieki medycznej	9	9
Zapewnienie dostępu mieszkańców gminy do leczenia specjalistycznego	Liczba placówek medycznych świadczących usługi medyczne w ramach kontraktu NFZ w zakresie specjalistycznej opieki medycznej	9	9

Tabela 48. wskaźniki realizacji CELU IV - (C4) Tworzenie godnych warunków zamieszkania

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Bank danych o istniejących zasobach oraz zapotrzebowaniu na lokale socjalne	Utworzenie bazy danych o istniejących zasobach oraz zapotrzebowaniu na lokale socjalne	1	1
Monitoring w zakresie zagrożeń eksmisją w zasobach własnych i poza zarządem gminy	Liczba raportów z monitoringu	1	6
Baza danych o stanie technicznym budynków i mieszkań, program remontów, adaptacji i wymiany zużytej zabudowy	Utworzenie bazy danych o stanie technicznym budynków i mieszkań.	1	1
Utworzenie mieszkania chronionego.	Utworzenie mieszkania chronionego	1	1

21. Harmonogram, podmioty odpowiedzialne za realizację strategii, źródła finansowania

Tabela 49. Tabela harmonogram, podmioty odpowiedzialne za realizację, źródła finansowania

Przedsięwzięcia	Rok realizacji						Podmioty odpowiedzialne za realizację	Źródła finansowania
	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Monitorowanie problemów społecznych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Praca socjalna z bezrobotnymi beneficjentami Ośrodka Pomocy Społecznej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS, PUP	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS, PUP	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS, PUP	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja pracy socjalnej przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz osób wykluczonych społecznie	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Kontynuacja działań zespołu interdyscyplinarnego	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Kontynuacja działań prowadzonych przez punkt konsultacyjny	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem alkoholowym	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zacieśnianie współpracy z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom doznającym przemocy domowej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Opracowanie i skuteczne wdrażanie gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przemocy domowej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja działań profilaktycznych wśród dorosłych mieszkańców gminy z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy – analiza trendów demograficznych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych wymagających wsparcia z sytemu zabezpieczenia społecznego	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zacieśnianie współpracy z Domami Pomocy Społecznej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zacieśnianie współpracy z Środowiskowymi Domami Samopomocy	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych dla osób starszych z terenu gminy	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Monitoring sytuacji dziecka i rodziny	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie dostępności do sytemu świadczeń rodzinnych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Realizacja przez Ośrodek Pomocy Społecznej Programu Pomoc Państwa w zakresie żywienia	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Opracowanie i realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty zajęć sportowych, kulturalnych itp.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizacja festynów rodzinnych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizacja rodzinnych zawodów sportowych z wykorzystaniem bazy rekreacyjnej i sportowej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny, Rodzina 500+, Dobry Start	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Pełna dostępność do usług medycznych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Zapewnienie dostępu mieszkańców gminy do leczenia specjalistycznego	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Bank danych o istniejących zasobach oraz zapotrzebowaniu na lokale socjalne	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Monitoring w zakresie zagrożeń eksmisją w zasobach własnych i poza zarządem gminy	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Baza danych o stanie technicznym budynków i mieszkań, program remontów, adaptacji i wymiany zużytej zabudowy	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Utworzenie mieszkania chronionego	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn. organiz. miasta i gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

22. Ramy finansowania działań określonych w strategii rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Tuchów na lata 2016-2021

<i>Cele operacyjne</i>		<i>Rok</i>	<i>Ramy finansowania</i>
1.	ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	2016	3 365 904
		2017	3 365 904
		2018	3 365 904
		2019	3 365 904
		2020	3 365 904
		2021	3 365 904
2.	TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH UMACNIANIU INSTYTUCJI RODZINY	2016	10 260 363
		2017	10 260 363
		2018	10 979 383
		2019	10 979 383
		2020	10 979 383
		2021	10 979 383
3.	TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH ZDROWIU	2016	0
		2017	0
		2018	0
		2019	0
		2020	0
		2021	0
4.	TWORZENIE GODNYCH WARUNKÓW ZAMIESZKANIA	2016	40 000
		2017	25 000
		2018	25 000
		2019	25 000
		2020	25 000
		2021	25 000

Ramy finansowe będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu Gminy Tuchów oraz dostępne środki zewnętrzne.

23. Spis tabel

Tabela 1. Struktura wg płci mieszkańców Gminy Tuchów w 2012 i 2014.....	10
Tabela 2. Struktura mieszkańców Gminy Tuchów wg miejscowości zamieszkania w latach 2012-2014	11
Tabela 3. Ekonomiczne grupy wiekowe – Gmina Tuchów wraz z podziałem administracyjnym w latach 2012 i 2014	13
Tabela 4. Struktura mieszkańców Gminy Tuchów wg edukacyjnych grup wiekowych w latach 2012-2014.....	15
Tabela 5. Edukacyjne grupy wiekowe mieszkańców Gminy Tuchów wg miejsca zamieszkania w 2012 roku.....	15
Tabela 6. Edukacyjne grupy wiekowe mieszkańców Gminy Tuchów wg miejsca zamieszkania w 2014 roku.....	16
Tabela 7. Mieszkańcy Gminy Tuchów w wieku powyżej 85 roku życia w podziale na miejsce zamieszkania w latach 2012-2014.....	18
Tabela 8. Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego w Gminie Tuchów w latach 2012 i 2014 ..	19
Tabela 9. Wiek rozrodczy kobiet w Gminie Tuchów w latach 2012-2014.....	20
Tabela 10. Dzieci w oddziałach przedszkolnych na terenie Gminy Tuchów w 2015 roku.....	22
Tabela 11. Liczba przestępstw (ogółem) dokonanych na terenie Gminy Tuchów wg miejscowości w 2012 i 2014 roku.....	27
Tabela 12. Liczba przestępstw w podziale na kradzieże i rozboje oraz uszczerbek na zdrowiu wg miejscowości w Gminie Tuchów w latach 2012-2014.....	29
Tabela 13. Liczba przestępstw w podziale na wypadki i kolizje drogowe wg miejscowości w Gminie Tuchów w latach 2012-2014	30
Tabela 14. Liczba mieszkańców zarejestrowanych w PUP oraz udział procentowy w ogólnej liczbie bezrobotnych w podziale na płeć, w Gminie Tuchów w 2012 i 2014r.	34
Tabela 15. Liczba mieszkańców zarejestrowanych w PUP oraz udział procentowy w ogólnej liczbie bezrobotnych w podziale na miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w latach 2012-2014.....	35
Tabela 16. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na czasookres pozostawania bez pracy w Gminie Tuchów w latach 2012-2014.....	37
Tabela 17. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na czas pozostawania bez pracy i miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w 2012 roku	37
Tabela 18. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na czas pozostawania bez pracy i miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w 2014 roku	38
Tabela 19. Liczba osób bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na wiek w Gminie Tuchów,	39
Tabela 20. Liczba osób bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na wiek oraz miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w 2012 roku	40
Tabela 21. Liczba osób bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na wiek oraz miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w 2014 roku	40
Tabela 22. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na wykształcenie w Gminie Tuchów w latach 2012-2014.....	42
Tabela 23. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na wykształcenie i miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w 2012 r.	43
Tabela 24. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP ze względu na wykształcenie i miejsce zamieszkania w Gminie Tuchów w 2014r.	43

Tabela 25. Struktura niepełnosprawnych mieszkańców Miasta i Gminy Tuchów wg liczby symboli przyczyny niepełnosprawności w latach 2012-2014.	47
Tabela 26. Liczba osób niepełnosprawnych wg liczby symboli oraz stopnia niepełnosprawności zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Tuchów wg miejsca zamieszkania w układzie miasto-wieś (dane za okres 2012-2014)	48
Tabela 27. Liczba osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Gminy Tuchów wg liczby symboli przyczyny niepełnosprawności i wieku (dane za okres 2012-2014)	49
Tabela 28. Liczba osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Tuchów wg liczby symboli przyczyny niepełnosprawności oraz wykształcenia.....	50
Tabela 29. Liczba osób niepełnosprawnych (klienci PCPR) zamieszkałych na terenie Gminy Tuchów w podziale na miasto-wieś, wg symboli niepełnosprawności osób w wieku powyżej 16 roku życia w latach 2012 i 2014	51
Tabela 30. Liczba wydanych orzeczeń wg symboli oraz stopnia niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia zamieszkałych na terenie Gminy Tuchów	52
Tabela 31. Liczba wydanych orzeczeń wg symboli oraz stopnia niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w Gminie Tuchów	53
Tabela 32. Liczba wydanych orzeczeń wg symboli oraz stopnia niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w Gminie Tuchów	54
Tabela 33. Liczba wydanych orzeczeń wg symboli oraz wieku osób powyżej 16 roku życia w Gminie Tuchów.....	55
Tabela 34. Liczba wydanych orzeczeń wg symboli oraz wieku osób powyżej 16 roku życia w podziale na miasto i wieś w Gminie Tuchów	56
Tabela 35. Liczba osób, którym udzielono dofinansowania w Gminie Tuchów wg rodzaju dofinansowania (wybrane) i miejsca zamieszkania osób w latach 2012-2014	58
Tabela 36. Liczba uczniów, rodziców i nauczycieli biorących udział w programach profilaktycznych dotyczących problemu alkoholowego w Gminie Tuchów w latach 2012 i 2014.....	68
Tabela 37. Liczba osób korzystających ze wsparcia OPS w Gminie Tuchów ze względu na liczbę osób w rodzinie w latach 2012-2014.	73
Tabela 38. Procentowy (%) udział rodzin z dziećmi ze względu na liczbę dzieci w rodzinie w Gminie Tuchów w latach 2012-2014.	73
Tabela 39. Udział procentowy rodzin niepełnych z dziećmi ze względu na liczbę dzieci w rodzinie objętych wsparciem OPS, w Gminie Tuchów w latach 2012-2014	74
Tabela 40. Dominujące powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Tuchów w latach 2012-2014.....	75
Tabela 41. Liczba osób korzystająca z Programu Pomoc Państwa w zakresie dożywiania wg formy żywienia w Gminie Tuchów w latach 2012-2014	79
Tabela 42. Zbiorowość klientów Ośrodka Pomocy Społecznej według płci.	81
Tabela 43. Zbiorowość klientów OPS w podziale na wiek w 2014 roku.....	81
Tabela 44. Zbiorowość klientów OPS w Gminie Tuchów ze względu na stan cywilny w roku 2014..	82
Tabela 45. Zbiorowość klientów OPS w Gminie Tuchów ze względu na wykształcenie w 2014 roku.	83
Tabela 46. Zbiorowość klientów OPS w Gminie Tuchów ze względu na aktywność zawodową w 2014 roku.....	84
Tabela 47. Miejscowość zamieszkania klientów OPS Tuchów w 2014 roku	85
Tabela 48. Tabela wskaźniki realizacji CELU I - (C1) Zintegrowany system pomocy społecznej	103
Tabela 49. Wskaźniki realizacji CELU II - (C2) Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny.....	107

Tabela 50. Wskaźniki realizacji CELU III - (C3) Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu.....	108
Tabela 51. Wskaźniki realizacji CELU IV - (C4) Tworzenie godnych warunków zamieszkania	109
Tabela 52. Tabela harmonogram, podmioty odpowiedzialne za realizację, źródła finansowania	110

24. Spis map

Mapa 1. Udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Tuchów w 2014 roku.....	14
Mapa 2. Udział osób w wieku 3 -6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Tuchów w 2014 roku	17
Mapa 3. Udział procentowy przestępstw (ogółem) dokonanych na terenie Gminy Tuchów w 2014 roku	28
Mapa 4. Udział procentowy bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP w 2014 roku.....	36
Mapa 5. Udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP w wieku 18-24 lata w Gminie Tuchów w 2012 roku.....	41

25. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w latach 2012-2014.	10
Wykres 2. Liczba dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjalnych na terenie Gminy Tuchów w 2015 roku.....	23
Wykres 3. Wskaźnik dostępności aptek w powiecie tarnowskim w 2014 roku.....	26
Wykres 4. Liczba lokali komunalnych znajdujących się w zasobach mieszkaniowych Gminy Tuchów wg miejscowości w 2014 roku	32
Wykres 5. Liczba osób zamieszkałych w lokalach komunalnych na terenie Gminy Tuchów w 2014 roku.....	33
Wykres 6. liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny w Gminie Tuchów w latach 2012-2014	60
Wykres 7. Powody przyznania asystenta rodziny w Gminie Tuchów w 2014 roku.	61
Wykres 8. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Tuchów w latach 2012-2014	62
Wykres 9. Liczba osób z problemem alkoholowym w Gminie Tuchów (2012 i 2014).....	66
Wykres 10. Liczba osób otrzymujących wsparcie w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w Gminie Tuchów w 2014 roku.....	67
Wykres 11. Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w Gminie Tuchów w latach 2012-2014.....	71
Wykres 12. Procentowy (%) udział rodzin z dziećmi w stosunku do ogółu rodzin objętych wsparciem OPS w Gminie Tuchów w latach 2012-2014.	72
Wykres 13. Procentowy (%) udział rodzin niepełnych względem ogólnej liczby rodzin objętych wsparciem OPS w Tuchowie w latach 2012-2014.....	74
Wykres 14. Dynamika (%) wybranych problemów społecznych w Gminie Tuchów w latach 2012-2014.....	77

Wykres 15. Liczba osób korzystająca z Programu Pomoc Państwa w zakresie dożywiania w Gminie Tuchów w latach 2012-2014. 79

Uzasadnienie

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na obszarze Gminy Tuchów na lata 2016-2021 przyjęta została przez Radę Miejską w Tuchowie uchwałą Nr XXIII/144/2016 w dniu 23 marca 2016 roku. Po przeprowadzeniu oceny wdrażania poszczególnych celów i kierunków zawartych w strategii, które zostały zebrane i opisane w Monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tuchów za 2016 rok, Zespół Wdrażający dokonał aktualizacji jak również dokonał wprowadzenia do jej treści zapisów dodatkowych zadań realizowanych przez Ośrodek na rzecz rodzin, tj.: Realizacji programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny, Rodzina 500+.

W kolejny roku Zespół Wdrażający dokonał oceny stopnia realizacji Strategii, nie rekomendował zmiany w strategii, przedłożył do zatwierdzenia Radzie Miejskiej Sprawozdanie z realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Tuchów na lata 2016-2021 za rok 2017, które zostało przyjęte uchwałą nr II/11/2018 rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 listopada 2018 r.

W roku bieżącym ponownie Zespół Wdrażający dokonał aktualizacji jak również dokonał wprowadzenia do jej treści zapisów dodatkowych zadań realizowanych przez Ośrodek na rzecz rodzin, tj.: kolejnego programu socjalnego tzw. „Dobry Start”, w formie przyznawanej raz w roku kwoty w wysokości 300 zł na wyprawkę szkolną dla każdego ucznia, jak i realizacją od 01.01.2019 r. wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, który zastąpił dotychczasowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Wobec powyższego podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.